Arthur Conan Doyle

AVENTURILE LUI SHERLOCK HOLMES

volumul I

best publishing

Coordonator colecție: Cristian Muricâ
Redactor: Mihaela Apostoiu
Tehnoredactare: Luminița Elena Sărăcuțu

Titlul original: ***"The Adventures of Sherlock Holmes"***

Avertisment:
Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin editurii BEST PUBLISHING și sunt protejate prin Legea dreptului de autor și prin Codul penal al României.
Reproducerea acestei lucrări, integral sau parțial, fără un acord scris prealabil din partea editurii este interzisă.

© Best Publishing Romania
ISBN: 973-7990-61-7
973-7990-63-3
Bun de tipar: 3 decembrie 2004

Difuzare: 021.221.7861
021.221.2308
0244.386.017

Tiparul executat la
Saeculum Trading SRL

CUPRINS

Scandalul din Boemia *5*
Liga celor cu părul roșcat *36*
Un caz de identitate *67*
Misterul din Valea Boscombe *91*
Cei cinci sâmburi de portocală *123*
Bărbatul cu buza rănită *148*

SCANDALUL DIN BOEMIA

În ochii lui Sherlock Holmes, ea va rămâne pentru totdeauna femeia cu majusculă. Rareori l-am auzit menționând-o sub un alt nume. Pentru el, ea pune în umbră și se ridică deasupra întregului sex. Nu pentru că ar fi simțit vreun sentiment înrudit cu dragostea față de Irene Adler. Toate sentimentele, și mai ales acela, erau detestate de mintea sa rece, precisă și extrem de echilibrată. Cred că era cea mai aproape de perfecțiune mașină de raționat și observat care s-a văzut vreodată, însă ca iubit s-ar fi pus într-o poziție falsă. Nu vorbea niciodată de pasiunile inimii altfel decât în batjocură și cu dispreț. Erau lucruri admirabile pentru un observator – excelente pentru a ridica vălul ce acoperea motivele și acțiunile oamenilor. Însă pentru analistul versat, a admite asemenea intruziuni în temperamentul său fin și bine pus la punct ar fi însemnat să introducă un factor perturbator, care ar fi putut compromite toate rezultatele minții sale. Pentru o natură ca a lui, un fir de nisip într-un instrument de mare precizie sau o crăpătură pe lupa sa puternică n-ar fi putut fi mai deranjante decât un sentiment puternic. Și, totuși, exista o singură femeie în ochii lui, iar acea femeie era fosta Irene Adler, a cărei amintire este una îndoielnică și problematică.

Nu-l prea văzusem pe Holmes în ultima vreme. Căsătoria mea ne-a împins departe unul de celălalt. Fericirea mea deplină și grijile domestice ce-l asaltează

pe omul care este pentru prima dată stăpânul propriei case erau suficiente să-mi absoarbă toată atenţia, pe când Holmes, care detesta din tot sufletul său de boem orice formă de socializare, rămăsese în locuinţa noastră de pe strada Baker, îngropat în cărţile sale vechi şi trecând, de la o săptămână la alta, de la cocaină la ambiţie, de la somnolenţa provocată de drog la energia imensă, proprie naturii sale alerte. Era însă, ca întotdeauna, extrem de atras de studiul crimei şi îşi folosea talentul enorm şi extraordinara sa capacitate de observaţie pentru a urma indiciile descoperite şi a elucida acele mistere ce fuseseră abandonate, ca fiind lipsite de speranţă, de către poliţia oficială. Din timp în timp, auzeam câte ceva despre acţiunile sale: chemarea la Odesa în cazul uciderii lui Trepoff, elucidarea ciudatei tragedii a fraţilor Atkinson din Trincomalee şi în final, misiunea încredinţată de familia domnitoare din Olanda, pe care a dus-o la capăt cu atâta delicateţe şi succes. Însă dincolo de aceste semne ale activităţii sale, pe care le aflasem laolaltă cu toţi cititorii ziarelor cotidiene, ştiam puţine lucruri despre ce mai făcea fostul meu prieten şi tovarăş.

N-a fost prea expansiv. Dealtfel, rareori era aşa; însă era încântat, cred, să mă vadă. De abia scoţând un cuvânt, însă cu o privire prietenoasă, mi-a făcut semn spre un fotoliu, mi-a împins tabachera şi mi-a arătat o lădiţă cu băuturi şi sifon într-un colţ. Apoi s-a aşezat în faţa focului, şi a început să mă examineze în maniera sa ciudată şi pătrunzătoare.

Într-o noapte – în douăzeci martie 1888 – mă întorceam de la un pacient (căci îmi reluasem meseria de medic), iar drumul meu o lua prin strada Baker. Pe când treceam pe lângă uşa atât de familiară, care va rămâne

pentru totdeauna asociată în mintea mea cu perioada curtării şi cu incidentele întunecate relatate în Studiu în roşu intens, m-a cuprins o dorinţă puternică să-l revăd pe Holmes, şi să aflu cum îşi mai folosea extraordinarele-i talente. Camerele sale erau luminate puternic şi, imediat ce m-am uitat în sus, am văzut silueta lui înaltă şi uscăţivă trecând de două ori prin dreptul ferestrei, umbra lui întunecată distingându-se prin jaluzele. Păşea prin cameră cu repeziciune, vioi, având capul lăsat în piept şi mâinile la spate. Pentru mine, care-i ştiam toate stările şi deprinderile, atitudinea şi maniera lui îmi dezvăluiau în ce situaţie se afla. Lucra din nou. Îşi revenise din visurile provocate de drog şi adulmeca o nouă urmă. Am tras de clopoţel şi am fost condus în camera care fusese înainte şi a mea.

- Căsnicia îţi prieşte, a remarcat el. Cred, Watson, că ai pus pe tine mai mult de trei kilograme şi jumătate de când nu te-am mai văzut.

- Trei!, i-am răspuns.

- Chiar aşa, credeam că ceva mai mult. Nu mi-ai spus că intenţionai să munceşti din nou.

- Atunci, cum ţi-ai dat seama?

- O văd, o deduc. Cum de ştiu că te-ai udat foarte tare recent, şi că ai o servitoare foarte neîndemânatică şi neatentă?

- Dragul meu Holmes, i-am spus, asta-i prea de tot. Cu siguranţă ai fi fost ars pe rug, dacă ai fi trăit cu câteva secole în urmă. Este adevărat că joi am făcut un drum la ţară şi că m-am întors acasă într-un hal fără de hal dar, întrucât mi-am schimbat hainele, nu-mi pot da seama cum ai dedus-o. În ceea ce o priveşte pe Mary Jane, este incorigibilă, iar soţia mea a rugat-o să plece, însă nici în acest caz nu înţeleg cum ai realizat toate astea.

A chicotit ca pentru sine şi şi-a frecat mâinile lungi şi nervoase.

- Este simplitatea întruchipată, a spus el: ochii mă înştiinţează că pe interiorul pantofului tău stâng, exact unde cade lumina, pielea este crestată de şase tăieturi aproape paralele. În mod vădit, au fost provocate de cineva care a răzuit foarte neatent marginile tălpii, pentru a îndepărta noroiul întărit de pe ea. De unde deducţia mea că ai ieşit pe vreme rea şi că ai o servitoare care este un fel de Jack Spintecătorul al cizmelor. În ceea ce priveşte revenirea la meseria ta, când un domn intră în camera mea mirosind a iod şi cu o urmă de nitrat de argint pe degetul arătător de la mâna dreaptă, plus o umflătură în dreapta jobenului, ce indică locul unde şi-a adăpostit stetoscopul, ar trebui să fiu într-adevăr stupid să nu-mi dau seama că-şi exercită profesia de medic.

Nu m-am putut abţine să nu râd la uşurinţa cu care a explicat procesul prin care a dedus ce mi-a spus.

- Când te aud motivându-ţi afirmaţiile, am remarcat eu, lucrurile îmi par întotdeauna atât de ridicol de simple încât simt că aş fi putut să le deduc cu uşurinţă eu însumi; însă fiecare verigă în parte a raţionamentului tău mă deconcertează până în momentul în care îmi explici întregul proces. Şi totuşi cred că ochii mei sunt la fel de buni ca ai tăi.

- Chiar aşa, mi-a răspuns aprinzându-şi o ţigară şi lăsându-se să cadă pe un fotoliu. Tu vezi, însă nu observi. Distincţia e clară. De exemplu, ai văzut frecvent treptele care urcă din hol în această cameră.

- Frecvent.

- Cât de des?

- Păi, de câteva sute de ori.

- Atunci, câte sunt?

- Câte? Nu ştiu.

- Vezi? Nu ai observat. Şi totuşi ai văzut. Exact ce ţi-am spus. Ei bine, eu ştiu că sunt şaptesprezece trepte, pentru că am şi văzut şi am şi observat. Apropo, întrucât eşti interesat de aceste mici probleme şi întrucât ai scris despre una sau două din neînsemnatele mele experienţe, asta te poate interesa. Mi-a pasat o foaie de hârtie groasă, de nuanţă roz, ce se afla întinsă pe masă. Tocmai ce a sosit, mi-a spus el. Citeşte-o cu voce tare.

Nu era datată şi nici nu avea vreo semnătură sau adresă.

- În seara asta, la opt fără un sfert, se spunea, vă va vizita un domn care doreşte să vă consulte privind o chestiune de cea mai mare importanţă. Unul din serviciile dumneavoastră recente pentru una din casele regale ale Europei a arătat că sunteţi o persoană căreia i se pot încredinţa chestiuni de o asemenea importanţă, în deplină siguranţă. O asemenea caracterizare a dumneavoastră din toate părţile am primit. Fiţi la domiciliu la ora respectivă şi nu interpretaţi greşit dacă vizitatorul dumneavoastră va purta mască.

- Acesta-i realmente un mister, am remarcat eu. Ce crezi că înseamnă toate astea?

- N-am încă nici o informaţie. Este o greşeală capitală să teoretizezi înainte de avea toate datele. Fără să-ţi dai seama, începi să deformezi faptele ca să se potrivească teoriilor tale, în loc ca teoriile să se potrivească faptelor. Însă, în privinţa scrisorii, ce deduci din ea?

Am examinat cu atenţie scrisul şi hârtia folosită.

- Omul care a scris-o este probabil bogat, am remarcat, încercând să imit felul de a proceda al prietenului meu. Nu poţi cumpăra o astfel de hârtie cu mai

puţin de o jumătate de coroană pachetul. Este ciudat de tare şi ţeapănă.

- Ciudat – exact acesta este cuvântul, a spus Holmes. Nu este hârtie făcută în Anglia. Ţine-o la lumină.

Am făcut asta, şi am putut vedea un "E" mare cu un "g" mic, un "P" şi un "G" mari cu un "t" mic imprimate pe ea.

- Ce crezi că înseamnă asta?

- Numele fabricantului, fără îndoială; ori, mai degrabă, monograma sa.

- Deloc. "G" şi "t" înseamnă "Gesellschaft", care este cuvântul nemţesc pentru "companie". Este o prescurtare obişnuită ca şi "Co." al nostru. "P" înseamnă, desigur, "Papier", adică hârtie. Acuma, în ce-l priveşte pe "Eg". Hai să aruncăm o privire în lexiconul geografic. A luat un volum mare şi cafeniu de pe raft. Eglow, Eglonitz – şi iată: Egria. Este o ţară de limbă germană, în Boemia, nu departe de Karlsbad. Faimoasă ca fiind locul unde a murit Wallenstein şi pentru numeroasele ei fabrici de sticlă şi mori de hârtie. Ha, ha, domnul meu, ce zici de asta? Ochii au început să-i strălucească, şi a scos triumfător un mare nor albastru din ţigara sa.

- Hârtia a fost făcută în Boemia, am spus.

- Exact. Iar bărbatul care a scris asta este neamţ. Ai observat construcţia ciudată a propoziţiei – "O asemenea caracterizare a dumneavoastră din toate părţile am primit." Un francez sau un rus n-ar fi putut scrie aşa ceva. Numai un neamţ poate fi atât de neatent cu verbele sale. Ne rămâne numai să aflăm ce vrea acest neamţ, care scrie pe hârtie de Boemia şi preferă să poarte o mască în loc de a-şi arăta faţa. Şi iată-l că vine, dacă nu mă înşel, să ne risipească toate nedumeririle.

În timp ce vorbea, s-a auzit sunetul ascuţit de copite

de cai şi scrâşnetul roţilor la contactul cu trotuarul, urmat de cel al clopoţelului de la intrare. Holmes a fluierat.

- O pereche, după zgomot, a spus el. Da, a continuat, uitându-se pe fereastră. O trăsură mică şi drăguţă cu o mândreţe de cai. O sută cincizeci de guinee unul. Watson, cazul ăsta promite bani, dacă nu altceva.

- Cred că ar fi mai bine să plec, Holmes.

- Deloc, doctore. Rămâi unde eşti. Sunt pierdut fără Boswell-ul meu. Iar aceasta promite să fie ceva interesant. Ar fi păcat să pierzi aşa ceva.

- Dar clientul tău...

- Nu-ţi bate capul cu el. Poate am nevoie de ajutorul tău, ca şi el dealtfel. Uite-l că vine. Aşează-te în fotoliul ăla, doctore şi acordă-ne întreaga atenţie.

Pasul încet şi apăsat ce s-a auzit pe scări şi în hol s-a oprit imediat în faţa uşii. Apoi s-a auzit o bătaie puternică, plină de autoritate.

- Intră, a spus Holmes.

Cel care a intrat nu părea să aibă sub doi metri şi avea un piept şi braţe de Hercule. Îmbrăcămintea lui era bogată, dar de o bogăţie care în Anglia ar fi fost considerată cam de prost gust. Fâşii groase de astrahan îmbrăcau mânecile şi partea din faţă a hainei lui la două rânduri, în timp ce pelerina de un albastru închis de pe umeri era căptuşită cu mătase roşie şi prinsă la gât cu o broşă dintr-un singur beril roşu ca focul. Cizmele îi urcau până la jumătatea gambei şi erau tivite sus cu o bogată blană cafenie, desăvârşind astfel impresia de opulenţă barbară sugerată de întreaga-i înfăţişare. Ţinea în mână o pălărie cu boruri largi iar pe partea superioară a feţei purta o mască neagră ce-i cobora până la pomeţi, pe care, după toate aparenţele, şi-o pusese chiar atunci, căci mâna îi era încă ridicată în acea direcţie când a intrat în

cameră. După partea inferioară a feței părea a fi un om cu un caracter puternic, căci avea buzele groase și răsfrânte, și o bărbie puternică și dreaptă, ce sugera hotărâre împinsă până la încăpățânare.

- Mi-ați primit biletul?, a întrebat cu o voce adâncă și aspră, cu puternic accent nemțesc. V-am spus că o să vin. S-a uitat de la unul la altul, ca și cum ar fi fost nesigur căruia din noi să i se adreseze.

- Vă rog luați loc, i-a spus Holmes. Acesta este prietenul și colegul meu, doctorul Watson, care este din când în când atât de amabil să mă ajute la cazurile mele. Cui am onoarea să mă adresez?

- Puteți să mi vă adresați ca fiind Contele Von Kramm, un nobil din Boemia. Înțeleg că acest domn, prietenul dumitale, este un om de onoare și discret, căruia i se poate încredința o chestiune de o importanță capitală. Dacă nu, aș prefera să vorbesc numai cu dumneavoastră.

M-am ridicat să plec, însă Holmes m-a prins de încheietura mâinii, și m-a împins înapoi pe scaun.

- Suntem amândoi ori niciunul, a spus el. Puteți spune de față cu acest domn orice îmi puteți spune mie.

Contele a dat din umerii lui lați.

- Atunci trebuie să încep, a spus el, prin a vă cere să păstrați un secret absolut timp de doi ani; la sfârșitul acelei perioade, chestiunea nu va mai avea nici o importanță. Însă la momentul de față, nu este exagerat să afirm că are o asemenea importanță încât poate influența istoria Europei.

- Promit, a spus Holmes.

- Și eu.

- O să scuzați această mască, a continuat ciudatul nostru vizitator. Persoana augustă în a cărei slujbă sunt dorește ca trimisul ei să vă rămână necunoscut și pot

mărturisi din capul locului că numele pe care l-am folosit adineauri nu-mi aparţine.

- Mi-am dat seama, i-a spus Holmes sec.

- Circumstanţele sunt extrem de delicate şi trebuie luate toate precauţiile pentru a stinge ceea ce ar putea deveni un scandal imens şi ar putea compromite serios una din familiile domnitoare din Europa. Pentru a fi precis, chestiunea se referă la marea Casă de Ormstein, regi ereditari ai Boemiei.

- Mi-am dat seama şi de asta, a murmurat Holmes, lăsându-se în fotoliu şi închizându-şi ochii.

Vizitatorul nostru a aruncat o privire aparent surprinsă spre silueta tolănită şi apatică din faţa sa care i-a fost fără îndoială descrisă ca fiind cel mai incisiv analist şi cel mai energic agent din Europa. Holmes şi-a redeschis încet ochii şi s-a uitat nerăbdător la uriaşul său client.

- Dacă maiestatea voastră ar binevoi să-şi prezinte cazul, a remarcat el, aş fi mai capabil să vă sfătuiesc.

Bărbatul a sărit de pe scaun, păşind încolo şi încoace prin cameră, într-o agitaţie de nestăpânit. Apoi, cu un gest de disperare, şi-a smuls masca de pe faţă şi a aruncat-o pe jos.

- Aveţi dreptate, a spus el; sunt regele. De ce ar trebui s-o ascund?

- Într-adevăr, de ce?, a murmurat Holmes. Încă înainte ca maiestatea voastră să deschidă gura, am ştiut că mă adresam lui Wilhelm Gottsreich Sigismond von Ormstein, Mare Duce de Cassel-Felstein şi rege ereditar al Boemiei.

- Însă puteţi înţelege, a spus ciudatul nostru vizitator, aşezându-se din nou şi trecându-şi mâna peste fruntea-i albă şi înaltă, puteţi înţelege că nu sunt obişnuit

să fac personal asemenea lucruri. Însă problema este atât de delicată, că nu am putut-o încredința unui agent, fără să ajung la mâna lui. Am venit incognito de la Praga cu scopul de a vă consulta.

- Atunci, vă rog consultați-mă, i-a spus Holmes, închizându-și din nou ochii.

- Faptele sunt pe scurt acestea: Cam acum cinci ani, în timpul unei vizite de lungă durată la Varșovia, am făcut cunoștință cu binecunoscuta aventurieră Irene Adler. Numele vă este fără îndoială familiar.

- Doctore, fii atât de amabil să-l cauți la indicele alfabetic, a murmurat Holmes, fără să-și deschidă ochii. Adoptase de mulți ani un sistem de notare pe fișe a tuturor datelor referitoare la oameni și lucruri, astfel încât era greu să numești un subiect sau persoană despre care să nu-ți poată furniza prompt informații. În cazul de față, am găsit biografia acesteia intercalată între aceea a unui rabin evreu și a unui comandant de stat major, care scrisese o monografie despre peștii de apă adâncă.

- Hai să vedem!, a spus Holmes. Hm! Născută în New Jersey în 1858. Contraltă – hm! La Scala, hm! Primadonă la Opera Imperială din Londra, nu mai spune! Din câte înțeleg, maiestatea voastră s-a îndrăgostit de această tânără persoană, i-a scris niște scrisori compromițătoare, iar acum dorește să primească înapoi acele scrisori.

- Exact. Însă cum...

- V-ați căsătorit în secret?

- Nu.

- Ceva hârtii sau certificate legale?

- Nu.

- Atunci nu pot să vă înțeleg. Dacă această persoană ar arăta anumite scrisori pentru a vă șantaja

sau în alt scop, cum le poate dovedi autenticitatea?

- Scrisul, în primul rând.

- Puah, puah! Contrafăcut.

- Hârtia mea personală.

- Furată

- Sigiliul meu.

- Imitat.

- Fotografia mea.

- Cumpărată.

- Dar suntem amândoi în fotografie.

- O, Doamne! Asta chiar că-i rău! Maiestatea voastră a comis într-adevăr o indiscreţie.

- Am fost nebun – bolnav.

- V-aţi compromis serios.

- Eram numai prinţ moştenitor pe atunci. Eram tânăr. Am numai treizeci de ani.

- Trebuie s-o recuperaţi.

- Am încercat şi am eşuat.

- Maiestatea voastră trebuie să plătească. Trebuie s-o cumpăraţi.

- Nu vrea s-o vândă.

- Atunci s-o furaţi.

- Au fost făcute cinci încercări în acest sens. Doi spărgători plătiţi de mine i-au scotocit casa. Odată i-am sustras bagajul când călătorea. De două ori a fost jefuită. Nu s-a obţinut nici un rezultat.

- Nici urmă de fotografie?

- Absolut nici una.

Holmes a râs.

- Este o mică problemă cât se poate de incitantă, a spus el.

- Dar una foarte serioasă pentru mine, i-a replicat regele cu reproş.

- Într-adevăr, foarte. Şi ce vrea să facă cu fotografia?

- Să mă ruineze.

- Cum?

- Urmează să mă căsătoresc.

- Aşa am auzit.

- Cu Clotilde Lothman von Saxe-Meningen, a doua fiică a regelui Scandinaviei. Poate că sunteţi familiar cu principiile stricte ale familiei ei. Ea însăşi este întruchiparea delicateţei. O umbră de îndoială privind comportamentul meu ar pune capăt căsătoriei.

- Iar Irene Adler?

- Mă ameniţă că le va trimite fotografia. Şi o va face. Nu o cunoaşteţi, însă are o inimă de piatră. Are faţa celei mai frumoase femei, însă mintea celui mai hotărât bărbat. Ce ar putea face, dacă m-aş căsători cu o altă femeie, nu cunoaşte limite.

- Sunteţi sigur că nu a trimis-o deja?

- Sunt sigur.

- Şi de ce?

- Pentru că a spus că o va trimite în ziua în care căsătoria mea va fi anunţată public. Aceasta se va întâmpla lunea viitoare.

- O, asta înseamnă că mai avem trei zile, a spus Holmes căscând. Asta-i foarte bine, având în vedere că mai am una sau două chestiuni importante de rezolvat la momentul de faţă. Maiestatea voastră va locui desigur în Londra în tot acest timp?

- Fireşte. Mă puteţi găsi la hotelul Langham, sub numele de contele Von Kramm.

- Atunci o să vă trimit un rând pentru a vă înştiinţa cum progresăm.

- Vă rog să faceţi asta. O să fiu foarte nerăbdător.

- Iar în privinţa banilor?

- Aveţi un cec în alb.

- Chiar aşa?

- Vă spun că aş da una din provinciile regatului meu să am fotografia respectivă.

- Şi în ceea ce priveşte cheltuielile curente?

Regele a scos de sub pelerina sa o geantă grea din ptele de căprioară, şi a pus-o pe masă.

- Sunt trei sute de lire în aur şi şapte sute în bancnote, a spus el.

- Holmes a scris o chitanţă pe o foaie din agenda sa, şi i-a înmânat-o.

- Şi adresa domnişoarei?, a întrebat el.

- Briony Lodge, aleea Serpentine, St. John's Wood.

Holmes şi-a notat-o.

- Încă o întrebare, a spus el. Fotografia era de format mare?

- Da.

- Atunci, noapte bună, maiestate, şi sper să avem în curând veşti bune pentru dumneavoastră. Şi noapte bună, Watson, a adăugat el, în timp ce roţile trăsurii regale o luau în jos pe stradă. Dacă o să fii atât de bun să mă vizitezi mâine după-amiază la trei, aş vrea să discut această chestiune cu tine.

II.

M-am prezentat pe strada Baker la trei fix, însă Holmes nu se întorsese. Proprietăreasa m-a informat că plecase de acasă puţin după ora opt dimineaţa. M-am aşezat lângă foc, totuşi, cu intenţia de a-l aştepta, indiferent cât de mult putea să întârzie. Eram deja extrem de interesat de această investigaţie, căci, chiar dacă nu avea nici una din trăsăturile întunecate şi bizare care

caracterizaseră cele două crime despre care scrisesem deja, totuşi natura cazului şi poziţia sus-pusă a acestui client îi imprimau o notă specifică. Într-adevăr, dincolo de natura investigaţiei de care se ocupa prietenul meu, exista ceva în felul său abil de a aborda situaţia şi în raţionamentul său ager şi incisiv ce făcea ca studierea sistemului său de lucru şi observarea metodelor rapide şi subtile prin care dezlega chiar şi cele mai încâlcite mistere să-mi facă o deosebită plăcere. Eram atât de obişnuit cu succesul său constant, încât nici măcar nu puteam concepe posibilitatea unui eşec.

Era aproape patru când uşa s-a deschis şi un rândaş care părea a fi beat - neîngrijit, cu favoriţi, faţa roşie, şi nişte haine deloc respectabile - a intrat în cameră. Obişnuit cum eram cu talentul uimitor al prietenului meu în a se folosi de deghizări, a trebuit să mă uit de trei ori la el înainte de a mă asigura că era realmente el. Cu un semn din cap, a dispărut în dormitor, de unde a apărut în cinci minute într-un costum de tweed şi decent ca de obicei. Băgându-şi mâinile în buzunare, şi-a întins picioarele în faţa focului, râzând sănătos timp de câteva minute.

- Ei bine, nici chiar aşa!, a strigat, iar apoi s-a înecat şi a început să râdă din nou, până când a fost obligat să se lase pe spate pe scaun, moale şi neajutorat.

- Ce este?

- Este prea amuzant. Sunt sigur că n-ai putea ghici vreodată ce am făcut în această dimineaţă sau ce-am sfârşit prin a face.

- Nu-mi pot imagina. Presupun că ai pândit obiceiurile şi poate casa domnişoarei Irene Adler.

- Exact; însă urmarea a fost mai degrabă neobişnuită. O să ţi-o povestesc totuşi. În această

dimineaţă, am plecat de acasă puţin după ora opt, arătând ca un rândaş fără lucru. Există o uimitoare simpatie şi o înţelegere adâncă între cei care îngrijesc caii. Fii unul dintre ei, şi o să afli tot ceea ce e de aflat. Am găsit în curând Briony Lodge. Este o bijuterie de vilă cu două etaje, cu o grădină în spate, dar întinzându-se în faţă până la drum. Are o încuietoare solidă la uşă. Un salon spaţios pe dreapta, bine mobilat, cu ferestre mari până aproape de podea şi acele închizători absurde, tipic englezeşti, pe care le-ar putea deschide şi un copil. În spate n-am observat nimic deosebit, doar că se putea ajunge la fereastra holului de pe acoperişul şopronului pentru trăsuri. M-am învârtit în jurul casei şi am examinat-o cu atenţie din toate părţile, dar n-am descoperit nimic altceva de interes.

Apoi am luat-o pe stradă şi am descoperit, aşa cum bănuiam, că exista un grajd pe o alee care o lua pe lângă un zid al grădinii. Le-am dat rândaşilor o mână de ajutor să-şi ţesale caii, şi am primit în schimb două pence, un pahar cu băutură, două degete de mahorcă şi toate informaţiile pe care le doream despre domnişoara Adler, ca să nu mai pomenesc de cele despre o jumătate de duzină de alte persoane din împrejurimi, de care nu eram deloc interesat, însă ale căror biografii am fost obligat să le ascult.

- Şi ce ai aflat de Irene Adler?

- O, că a sucit capetele tuturor bărbaţilor din partea locului. Este cea mai frumuşică fustă de pe planeta asta. Aşa spun grăjdarii din Serpentine. Trăieşte liniştit, cântă la concerte, iese la cinci în fiecare zi, şi se întoarce la şapte fix la cină. Rareori iese la alte ore, în afara dăţilor când cântă. Are un singur vizitator masculin, dar care vine foarte des. Are pielea întunecată, e chipeş şi elegant,

nu vine niciodată mai rar de o dată pe zi şi adesea chiar de două ori. Se numeşte Godfrey Norton şi locuieşte în Inner Temple. Vezi avantajele de a avea un vizitiu drept confident. L-au luat acasă de multe ori de la grajdul din Serpentine, şi ştiau totul despre el. După ce am ascultat tot ceea ce au avut de spus, am început să mă plimb încă o dată încoace şi încolo pe lângă Briony Lodge, şi să reflectez la planul meu de atac.

Acest Godfrey Norton juca evident un rol important în această poveste. Era avocat. Asta nu prevestea nimic bun. Ce relaţie exista între ei şi care era scopul repetatelor sale vizite? Era ea clienta, prietena sau amanta lui? Dacă era clienta lui, probabil i-a dat fotografia spre păstrare. Dacă era amanta lui, aceasta era mai puţin probabil. De răspunsul la această întrebare depindea dacă trebuia să-mi continui munca la Briony Lodge, sau dacă trebuia să-mi îndrept atenţia spre locuinţa din Temple a domnului respectiv. Era un aspect delicat, care mărea raza cercetărilor mele. Mi-e teamă că te plictisesc cu aceste detalii, însă trebuie să te fac să vezi micile dificultăţi pe care le întâmpin, dacă e să înţelegi întreaga situaţie.

- Te urmăresc cu atenţie, i-am răspuns.

- Încă mai reflectam la toate astea, când o birjă a tras în faţa lui Briony Lodge, iar din ea a sărit un domn. Era un bărbat extrem de chipeş, cu pielea întunecată, nasul acvilin şi cu mustaţă – evident omul despre care auzisem. Părea a fi foarte grăbit, i-a strigat birjarului să aştepte, şi a trecut repede pe lângă servitoarea care deschisese uşa, cu aerul unui om care era ca şi la el acasă.

A rămas în casă cam o jumătate de oră, şi am putut să-l zăresc din când în când prin ferestrele salonului,

păşind încoace şi încolo, vorbind cu înflăcărare şi dând din mâini. Pe ea nu puteam s-o văd. Apoi a ieşit, arătând chiar şi mai agitat decât înainte. Când se îndrepta spre birjă, a scos din buzunar un ceas de aur, la care s-a uitat intens.

- Mână ca vântul, a strigat el, mai întâi la Gross & Hankey în strada Regent, iar apoi la biserica Sfânta Monica din Edgeware Road. Ai o jumătate de guinee, dacă ajungi în douăzeci de minute!

- S-au îndepărtat, şi tocmai ce mă întrebam dacă n-ar fi bine să-i urmăresc, când a apărut pe alee un mic landau cochet, al cărui vizitiu era încheiat la haină doar pe jumătate, şi avea cravata în dreptul urechii, şi ale cărui hamuri ieşeau toate din catarame. Nici n-a apucat să oprească înainte ca ea să ţâşnească pe uşa holului şi să se urce în el. Am avut timp să-i arunc numai o privire scurtă, dar era o femeie încântătoare, cu o faţă pentru care un bărbat şi-ar fi dat viaţa.

- Biserica Sfânta Monica, a strigat ea, şi o jumătate de liră dacă ajungi acolo în douăzeci de minute.

- Aşa ceva nu puteam rata, Watson. Tocmai ce mă gândeam dacă trebuia s-o iau la fugă ca s-o ajung, sau dacă era mai bine să mă cocoţ în spatele landaului ei, când a apărut pe stradă o birjă. Birjarul s-a uitat de două ori la un client atât de ponosit ca şi mine, însă am sărit înăuntru, înainte să aibă timp să obiecteze.

- Biserica Sfânta Monica, am spus eu, şi o jumătate de liră dacă ajungi acolo în douăzeci de minute. Era douăsprezece fără douăzeci şi cinci şi, firesţe, era destul de clar despre ce era vorba.

- Birjarul meu a mânat repede. Nu cred să mă fi dus vreodată cineva mai repede, însă ceilalţi au ajuns acolo înaintea noastră. Când am sosit noi, birja şi landaul

având caii în spume se aflau deja în faţa porţii. Am plătit vizitiul şi m-am năpustit în biserică. Nu se vedea nici un suflet acolo, în afara celor doi pe care i-am urmărit şi a unui preot surprins, care părea a se certa cu ei. Formaseră toţi trei un grup în faţa altarului. Am luat-o pe lângă strană, ca oricare alt om fără treabă care ar fi intrat într-o biserică. Brusc, spre surprinderea mea, cei trei din faţa altarului s-au întors spre mine, iar Godfrey Norton a alergat spre mine cât a putut de repede.

- Mulţumesc lui Dumnezeu, a strigat el. Eşti tocmai ce ne trebuie. Vino! Vino!

- Ce doriţi?, l-am întrebat.

- Vino, omule, vino, numai pentru trei minute, altminteri nu e legal.

- Am fost pe jumătate târât spre altar, şi, înainte ca să-mi dau seama, m-am trezit mormăind răspunsurile care îmi erau şoptite la ureche, şi punându-mă chezaş pentru lucruri de care habar n-aveam, contribuind pe ansamblu la căsătoria sigură a Irenei Adler, necăsătorită, cu Godfrey Norton, necăsătorit. Totul s-a făcut într-o clipă, şi iată-l pe domn mulţumindu-mi de o parte şi pe doamnă de cealaltă, în timp ce preotul îmi zâmbea din faţă. A fost cea mai absurdă situaţie în care m-am aflat vreodată, iar gândul la ea m-a făcut să izbucnesc în râs acum. Se pare că a existat ceva în neregulă cu permisul lor, aşa încât preotul a refuzat categoric să-i cunune fără un martor, iar apariţia mea fericită l-a scutit pe mire s-o pornească pe străzi în căutarea unui cavaler de onoare. Mireasa mi-a dat o liră, pe care intenţionez s-o port prinsă de lanţul ceasului meu, în amintirea fericitei ocazii.

- Aceasta chiar că este o întorsătură extrem de neaşteptată a lucrurilor, am spus eu. Şi ce s-a întâmplat apoi?

- Păi, planurile mele păreau a fi serios ameninţate. Arăta ca şi cum perechea intenţiona să plece imediat, ceea ce necesita, firește, măsuri foarte prompte şi energice din partea mea. Însă s-au despărţit la poarta bisericii, el mergând înapoi spre Temple, iar ea spre casă.

- O să ies în parc la cinci, ca de obicei, i-a spus ea la plecare. N-am auzit nimic altceva. Au plecat fiecare în direcţii diferite, şi m-am dus să-mi fac propriile-mi aranjamente.

- Care sunt?

- Nişte carne de vită şi un pahar cu bere, a răspuns, sunând din clopoţel. Am fost prea ocupat să mă gândesc la mâncare, şi probabil o să fiu şi mai ocupat în seara asta. Apropo, doctore, am nevoie de ajutorul tău.

- Aş fi încântat.

- Nu-ţi pasă dacă încalci legea?

- Deloc.

- Nici dacă rişti să fii arestat?

- Nu pentru o cauză dreaptă.

- O, cauza este excelentă!

- Atunci sunt omul tău.

- Am fost sigur că mă pot baza pe tine.

- Dar ce vrei să fac?

- Când doamna Turner va fi adus tava cu mâncare, o să-ţi spun. Acuma, a spus el, în timp ce s-a întors înfometat spre bucatele simple pe care i le oferise proprietăreasa, trebuie să discut în timp ce mănânc, căci nu am prea mult timp. Este aproape cinci. În două ore trebuie să fim la faţa locului. Domnişoara Irene sau doamna, mai degrabă, se întoarce de la plimbare la şapte. Trebuie să ajungem la Briony Lodge ca s-o întâlnim.

- Iar apoi?

- Lasă asta pe mine. Am aranjat deja ce urmează să

se întâmple. Există un singur aspect asupra căruia trebuie să insist. Nu trebuie să intervii, indiferent ce se întâmplă. Înțelegi?

- Trebuie să rămân neutru?

- Nu trebuie să faci nimic. Va fi probabil ceva neplăcut. Nu te băga. Voi sfârși prin a fi transportat în casă. Patru sau cinci minute mai târziu fereastra de la salon va fi deschisă. Trebuie să te afli în apropiere de acea fereastră deschisă.

- Bine.

- Trebuie să mă urmărești, căci mă vei putea vedea.

- Bine.

- Iar când îmi ridic mâna așa, vei arunca în cameră ceea ce îți dau să arunci, și în același timp vei striga ‚foc'. Mă urmărești?

- În întregime.

- Nu este cine știe ce, a spus, scoțând un trabuc din buzunar. Este un fel de petardă care scoate fum, pe care o folosesc de obicei instalatorii, care are un fitil la fiecare capăt, ce se aprinde de la sine. Asta-i tot ce ai de făcut. După ce strigi ‚foc', alți oameni vor continua să strige. Poți apoi să te îndepărtezi spre capătul străzii, și te voi întâlni acolo în zece minute. Sper că am fost clar.

- Trebuie să rămân neutru, să mă apropii de fereastră, să te privesc, iar, la semnalul tău, să arunc înăuntru acest obiect, apoi să strig ‚foc', și să te aștept la colțul străzii.

- Exact.

- Atunci te poți baza în întregime pe mine.

- Excelent. Cred că este probabil vremea să mă pregătesc pentru noul rol pe care trebuie să-l interpretez.

A dispărut în camera sa, de unde s-a întors în câteva minute îmbrăcat ca un preot sectant, blajin și

candid. Pălăria sa neagră cu boruri mari, pantalonii săi largi, cravata albă, zâmbetul plin de simpatie şi aspectul general de curiozitate iscoditoare şi plină de bunăvoinţă ar fi putut fi egalate numai de domnul John Hare. Holmes nu-şi schimba numai costumaţia. Expresia, maniera sa, însuşi sufletul său păreau să se schimbe cu fiecare rol nou pe care îl juca. Când acesta s-a hotărât să devină specialist în crime, scena a pierdut un actor talentat, exact cum ştiinţa a pierdut un spirit ascuţit.

Era şase şi un sfert când am plecat de pe strada Baker, şi am ajuns pe Serpentine cu zece minute înainte de a se întoarce doamna. Se făcuse deja seară, şi tocmai ce fuseseră aprinse felinarele, iar noi păşeam încoace şi încolo prin faţa lui Briony Lodge, aşteptând să apară cea care o locuia. Casa arăta întocmai cum mi-o închipuisem din descrierea succintă făcută de Sherlock Holmes, însă locul părea a fi mai puţin izolat decât mă aşteptasem. Din contră, pentru o străduţă în nişte împrejurimi liniştite era extrem de animată. Exista un grup de bărbaţi în haine ponosite fumând şi râzând într-un colţ, un tocilar cu roata sa, doi soldaţi flirtând cu o dădacă şi câţiva tineri bine îmbrăcaţi, care se plimbau de colo colo, cu trabuce în gură.

- Vezi, a remarcat Holmes, în timp ce ne învârteam prin faţa casei, căsătoria asta simplifică mai degrabă lucrurile. Fotografia devine acum o armă cu două tăişuri. După toate probabilităţile, ea s-ar opune tot atât de mult să fie văzută astfel de domnul Godfrey Norton ca şi clientul nostru de prinţesa sa. Acuma întrebarea este: unde putem găsi fotografia?

- Într-adevăr, unde?

- Este foarte puţin probabil să o poarte la ea. Este de format mare. Este prea voluminoasă ca să poată fi

ascunsă cu uşurinţă în rochia unei femei. Ştie că regele ar fi capabil să ordone să fie jefuită şi verificată. Au fost făcute deja două încercări în acest sens. Putem prin urmare conclude că nu o poartă la ea.

- Unde o ţine, atunci?

- La bancherul sau avocatul ei. Există aceste două posibilităţi. Dar sunt înclinat a crede că nu e la nici unul dintre ei. Femeile sunt secrete de la natură, şi le place să-şi ascundă secretele de restul lumii. De ce să o dea altcuiva? Poate avea încredere în ea însăşi, însă nu poate spune ce influenţă indirectă sau politică poate fi folosită asupra unui om de afaceri. În plus, nu uita că s-a hotărât s-o folosească în câteva zile. Trebuie s-o ţină undeva unde să-i fie la îndemână. Trebuie să se afle în propria-i casă.

- Dar s-au dat deja două spargeri acolo.

- Puah! N-au ştiut unde să caute.

- Dar tu unde o să cauţi?

- N-o să caut.

- Ce-o să faci atunci?

- O s-o fac să-mi arate ea însăşi unde este.

- Dar va refuza.

- Nu va putea s-o facă. Dar aud huruit de roţi. Este trăsura ei. Acuma urmează-mi ordinele până în cel mai mic amănunt.

În timp ce vorbea, lumina felinarelor laterale ale trăsurii acesteia a apărut după curba aleii. Era un landau mic şi elegant, ce a luat-o spre uşa lui Briony Lodge. În timp ce oprea, unul din bărbaţii care pierdeau vremea în colţ s-a năpustit înainte ca să deschidă portiera, în speranţa de a câştiga un gologan, însă a fost îmbrâncit de un altul care a alergat într-acolo cu aceeaşi intenţie. O ceartă teribilă a izbucnit între ei, care a luat amploare când au intervenit cei doi soldaţi, care ţineau partea

unuia dintre ei, şi tocilarul, care ţinea la fel de înfierbântat cu celălalt. Se loveau, şi, într-o clipă, doamna care se dăduse jos din trăsură s-a trezit în mijlocul unui mic grup de bărbaţi înroşiţi, care se luptau, izbindu-se cu putere cu pumnii şi bastoanele. Holmes s-a năpustit în mulţime pentru a o proteja; însă, chiar când a ajuns în dreptul ei, a scos un ţipăt şi a căzut la pământ, cu sângele curgându-i puternic pe faţă. La căderea acestuia, soldaţii au luat-o la fugă într-o direcţie, iar haimanalele în alta, în timp ce câţiva oameni mai bine îmbrăcaţi, care au privit încăierarea fără să participe, s-au îmbulzit să ajute doamna şi să-l îngrijească pe omul rănit. Irene Adler, cum voi continua să o numesc, a luat-o repede pe scări; însă a rămas în capul lor, cu silueta ei superbă scoasă în evidenţă de luminile din hol, uitându-se înapoi în stradă.

- A fost rănit rău bietul domn?, a întrebat ea.

- Este mort, au strigat câteva voci.

- Nu, nu, este viu!, a strigat o alta. Dar o să moară înainte de a ajunge la spital.

- Iată un om curajos, a spus o femeie. Dacă n-ar fi fost el, haimanalele ar fi luat punga şi ceasul doamnei. Erau o bandă şi încă una teribilă. Ah, respiră acum.

- Nu poate rămâne în stradă. Putem să-l luăm înăuntru, doamnă?

- Sigur. Aduceţi-l în salon. Este o sofa confortabilă acolo. Pe aici, vă rog.

Holmes a fost luat încet şi solemn în Briony Lodge şi pus în camera principală, în timp ce eu observam ce se întâmplă de la postul meu de lângă fereastră. Lămpile au fost aprinse, însă jaluzelele nu au fost lăsate, aşa încât puteam să-l văd pe Holmes cum sta întins pe canapea. Nu ştiu dacă avea remuşcări pentru rolul pe care-l juca, însă ştiu că eu unul nu m-am simţit niciodată în viaţa mea mai

ruşinat ca atunci când am văzut frumoasa creatură împotriva căreia conspiram, sau graţia şi bunătatea cu care se ocupa de cel rănit. Şi, totuşi, să remunţ acum la misiunea pe care mi-o încredinţase ar fi fost cea mai teribilă trădare. Mi-am întărit inima şi am scos petarda fumigenă de sub manta. La urma urmei, m-am gândit, nu-i facem vreun rău. Doar o împiedicăm să facă ea însăşi rău altuia.

Holmes s-a ridicat pe canapea, şi l-am văzut făcând gesturile unuia care avea nevoie de aer. O servitoare a fugit la fereastră şi a deschis-o. În acelaşi moment, l-am văzut ridicându-şi mâna, şi, la acest semnal, am aruncat obiectul în cameră, strigând "Foc!". De abia ce scosesem acest cuvânt, că toată mulţimea de spectatori, bine îmbrăcaţi sau nu – domni, rândaşi şi servitoare – s-au unit într-un strigăt general de "Foc!". Nori grei de fum au umplut camera, ieşind prin fereastra deschisă. Am putut vedea figuri care fugeau şi, un moment mai târziu, s-a auzit vocea lui Holmes dinăuntru, asigurându-i pe toţi că a fost o alarmă falsă. Strecurându-mă prin mulţimea care ţipa, am reuşit să ajung în colţul străzii, iar în zece minute m-am bucurat să simt braţul prietenului meu într-al meu, şi să ne îndepărtăm de locul vacarmului. Am mers repede şi tăcuţi câteva minute, până când am intrat pe una din străzile liniştite ce duc spre Edgeware.

- Te-ai descurcat de minune, doctore, a remarcat el. Nu se putea mai bine. Totul este în regulă.

- Ai fotografia?

- Ştiu unde este.

- Şi cum ţi-ai dat seama?

- Ea mi-a arătat-o, exact aşa cum ţi-am spus.

- Nu înţeleg.

- Nu vreau să par misterios, a spus el râzând. A fost

totul cât se poate de simplu. Ţi-ai dat seama, firește, că toți cei de pe stradă erau complicii mei. I-am angajat pe toți pentru seara asta.

- Asta am realizat.

- Apoi, când a izbucnit cearta, aveam puțină vopsea în palmă. M-am năpustit înainte și am căzut, și m-am mânjit pe față, devenind astfel un spectacol demn de milă. Este un truc vechi.

- Am realizat și asta.

- Apoi, m-au luat înăuntru. A trebuit să mă primească. Ce altceva putea să facă? Iar apoi în salonul ei, care era chiar camera unde bănuiam că o ține. Mă mai gândeam și la dormitorul ei, și eram hotărât să văd în care. M-au pus pe sofa, m-am făcut că n-am aer, au fost obligați să deschidă fereastra, și ai avut posibilitatea să-ți faci treaba.

- Și cum te-a ajutat asta?

- A avut o importanță capitală. Atunci când o femeie crede că locuința sa ia foc, se năpustește din instinct spre lucrul la care ține cel mai mult. Este un impuls de nestăpânit, și am profitat nu o dată de el. Mi-a fost de folos în cazul scandalului de substituție de la Darlington, ca și în povestea de la castelul Arnsworth. O femeie căsătorită își prinde copilul; una necăsătorită se repede la cutia cu bijuterii. Acuma îmi era clar că doamna noastră n-avea în casă nimic mai prețios decât ceea ce căutam noi. Avea să se grăbească să pună mâna pe acel lucru. Alarma privind focul a fost realizată admirabil. Fumul și țipetele erau suficiente să zdruncine până și niște nervi de oțel. A reacționat excelent. Fotografia se află într-o nișă în spatele unui panou glisant, chiar deasupra șnurului clopoțelului din dreapta. S-a repezit într-acolo într-o clipă, și am putut să-i arunc o privire când a scos-o

pe jumătate afară. Când am strigat că a fost o alarmă falsă, a pus-o la loc, s-a uitat la petardă, a ieşit repede din cameră, şi n-am mai văzut-o. M-am ridicat şi, cerându-mi scuze, am părăsit casa. Am ezitat dacă să nu încerc să pun mâna pe fotografie pe loc; dar intrase vizitiul şi, întrucât se uita cu atenţie la mine, mi s-a părut mai sigur să aştept. Graba poate ruina totul.

- Iar acum?, l-am întrebat.

- Căutările noastre au luat practic sfârşit. O s-o vizitez mâine cu regele şi cu tine, dacă doreşti să ne însoţeşti. O să fim introduşi în salon pentru a o aştepta pe doamnă; însă probabil atunci când va sosi, n-o să ne găsească nici pe noi, nici fotografia. Maiestatea sa ar putea simţi o satisfacţie deosebită s-o recupereze cu propriile-i mâini.

- Şi când o să mergeţi?

- La opt dimineaţa. Nu se va fi trezit încă, astfel încât o să avem câmp liber de acţiune. În plus, trebuie să fim prompţi, căci această căsătorie poate aduce o schimbare completă atât a vieţii, cât şi a deprinderilor ei. Trebuie să-i telegrafiez fără întârziere regelui.

Ajunsesem în strada Baker, şi ne-am oprit în faţa uşii. Îşi căuta cheia prin buzunare, când cineva care trecea a spus:

- Bună seara, domnule Sherlock Holmes.

Existau câteva persoane pe trotuar la momentul respectiv, însă salutul părea să fi fost rostit de un tânăr slab în manta, care a trecut grăbit pe lângă noi.

- Am auzit vocea asta înainte, a spus Holmes, uitându-se cu atenţie pe strada prost luminată. Acuma mă întreb cine naiba a putut fi.

III.

În noaptea respectivă am dormit pe strada Baker, iar dimineața tocmai ce serveam pâinea prăjită și cafeaua, când regele Boemiei s-a năpustit în cameră.

- Realmente ați pus mâna pe ea!, a strigat el, prinzându-l pe Sherlock Holmes de umeri și privindu-l intens în ochi.

- Nu încă.

- Dar aveți speranțe.

- Am speranțe.

- Atunci, haideți. Sunt plin de nerăbdare să plecăm.

- Trebuie să chemăm o birjă.

- Nu, trăsura mea e afară.

- Atunci asta simplifică lucrurile.

Am coborât și am pornit spre Briony Lodge.

- Irene Adler s-a căsătorit, a remarcat Holmes.

- Căsătorit! Când?

- Ieri.

- Cu cine?

- Cu un avocat englez numit Norton.

- Dar nu-l poate iubi.

- Sper că da.

- Și de ce sperați asta?

- Pentru că v-ar scuti pe maiestatea voastră de a vă mai teme de neplăceri viitoare. Dacă doamna își iubește soțul, nu vă iubește pe maiestatea voastră. Dacă nu vă iubește pe maiestatea voastră, nu există nici un motiv pentru care v-ar împiedica planurile.

- Este adevărat. Și totuși, ei bine! Aș fi vrut să fie de rangul meu! Ce regină ar fi fost! A recăzut într-o tăcere tristă, care n-a fost întreruptă până ce nu am ajuns în aleea Serpentine.

Ușa lui Briony Lodge era deschisă, iar o femeie în

vârstă stătea pe trepte. Când ne-am dat jos din trăsură, ne-a privit batjocoritor.

- Domnul Sherlock Holmes, cred?, a spus ea.

- Sunt domnul Holmes, a răspuns tovarăşul meu, uitându-se la ea cu o privire întrebătoare şi mai degrabă surprinsă.

- Aşa! Stăpâna mea mi-a spus că probabil veţi veni. A plecat cu soţul ei spre continent dis-de-dimineaţă, cu trenul de 5,15 de la Charing Cross.

- Ce! Sherlock Holmes s-a clătinat, înciudat şi surprins. Vrei să spui că a plecat din Anglia?

- Şi n-o să se mai întoarcă niciodată.

- Şi hârtiile?, a întrebat regele cu o voce aspră. Totul e pierdut.

- O să vedem. Holmes a trecut pe lângă servitoare şi s-a năpustit în salon, urmat de rege şi de mine. Mobila era împrăştiată peste tot, cu rafturi demontate şi sertare deschise, arătând ca şi cum doamna scotocise grăbită prin ele, înainte de a fugi. Holmes s-a repezit la clopoţel, a smuls paravanul glisant, şi băgându-şi mâna înăuntru, a scos afară o fotografie şi o scrisoare. Fotografia era a Irenei Ader într-o rochie de seară, scrisoarea era adresată "Domnului Sherlock Holmes. Să fie păstrată până când este cerută". Prietenul meu a deschis-o precipitat şi am citit-o toţi trei împreună. Fusese scrisă la miezul nopţii în noaptea dinainte, şi suna precum urmează:

"DRAGUL MEU DOMN SHERLOCK HOLMES, Te-ai descurcat, realmente, de minune. M-ai dus de nas pe deplin. Până după alarma cu focul, n-am avut nici o bănuială. Însă atunci, când mi-am dat seama cum m-am dat de gol, am început să gândesc. Am fost prevenită în privinţa dumitale cu luni în urmă. Mi s-a spus că, dacă

regele ar angaja un agent, cu siguranţă v-ar alege pe dumneavoastră. Şi mi s-a dat adresa dumitale. Cu toate acestea, însă, m-aţi făcut să vă dezvălui ceea ce doreaţi să aflaţi. Chiar şi după ce am început să am bănuieli, mi-a fost greu să cred ceva rău despre un bătrân preot atât de simpatic şi amabil. Însă ştiţi că m-am pregătit şi eu ca actriţă. Costumaţia masculină îmi este familiară. Profit adesea de libertatea pe care mi-o conferă. L-am trimis pe John, vizitiul, să vă supravegheze, am fugit sus, mi-am îmbrăcat hainele de plimbare, după cum le numesc, şi am coborât exact când dumneavoastră plecaţi.

Ei bine, v-am urmărit până la uşa locuinţei, şi astfel m-am asigurat că prezentam interes pentru renumitul domn Sherlock Holmes. Apoi, mai degrabă imprudent, v-am urat noapte bună, şi am pornit spre Temple să-mi întâlnesc soţul. Amândoi ne-am gândit că, odată ce eram urmăriţi de un duşman atât de teribil, cea mai bună soluţie era fuga; prin urmare, când ne veţi vizita mâine, veţi găsi cuibul gol. În ceea ce priveşte fotografia, clientul dumitale se poate linişti. Iubesc şi sunt iubită de un bărbat superior lui. Regele poate face ce doreşte, fără nici un impediment din partea uneia căreia i-a făcut rău cu cruzime. O ţin numai ca să mă protejez şi să păstrez o armă care mă va asigura împotriva oricăror măsuri pe care le poate lua în viitor. Las o fotografie pe care poate vrea s-o aibă; şi rămân, dragă domnule Sherlock Holmes,

A dumneavoastră, cu toată sinceritatea,
IRENE NORTON, născută Adler."

- Ce femeie, oh, ce femeie!, a strigat regele Boemiei, după ce am citit toţi trei această scrisoare. Nu v-am spus cât de ageră şi hotărâtă este? Nu-i aşa că ar fi fost o regină admirabilă? Nu e păcat că nu e de acelaşi rang cu

mine?

- Din ce-am văzut până acum, doamna pare într-adevăr să fie de un rang foarte diferit de al maiestății voastre, a spus Holmes cu răceală. Îmi pare rău că nu am fost capabil să rezolv cu mai mult succes cazul dumneavoastră.

- Din contră, dragă domnule, a exclamat regele, n-ați fi putut avea mai mult succes. Știu că nu-și calcă niciodată cuvântul. Fotografia este acum la fel de în siguranță ca și cum ar fi ars de-a binelea.

- Îmi pare bine să vă aud spunând asta, maiestatea voastră.

- Vă sunt imens de îndatorat. Vă rog să-mi spuneți cum pot să mă revanșez. Acest inel... A scos ușor de pe deget un inel de smarald în formă de șarpe, ținându-l în palmă.

- Maiestatea voastră dispune de ceva pe care l-aș aprecia mult mai mult, a spus Holmes.

- Trebuie doar să-mi spuneți ce anume.

- Această fotografie!

- Regele s-a holbat uimit la el.

- Fotografia Irenei!, a exclamat el. Cu siguranță, dacă asta doriți.

- Vă mulțumesc, maiestate. Atunci afacerea este încheiată. Am onoarea să vă doresc o dimineață foarte plăcută. S-a înclinat, și, întorcându-se fără să observe mâna pe care i-o întinsese regele, a pornit cu mine spre locuința sa.

Asta este povestea despre cum un mare scandal a amenințat să dăuneze regatului Boemiei și cum cele mai abile planuri ale domnului Sherlock Holmes au fost dejucate de spiritul ascuțit al unei femei. Obișnuia să facă haz de inteligența femeilor, însă, după acest incident, nu l-

am mai auzit să facă asta. Iar când vorbeşte despre Irene Adler sau când se referă la fotografia ei, o face întotdeauna folosind onorabilul apelativ de femeie.

Liga celor cu părul roşcat

L-am vizitat pe prietenul meu, domnul Sherlock Holmes, într-o zi din toamna anului trecut, şi l-am găsit în plină conversaţie cu un domn în vârstă foarte solid, rumen la faţă şi cu un păr roşu ca focul. Cerându-mi scuze pentru întrerupere, eram pe punctul de a mă retrage, când Holmes m-a tras prompt în cameră, şi a închis uşa în spatele meu.

- N-ai fi putut să pici într-un moment mai potrivit, dragul meu Watson, mi-a spus el cordial.

- Mi-a fost teamă că eşti ocupat.

- Aşa şi sunt. Foarte ocupat.

- Atunci pot aştepta în camera de alături.

- Nu e cazul. Acest domn, domnule Wilson, a fost partenerul şi ajutorul meu în multe din cele mai de succes cazuri ale mele, şi nu am nici cea mai mică îndoială că îmi va fi de cel mai mare folos şi în cazul dumitale.

Domnul cel corpolent s-a ridicat pe jumătate de pe scaunul său, înclinând din cap în semn de salut, cu o scurtă privire întrebătoare în ochii săi mici, afundaţi în grăsime.

- Încearcă această canapea, a spus Holmes, lăsându-se din nou în fotoliul său, şi strângându-şi laolaltă vârfurile degetelor, după cum îi era obiceiul când reflecta. Ştiu, dragul meu Watson, că împărtăşeşti aceeaşi pasiune ca şi mine pentru tot ceea ce este bizar şi diferit de convenţiile şi rutina monotonă a vieţii cotidiene. Ţi-ai

demonstrat această înclinație prin entuziasmul care te-a împins să descrii, și, mă vei scuza dacă adaug asta, să înfrumusețezi întrucâtva atât de multe din micile mele aventuri.

- Cazurile tale m-au interesat într-adevăr extrem de mult, am remarcat.

- Îți minte că am observat ieri, puțin înainte de a ne ocupa de simplul caz al domnișoarei Mary Sutherland, că, în ceea ce privește efectele ciudate și combinațiile extraordinare, trebuie să ne întoarcem spre viața însăși, care este întotdeauna mult mai îndrăzneață decât orice efort al imaginației.

- O propunere în privința căreia mi-am permis să am îndoieli.

- Așa este, doctore, însă, cu toate acestea, trebuie să te conving să adopți viziunea mea, căci altminteri voi continua să te asaltez cu o groază de fapte în acest sens până când rațiunea ta se va prăbuși sub ele, și va recunoaște că am dreptate. Acuma, domnul Jabez Wilson aici de față a fost atât de amabil să mă viziteze în această dimineață, și să înceapă o poveste ce promite a fi una dintre cele mai ciudate ascultate de mine de câtva timp încoace. M-ai auzit remarcând că lucrurile cele mai neobișnuite și singulare apar foarte adesea nu în crimele mai serioase ci în acelea mai mărunte, și, ocazional, chiar în cazurile în care poți avea îndoieli dacă a fost comisă realmente o crimă. Din ce am auzit până acum, îmi este imposibil să spun dacă în cazul de față s-a comis sau nu vreo crimă, însă evenimentele sunt cu siguranță printre cele mai bizare pe care le-am auzit vreodată. Poate, domnule Wilson, vei fi atât de amabil să-ți iei povestea de la început. Îți cer aceasta nu numai pentru că prietenul meu, doctorul Watson, nu a auzit prima parte, ci și pentru

că natura ciudată a poveştii mă face doritor să aud din gura dumitale toate detaliile posibile. De regulă, după ce îmi fac o mică idee referitoare la cursul evenimentelor, sunt capabil să mă orientez printre miile de cazuri similare care îmi vin în memorie. În cazul de faţă, sunt obligat să recunosc că faptele sunt, după cât cred, absolut unice.

Clientul cel gras şi-a umflat pieptul, părând a fi întrucâtva mândru de asta, şi a scos un ziar murdar şi mototolit din buzunarul interior al mantalei sale. În timp ce parcurgea rubrica anunţurilor, ţinând capul întins înainte şi ziarul pe genunchi, m-am uitat îndelung la el şi am încercat, în maniera tovarăşului meu, să interpretez indicaţiile oferite de îmbrăcămintea sau înfăţişarea sa.

Însă n-am ajuns la cine ştie ce rezultat, în urma acestei examinări. După toate aparenţele, vizitatorul nostru era un negustor englez tipic, obez, pompos şi încet. Purta nişte pantaloni cadrilaţi gri cu negru, cam largi, o redingotă neagră nu prea curată, descheiată în faţă, şi o vestă bej cu un lanţ Albert masiv de alamă, cu un pătrăţel de metal găurit, atârnând pe post de ornament. Un joben uzat şi o manta cafenie spălăcită, cu un guler mototolit de catifea, se aflau pe scaunul de lângă el. Oricât mă sforţam, nu vedeam nimic remarcabil în privinţa lui, cu excepţia părului său roşu intens şi a expresiei de dezamăgire şi nemulţumire extremă de pe trăsăturile lui.

Cu ochiul lui ager, Sherlock Holmes a observat preocuparea mea, şi, remarcând privirea mea întrebătoare, a dat zâmbind din cap.

- În afara faptelor evidente că a prestat cândva o muncă manuală şi că prizează tutun, că este francmason şi că a fost în China, şi că a scris foarte mult în ultima vreme, nu mai pot deduce nimic altceva.

Domnul Jabez Wilson s-a holbat din scaunul său, cu degetul arătător pe ziar, însă cu ochii la tovarăşul meu.

- Pentru Dumnezeu, domnule Holmes, cum de ştiţi toate astea?, l-a întrebat. Cum v-aţi dat seama, de exemplu, că am făcut muncă fizică? Este absolut adevărat, căci am început ca tâmplar pe un vas

- După mâinile dumneavoastră, domnule. Mâna dreaptă este mult mai mare decât stânga. Aţi lucrat cu ea, iar muşchii sunt mai dezvoltaţi.

- Ei bine, şi tutunul şi francmasoneria?

- N-o să vă pun la îndoială inteligenţa, spunându-vă cum mi-am dat seama de asta, mai cu seamă că, mai degrabă împotriva regulilor stricte ale ordinului dumneavoastră, purtaţi o broşă în formă de arc şi busolă.

- A, firește, am uitat de asta. Dar scrisul?

- Ce altceva pot indica cei doisprezece centimetri atât de lucioşi de pe manşeta dreaptă, sau locul uzat din apropierea cotului de pe mâneca stângă, unde o sprijiniţi pe birou?

- Ei bine, şi China?

- Peştele pe care vi l-aţi tatuat chiar deasupra încheieturii mâinii drepte a putut fi făcut numai în China. Am întreprins un studiu asupra tatuajelor şi chiar am contribuit la literatura despre acest subiect. Maniera aceea de a picta solzii peştilor cu un roz delicat este specifică Chinei. Când, pe lângă asta, văd o monedă chinezească atârnând de lanţul ceasului dumneavoastră, chestiunea se simplifică şi mai mult.

Domnul Jabez Wilson a râs zgomotos.

- Ei bine, nu mi-aş fi putut imagina vreodată!, a spus el. La început am crezut că remarcile astea au fost realmente deştepte, însă acuma văd că nu erau cine ştie ce.

- Încep să cred, Watson, mi-a spus Holmes, că am făcut o greşeală explicându-i. "Omne ignotum pro magnifico.", ori altfel spus: "Tot ceea ce este neştiut este considerat a fi magnific", ştii, iar biata mea reputaţie, aşa neînsemnată cum este, va da faliment dacă sunt atât de sincer. Nu puteţi găsi anunţul cu pricina, domnule Wilson?

- Ba da, l-am găsit acum, a răspuns el, cu degetul lui gros şi roşu la jumătatea rubricii. Iată-l. Cu asta a început totul. Citiţi-l dumneavoastră înşivă, domnule.

I-am luat ziarul şi am citit cele ce urmează.

CĂTRE LIGA CELOR CU PĂRUL ROŞCAT: Conform testamentului domnului Ezekiah Hopkins din Lebanon, Pennsylvania, S.U.A., există acum un alt post liber pentru un membru al ligii, pentru nişte servicii pur simbolice, salariul fiind de patru lire pe săptămână. Toţi bărbaţii cu părul roşcat, care sunt sănătoşi la trup şi la minte şi au peste douăzeci şi unu de ani, sunt eligibili. Aplicaţi în persoană luni, la ora unsprezece, la Duncan Ross, la biroul ligii din Pope's Court, strada Fleet, nr. 7.

- Pentru Dumnezeu, ce poate însemna asta?, am exclamat eu, după ce am parcurs de două ori extraordinarul anunţ.

Holmes a chicotit, învârtindu-se pe scaun, după cum îi era obiceiul când era într-o dispoziţie bună.

- Este cam neobişnuit, nu-i aşa?, a spus el. Şi acum, domnule Wilson, începe cu începutul şi spune-ne totul despre dumneata, casa dumitale şi efectul pe care acest anunţ l-a avut asupra destinului dumitale. Doctore, mai întâi, observă ziarul şi data.

- Este Morning Chronicle din 27 aprilie 1890. De acum două luni.

- Foarte bine. Ei, domnule Wilson?

- Păi, exact aşa cum începusem să vă povestesc, domnule Sherlock Holmes, a spus Jabez Wilson, ştergându-şi fruntea; sunt cămătar, şi am un loc în Piaţa Coburn, în apropiere de centru. Nu este o afacere cine ştie cât de mare, iar în anii din urmă nu mi-a adus mai mult decât pâinea zilnică. Am fost capabil odată să angajez două ajutoare, dar acum ţin numai unul; şi mi-ar fi greu să-l plătesc, dacă nu ar accepta doar jumătate de salariu, ca să înveţe meseria.

- Cum se numeşte acest tânăr atât de serviabil?, l-a întrebat Sherlock Holmes?

- Numele său este Vincent Spaulding, şi nu este aşa de tânăr. Este greu să ghiceşti ce vârstă are. Nu-mi pot dori un ajutor mai inteligent, domnule Holmes. Şi sunt conştient că ar putea să se ducă într-un loc mai bun, unde să câştige dublu cât îi dau eu. Însă, la urma urmei, dacă el este mulţumit, de ce să-i dau idei?

- Chiar, de ce? Păreţi a fi foarte norocos să aveţi un angajat sub preţul pieţei. Nu este ceva obişnuit pentru angajaţii din zilele noastre. S-ar părea că ajutorul dumneavoastră este la fel de extraordinar ca şi anunţul din ziar.

- O, are şi defecte, a spus domnul Wilson. N-am văzut niciodată pe cineva atât de obsedat de fotografii. Face cu aparatul fotografie după fotografie, în loc să-şi îmbogăţească mintea, iar apoi se afundă în pivniţă ca un iepure în vizuina sa, pentru a-şi developa fotografiile. Acesta este principalul lui defect, dar pe ansamblu este un muncitor bun. Nu are nici un viciu.

- Lucrează încă la dumneata, presupun?

- Da, domnule. El şi o fată de paisprezece ani, care găteşte puţin şi face curăţenie – astea sunt toate persoanele care locuiesc în casă, căci sunt văduv şi n-am

avut niciodată copii. Trăim foarte liniştit, domnule, noi trei; şi avem un acoperiş deasupra capului şi ne plătim cheltuielile, dacă nu mai mult.

- Primul lucru care ne-a tulburat liniştea a fost acest anunţ. Spaulding a venit la birou cu acest ziar în mână exact acum opt săptămâni şi a spus:

- Ce n-aş da, domnule Wilson, să am părul roşcat.

- De ce?, l-am întrebat.

- De ce?, a spus el, există iar un post liber în liga bărbaţilor cu părul roşcat. Poate să-i aducă o mică avere celui care îl obţine, şi înţeleg că există mai multe posturi decât bărbaţi, aşa încât membrii consiliului de administraţie sunt disperaţi ce să mai facă cu banii. Dacă părul meu şi-ar schimba culoarea, ce post drăguţ aş avea la îndemână.

- Păi, despre ce este vorba?, l-am întrebat. Vedeţi, domnule Holmes, sunt un om de interior, şi, întrucât oamenii vin ei la mine şi nu e nevoie să-i caut eu, deseori nu treceam pragul casei săptămâni întregi. De aceea nu prea ştiam ce se petrece afară, şi eram întotdeauna fericit să aud ceva noutăţi.

- N-aţi auzit niciodată de Liga bărbaţilor cu părul roşcat?, m-a întrebat el, mirându-se.

- Niciodată.

- Păi, mă minunez de asta, căci sunteţi eligibil pentru unul din posturi.

- Şi care este salariul?

- O, numai două sute pe an, dar munca este uşoară şi nu prea afectează celelalte ocupaţii.

- Ei bine, vă puteţi da uşor seama că asta m-a făcut să ciulesc urechile, căci afacerea mea nu mergea prea bine de ceva ani, iar două sute în plus mi-ar fi picat foarte bine.

- Spune-mi tot ce ştii, i-am spus eu.

- Păi, a spus el, arătându-mi anunţul, puteţi vedea cu proprii ochi că Liga are un post liber şi există adresa unde puteţi cere detalii. Din câte înţeleg eu, Liga a fost fondată de un milionar american numit Ezekiah Hopkins, care era cam ciudat. El însuşi avea părul roşcat şi o mare simpatie pentru toţi bărbaţii cu părul roşcat; prin urmare, când a murit, s-a descoperit că şi-a lăsat imensa-i avere în mâinile consiliului de administraţie, punându-le în vedere să ofere slujbe uşoare bărbaţilor cu părul de acea culoare. Din ce aud, o asemenea slujbă este foarte bine plătită şi nu presupune să faci prea multe.

- Dar, am spus eu, există milioane de bărbaţi cu părul roşcat care ar aplica.

- Nu atât de mulţi pe cât credeţi, mi-a răspuns. Vedeţi, se limitează la cei din Londra şi la adulţi. Acest american a început din Londra în tinereţe, şi a dorit să facă un bine oraşului. Apoi, am auzit că nu are nici un rost să aplici dacă părul tău este roşcat deschis sau roşcat închis, sau orice altă nuanţă decât un roşcat realmente intens, strălucitor, ca focul. Acuma, dacă aţi aplica, domnule Wilson, aţi avea doar de mers până acolo; dar poate consideraţi că nu merită să vă lăsaţi ocupaţia pentru câteva sute de lire.

- Acum, este un fapt, domnilor, cum puteţi constata dumneavoastră înşivă, că părul meu are o nuanţă foarte intensă şi bogată, astfel încât m-am gândit că, dacă era să fie vreo competiţie în acest sens, aveam o şansă la fel de mare ca oricine altcineva. Vincent Spaulding părea a şti atât de multe despre asta că m-am gândit că se poate dovedi de folos, prin urmare i-am ordonat să tragă obloanele pentru ziua respectivă, şi să mă însoţească într-acolo. Era foarte dornic să-şi ia o mică vacanţă, deci

am închis locul şi am pornit spre adresa specificată în anunţ.

- Nu cred că o să mai văd vreodată o astfel de privelişte ca cea de atunci, domnule Holmes. Din nord, sud, est şi vest, orice bărbat cu o nuanţă roşcată în păr s-a năpustit în centru, ca să răspundă anunţului. Strada Fleet era ticsită de oameni cu părul roşcat, iar Pope's Court arăta ca şi taraba unui vânzător de portocale. N-aş fi crezut că existau atât de mulţi în întreaga ţară câţi adusese laolaltă acel singur anunţ. Aveau fiecare nuanţă posibilă – pai, lămâi, portocaliu, cărămiziu, de prepelicar irlandez, ca ficatul, ca argila; dar, aşa cum a spus Spaulding, nu erau mulţi aceia care aveau nuanţa într-adevăr intensă ca focul. Când am văzut cât de mulţi aşteptau, aş fi renunţat disperat, însă Spaulding nici n-a vrut să audă. Nu ştiu cum a reuşit, dar s-a împins, a tras, şi a dat cu capul până când mi-a făcut loc prin mulţime şi sus pe scările ce duceau la biroul respectiv. Erau două rânduri pe scări, unii urcau plini de speranţă, alţii se întorceau deprimaţi; însă am pătruns înăuntru cum am putut, şi în curând ne-am trezit în biroul cu pricina.

- Experienţa dumitale pare să fi fost foarte amuzantă, a remarcat Holmes, când clientul său a făcut o pauză, ajutându-şi memoria cu o enormă priză de tabac. Te rog, continuă-ţi extrem de interesanta poveste.

- În birou nu exista nimic altceva decât două scaune de lemn şi o masă din scânduri, în spatele căreia stătea un bărbat scund, cu un păr chiar mai roşcat decât al meu. Spunea câteva cuvinte fiecărui candidat care se prezenta în faţa lui, şi reuşea să găsească întotdeauna vreun defect care să-l descalifice. Obţinerea unei slujbe nu părea a fi, la urma urmei, ceva atât de uşor. Totuşi, când ne-a venit rândul, omuleţul mi-a fost mult mai favorabil decât

oricăruia din cei de dinainte, şi a închis uşa după ce am intrat, astfel încât să ne vorbească între patru ochi.

- Acesta este domnul Jabez Wilson, a spus ajutorul meu, şi doreşte să ocupe o slujbă în ligă.

- Şi este extrem de potrivit pentru aceasta, a răspuns celălalt. Îndeplineşte toate condiţiile. Nu-mi amintesc să fi văzut ceva atât de frumos până acum. A făcut un pas înapoi, ţinându-şi capul într-o parte şi holbându-se la părul meu până când m-am ruşinat de-a binelea. Apoi a înaintat brusc, mi-a strâns cu putere mâna, şi m-a felicitat călduros pentru succesul meu.

- Ar fi nedrept să ezit, mi-a spus. Cu toate acestea, sper că mă veţi scuza că îmi iau toate precauţiile. Spunând aceasta, a început să mă tragă de păr cu ambele mâini, şi m-a smucit până când am ţipat de durere. Aveţi lacrimi în ochi, mi-a spus, în timp ce îmi dădea drumul. Văd că totul este în regulă. Dar trebuie să fim atenţi, căci am fost înşelaţi de două ori cu peruci şi o dată cu vopsea. Pot să vă spun nişte poveşti despre ceara de cizmărie, care v-ar dezgusta de natura umană. S-a dus la fereastră şi a ţipat prin ea cât l-au ţinut puterile că slujba fusese ocupată.. Un geamăt de dezamăgire s-a auzit de dedesubt, iar lumea a tropăit care încotro până când nu s-a mai putut vedea nici un om cu părul roşcat, cu excepţia mea şi a lui.

- Numele meu, a spus el, este Duncan Ross, şi sunt eu însumi unul dintre beneficiarii fondului lăsat de nobilul nostru binefăcător. Sunteţi căsătorit, domnule Wilson? Aveţi familie?

I-am răspuns că nu.

S-a schimbat imediat la faţă.

- O, dragă!, a spus grav, asta este ceva realmente serios! Regret să vă aud spunând asta. Fondul era, firește,

pentru propagarea şi răspândirea celor cu părul roşcat, precum şi pentru întreţinerea lor. Este extrem de rău că sunteţi celibatar.

- Faţa mea s-a lungit auzind aceasta, domnule Holmes, căci am crezut că până la urmă n-o să obţin slujba; însă, după ce a reflectat câteva minute, a spus că este în regulă.

- În cazul altcuiva, a spus el, o astfel de obiecţie ar fi fost crucială, dar trebuie să facem o excepţie pentru o persoană cu un asemenea păr ca al dumneavoastră. Când puteţi să vă începeţi slujba?

- Păi, e puţin dificil, căci am deja o ocupaţie, i-am spus.

- O, nu vă faceţi griji, domnule Wilson!, mi-a spus Vincent Spaulding. Pot să am eu grijă de restul.

- La ce ore trebuie să lucrez?

- De la zece la două.

- Acuma, cămătăria se face în cea mai mare parte seara, domnule Holmes, mai ales joia şi vinerea, care pică exact înainte de luarea salariului; prin urmare, îmi convenea de minune să câştig câte ceva dimineţile. În plus, ştiam că ajutorul meu era un tip capabil, şi că putea să aibă grijă de orice s-ar fi ivit în lipsa mea.

- Îmi convine foarte mult, am spus eu. Iar salariul?

- Patru lire pe săptămână.

- Şi munca?

- Pur şi simplu simbolică.

- Ce înţelegeţi prin aceasta?

- Păi, trebuie să fiţi în birou, sau cel puţin în clădire tot timpul. Dacă plecaţi, vă pierdeţi dreptul la o asemenea poziţie odată pentru totdeauna. Testamentul este foarte clar în această privinţă. Dacă vă clintiţi din birou în timpul acelei perioade, nu vă îndepliniţi sarcina.

- Sunt numai patru ore pe zi, şi nici nu mă gândesc să lipsesc, am spus eu.

- Nici o scuză nu va fi acceptată, a spus domnul Duncan Ross; nici boala, nici afacerile, nici nimic altceva. Trebuie să staţi acolo, ori altminteri vă pierdeţi postul.

- Şi ce am de făcut?

- Să copiaţi din Enciclopedia Britanică. Aveţi acolo primul volum din ea. Trebuie să vă aduceţi propria cerneală, peniţe şi sugativă, însă vă punem la dispoziţie masa şi scaunul. Veţi fi gata să începeţi mâine?

- Firește, i-am răspuns.

- Atunci, la revedere, domnule Jabez Wilson, şi daţi-mi voie să vă felicit încă o dată pentru slujba importantă pe care aţi avut norocul s-o obţineţi. S-a înclinat până am ieşit din cameră, iar eu m-am dus acasă cu ajutorul meu, neştiind ce să spun sau să fac, într-atâta eram de mulţumit de norocul avut.

Ei bine, am reflectat la toate acestea întreaga zi, iar spre seară eram iar deprimat; căci mă convinsesem că toată afacerea trebuia să fie o imensă păcăleală sau escrocherie, deşi nu puteam să-mi dau seama cu ce scop. Părea absolut incredibil ca cineva să facă un asemenea testament sau să plătească o astfel de sumă pentru ceva atât de simplu ca şi copierea din Enciclopedia britanică. Vincent Spaulding a făcut tot ce i-a stat în puteri să mă înveselească, dar până când s-a făcut de mers la culcare mă hotărâsem să renunţ. Totuşi, dimineaţa m-am decis să arunc o privire, deci mi-am cumpărat o sticlă de cerneală de un penny, şi cu o pană de gâscă şi şapte foi de hârtie am pornit spre Pope's Court.

Ei bine, spre surprinderea şi încântarea mea, totul era cât se poate de în regulă. Masa fusese pregătită

pentru mine, iar domnul Duncan Ross se afla acolo să vadă cum mă apucam de lucru. A stat până am început cu litera A, iar apoi m-a părăsit; însă apărea din când în când să vadă cum mă descurcam. La ora două, mi-a dorit o zi bună, m-a felicitat pentru ceea ce scrisesem, si a încuiat uşa biroului în urma mea.

Lucrurile au continuat în acest fel zi după zi, domnule Holmes. Iar sâmbătă a venit şi mi-a plătit patru lire de aur pentru munca din timpul săptămânii. Lucrurile s-au întâmplat la fel în săptămâna următoare şi în săptămâna următoare. În fiecare dimineață eram acolo la zece şi în fiecare după-amiază plecam la două. Treptat, domnul Duncan a început să vină numai o dată în timpul dimineții, iar apoi, după un timp, n-a mai venit deloc. Cu toate acestea, firește că n-am îndrăznit să părăsesc pentru o clipă camera, căci nu eram sigur când putea să apară, iar slujba era atât de bună şi-mi convenea atât de mult că nu vroiam să risc s-o pierd.

Au trecut astfel opt săptămâni, şi am copiat despre "abate" şi "arcaş" şi "armură" şi "arhitectură"şi "Attica", sperând că, dacă mă străduiam, puteam ajunge în curând la litera B. Am consumat ceva foi de hârtie, căci aproape că umplusem un raft cu scrierile mele. Iar apoi, dintr-odată, totul s-a terminat.

— S-a terminat?

— Da, domnule. Şi nu mai târziu de această dimineață. M-am dus la muncă ca de obicei la ora zece, însă uşa era închisă şi încuiată, iar un mic pătrat de carton era prins într-un cui în mijlocul ei. Iată-l, puteți citi singuri.

Ne-a arătat o bucată de carton alb de mărimea unei foi de agendă. Pe ea erau scrise următoarele:

LIGA CELOR CU PARUL ROŞCAT S-A DIZOLVAT. 9 octombrie 1890.

Sherlock Holmes şi cu mine ne-am uitat la acest scurt anunț şi la figura dezamăgită care-l ținea până când aspectul comic al întregii afaceri a eclipsat într-atâta orice altă considerație, că am izbucnit amândoi în hohote puternice de râs.

— Nu pot vedea nimic atât de amuzant, a strigat clientul nostru, înroşindu-se până la rădăcina părului său roşu ca focul Dacă tot ce puteți face este să râdeți de mine, pot să mă duc în altă parte.

— Nu, nu, a strigat Holmes, împingându-l înapoi pe scaunul de pe care se ridicase pe jumătate. N-aş renunța la cazul dumitale pentru nimic în lume. Este înviorător de neobişnuit. Dar există ceva, şi scuzați-mă că vă spun asta, ceva un pic amuzant în privința lui. Vă rog să-mi spuneți ce măsuri ați luat când ați găsit anunțul pe uşă?

— Am fost şocat, domnule. N-am ştiut ce să fac. Apoi m-am dus la birourile din jur, dar nimeni nu părea să ştie nimic despre asta. În final am mers la proprietar, care este contabil şi locuieşte la parter şi l-am întrebat dacă îmi poate spune ce s-a ales de "Liga celor cu părul roşcat". Mi-a spus că n-a auzit niciodată de vreo astfel de organizație. Apoi l-am întrebat cine era domnul Duncan Ross. Mi-a răspuns că auzea acest nume pentru prima dată.

— Păi, i-am spus eu, domnul de la nr. 4.

— Ce, bărbatul cu părul roşcat?

— Da.

— O, mi-a spus el, numele său este William Morris. Este avocat şi folosea camera mea ca un birou temporar până era gata noul lui sediu. S-a mutat ieri.

— Unde îl pot găsi?

— O, la noul birou. Mi-a lăsat adresa. Da, strada Regele Edward, nr.7, în apropiere de catedrala Sfântul Pavel. Am pornit într-acolo,

domnule Holmes, dar când am ajuns la acea adresă, acolo se afla o fabrică de rotule artificiale şi nimeni nu auzise vreodată fie de domnul William Morris sau de domnul Duncan Ross.

— Şi ce aţi făcut atunci? L-a întrebat Holmes.

— M-am dus acasă în piaţa Saxa-Coburg, şi i-am cerut sfatul asistentului meu. Dar n-a putut să mă ajute în nici un fel. Tot ce a putut să-mi spună a fost că, dacă aşteptam, trebuia să aud ceva de asta prin poştă. Dar asta nu era suficient pentru mine, domnule Holmes. Nu vroiam să pierd o astfel de slujbă fără să lupt, prin urmare, cum auzisem că sunteţi atât de bun să oferiţi consultaţii bietelor persoane care au nevoie de aşa ceva, am venit direct la dumneavoastră.

— Şi aţi procedat foarte înţelept, i-a spus Holmes. Cazul dumneavoastră este extrem de interesant, şi aş fi fericit să mă ocup de el. Din ceea ce mi-aţi spus, cred că este posibil să aibă implicaţii mult mai serioase decât pare la prima vedere.

— Îndeajuns de serioase! A spus domnul Jabez Wilson. Păi, n-am pierdut patru lire pe săptămână?

— În ceea ce vă priveşte pe dumneavoastră personal, a remarcat Holmes, nu văd ce motiv aţi putea avea să vă plângeţi împotriva acestei ligi neobişnuite. Din contră, sunteţi, din câte înţeleg, mai bogat cu 30 de lire, ca să nu mai spunem de cunoaşterea minuţioasă pe care aţi asimilat-o în privinţa fiecărui subiect ce începe cu litera A. N-aţi pierdut nimic prin urmare.

— Nu, domnule. Dar vreau să aflu câte ceva despre ei, cine sunt şi care a fost motivul pentru care mi-au jucat această farsă — dacă a fost o farsă. A fost o glumă destul de scumpă pentru ei, căci i-a costat treizeci şi două de lire.

— Vom încerca să clarificăm acestea pentru dumneavoastră. Şi,

mai întâi, una sau două întrebări, domnule Wilson. Acest asistent al dumitale, care ți-a atras prima data atenția asupra anunțului — de cât timp lucra pentru dumneavoastră?

— De o lună până la momentul respectiv.

— Cum ați dat de el?

— Am dat un anunț.

— A fost singurul aplicant?

— Nu, am avut doisprezece.

— De ce l-ați ales pe el?

— Pentru că era convenabil şi nu cerea mult.

— Jumătate din salariul obişnuit, de fapt.

— Da.

— Cum arată acest Vincent Spaulding?

— Scund, solid, foarte vioi, şi fără păr pe față, deşi are peste treizeci de ani. Are o pată de acid pe frunte.

Holmes s-a ridicat pe scaun, extrem de agitat.

— M-am gândit că arată cam aşa, a spus el. Ați observat vreodată că are găuri pentru cercei în urechi?

— Da, domnule. Mi-a spus că i le-a făcut un țigan, când era copil.

— Hm! A spus Holmes, lăsându-se înapoi pe spate, cufundat în gânduri. Este încă la dumneavoastră?

— O, da, domnule; tocmai ce l-am lăsat acasă.

— Şi s-a ocupai de afacerea dumneavoastră cât ați lipsit?

— Nu pot să mă plâng, domnule. Dimineața, nu există niciodată prea multe de făcut.

— În regulă, domnule Wilson. O să fiu fericit să vă

spun opinia mea despre acest subiect într-o zi sau două. Astăzi este sâmbătă, şi sper ca până luni să pot ajunge la o concluzie.

- Ei bine, Watson, mi-a spus Holmes după ce vizitatorul nostru a plecat, ce înţelegi din toate astea?

- Nu înţeleg nimic, i-am răspuns sincer. Este o afacere extrem de misterioasă.

- De regulă, a spus Holmes, cu cât un lucru este mai bizar cu atât se dovedeşte a fi mai puţin misterios. Crimele banale, fără particularităţi, sunt realmente dificil de înţeles, exact cum o faţă obişnuită este cel mai greu de identificat. Dar trebuie să fiu prompt în privinţa acestui caz.

- Ce ai de gând să faci atunci?, l-am întrebat.

- Să fumez, mi-a răspuns el. E o problemă de trei lulele, şi te rog să nu-mi vorbeşti timp de cincizeci de minute. S-a ghemuit pe scaun cu genunchii traşi spre nasul său acvilin, şi a rămas aşa cu ochii închişi şi pipa sa de lut neagră ieşindu-i în afară ca ciocul unei păsări stranii. Ajunsesem la concluzia că adormise, şi într-adevăr aţipisem eu însumi, când a sărit brusc de pe scaun cu gestul unui om care s-a hotărât, şi a pus pipa jos, pe poliţa de deasupra căminului.

- Sarasate cântă în sala de la Saint James în această după-amiază, a remarcat. Ce crezi, Watson? Pacienţii tăi se pot lipsi de tine câteva ore?

- N-am nimic de făcut astăzi. Consultaţiile mele nu sunt foarte incitante.

- Atunci, pune-ţi pălăria şi vino. Mă duc mai întâi în oraş, şi putem servi prânzul undeva pe drum. Observ că este multă muzică germană în program, care este mai pe gustul meu decât cea italienească sau franţuzească. Este introspectivă şi vreau să introspectez. Haide!

Am luat metroul până la Aldersgate; de acolo, am mers puţin pe jos până la piaţa Saxa-Coburg, scena poveştii ciudate pe care o ascultasem în acea dimineaţă. Era un loc strâmt, micuţ, de o eleganţă prăfuită, în care patru rânduri de case de cărămidă întunecate, cu două etaje, dădeau înspre un loc îngrădit, cu gazon, plin de buruieni şi câteva pâlcuri de tufişuri uscate de laur, ce lupta din greu împotriva acestei atmosfere nepotrivite, pline de fum. Trei sfere aurite şi un panou cafeniu pe care scria cu litere albe "JABEZ WILSON", atârnate pe o casă de pe colţ, indicau locul în care clientul nostru cu părul roşcat îşi avea afacerea. Sherlock Holmes s-a oprit în faţa casei, ţinându-şi capul într-o parte, şi a examinat-o cu atenţie, cu ochii strălucind puternic sub pleoapele strânse. Apoi a luat-o încet pe stradă, şi mai târziu s-a întors din nou pe colţ, uitându-se încă atent la case. În final, s-a întors la casa cămătarului şi, după ce a izbit puternic cu bastonul în trotuar de două sau de trei ori, a mers la uşă, şi a bătut. A fost deschisă imediat de un tânăr vioi, spân, care l-a rugat să intre.

- Mulţumesc, i-a spus Holmes, am vrut numai să vă întreb cum să ajung pe Strand.

- A treia la dreapta, şi a patra la stânga, i-a răspuns prompt asistentul, închizând uşa.

- Un tip deştept, ăsta, a observat Holmes când ne îndepărtam. Este, după mintea mea, al patrulea om ca inteligenţă din Londra, iar, ca îndrăzneală, nu sunt sigur că nu se poate pretinde al treilea. Ştiam câte ceva despre el dinainte.

- Evident, am spus eu, asistentul domnului Wilson joacă un rol important în acest mister al ligii celor cu părul roşcat. Sunt sigur că i-ai cerut instrucţiuni numai ca să poţi să-l vezi.

- Nu pe el.
- Ce atunci?
- Genunchii pantalonilor săi.
- Şi ce ai văzut?
- Ceea ce mă aşteptam să văd.
- De ce ai izbit în trotuar?

- Dragă doctore, acesta este momentul pentru a observa, nu pentru a vorbi. Suntem spioni pe teritoriul inamicului. Ştim câte ceva despre piaţa Saxa-Coburg. Hai să explorăm acum părţile din spatele ei.

Drumul pe care am intrat când am cotit-o după colţ din retrasa piaţă Saxa-Coburg contrasta cu aceasta la fel de puternic ca prim-planul unui tablou cu fundalul său Era una din principalele artere prin care se făcea traficul oraşului spre nord şi vest. Şoseaua era blocată de imensul flux comercial ce curgea în două sensuri, înăuntru şi în afară, în timp ce trotuarele erau înnegrite de furnicarul grăbit de pietoni. Ne venea greu să credem, în timp ce ne uitam la şirul de magazine frumoase şi clădiri impunătoare cu birouri, că realmente se învecinau pe cealaltă parte cu piaţa stearsă şi liniştită, pe care tocmai o părăsisem.

- Hai să vedem, a spus Holmes, stând pe colţ şi uitându-se la şirul de case, vreau să reţin ordinea clădirilor de aici. Este una din pasiunile mele să am o cunoaştere exactă a Londrei. Acolo este magazinul lui Mortimer, tutungiul, apoi cel cu ziare, filiala Coburg a Băncii Centrale şi Suburbane, restaurantul vegetarian şi depoul de trăsuri. Ajungem acum la celălalt bloc. Şi acum, doctore, ne-am făcut treaba, deci e timpul să ne relaxăm. Un sandviş şi o ceaşcă de cafea, iar apoi vom pătrunde pe teritoriul muzicii, unde totul este încântare, delicateţe şi armonie, şi nu există clienţi cu părul roşcat,

care să ne bată la cap cu enigmele lor.

Prietenul meu era un muzician entuziast, fiind el însuşi nu numai un interpret extrem de capabil, ci şi un compozitor destul de merituos. Toată după-amiaza a stat în lojă, cuprins de o fericire deplină, mişcându-şi uşor degetele lungi şi subţiri în ritmul muzicii, în timp ce faţa sa zâmbitoare şi ochii săi molatici şi visători erau atât de diferiţi de cei ai obişnuitului Holmes - copoiul, detectivul fără astâmpăr, cu spiritul ascuţit, gata să acţioneze - pe cât se putea omeneşte imagina. Firea lui ciudată avea o natură dublă, care se impunea alternativ: precizia lui extremă şi deşteptăciunea reprezentau, cum m-am gândit adesea, reacţia împotriva stării poetice şi contemplative care era din când în când predominantă. Astfel, firea lui oscila între o moleşeală extremă şi o energie devoratoare; şi, după cum bine ştiam, nu era niciodată mai de temut ca atunci când zile fără sfârşit stătea tolănit în fotoliul său, printre improvizaţii şi volumele sale vechi. Atunci pofta vânătorii punea stăpânire pe el dintr-odată, iar capacitatea sa de a face raţionamente strălucite devenea pur şi simplu o intuiţie, iar cei care nu erau obişnuiţi cu metodele sale se uitau pieziş la el ca la un om a cărui cunoaştere părea a fi diferită de cea a muritorilor de rând. Când, în acea după-amiază, l-am văzut atât de învăluit de muzică în sala de la Saint James am simţit că îi ajunsese ceasul rău pe aceia pe care se decisese să-i vâneze.

- Firește, vrei să mergi acasă, doctore, a remarcat el când am ieşit.

- Da, nu m-ar deranja.

- Şi eu am de rezolvat ceva ce îmi va lua câteva ore. Această poveste din piaţa Coburg este serioasă.

- De ce serioasă?

- Se pregăteşte un lucru grav. Am toate motivele să cred că o să ajungem la timp să-l împiedicăm. Dar faptul că azi este sâmbătă mai degrabă complică lucrurile. O să am nevoie de ajutorul tău în seara asta.

- La ce oră?

- Zece va fi suficient.

- O să fiu pe strada Baker la zece.

- Foarte bine. Şi, doctore, s-ar putea să existe un mic pericol, prin urmare fii atât de drăguţ să-ţi iei revolverul cu tine. A dat din mână, s-a întors, şi într-o clipă a dispărut în mulţime.

Cred că nu sunt mai stupid decât alţi oameni, însă, întotdeauna când am avut de-a face cu Sherlock Holmes, am avut simţământul puternic al propriei stupidităţi. În cazul de faţă, am auzit tot ce a auzit şi el, am văzut ce-a văzut şi el, şi totuşi din cuvintele sale reieşea clar că înţelegea exact nu numai ce se întâmplase, dar şi ceea ce urma să se întâmple, în timp ce pentru mine întreaga poveste era încă ceva confuz şi grotesc. Pe drumul spre casa mea din Kensington, am reflectat asupra ei, de la relatarea extraordinară a copistului cu părul roşcat al enciclopediei până la vizita din piaţa Saxa-Coburg şi cuvintele prevestitoare de rău pe care le-a rostit Holmes când ne-am despărţit. În ce consta această expediţie nocturnă, şi de ce trebuia să mă înarmez? Unde mergeam şi ce urma să facem? Holmes făcuse o aluzie că asistentul cel cu faţa netedă al cămătarului era un om de temut – un om care putea juca tare. Am încercat să-i dau de capăt, însă am renunţat disperat, şi nu m-am mai gândit la asta, aşteptând ca noaptea să-mi aducă explicaţia corectă.

Am pornit de acasă la nouă şi un sfert, am străbătut parcul, iar apoi, luând-o prin strada Oxford, am ajuns pe strada Baker. În faţa uşii se aflau două birji, iar când am

intrat în hol, am auzit sunetul unor voci deasupra. Când am pătruns în camera sa, l-am găsit pe Holmes conversând cu însufleţire cu doi bărbaţi, dintre care pe unul l-am recunoscut ca fiind Peter Jones, agentul de poliţie, în timp ce celălalt era un bărbat înalt, slab, cu o faţă tristă, purtând o pălărie foarte lucioasă şi o redingotă deprimant de respectabilă.

- Ha! Grupul nostru este complet, a spus Holmes, încheindu-se la haina de postav şi luându-şi solida cravaşă de vânătoare din rastel. Watson, cred că-l ştii pe domnul Jones de la Scotland Yard? Dă-mi voie să te prezint domnului Merryweather, care urmează a ne însoţi în aventura din această noapte.

- Iar vânăm în cupluri, doctore, vezi, a spus Jones în stilul lui pompos. Prietenul nostru aici de faţă este un om minunat pentru a începe o vânătoare. Tot ceea ce-i lipseşte este un câine bătrân, care să-l ajute la descoperirea prăzii.

- Sper să nu ne trezim la sfârşitul vânătorii doar cu o gâscă sălbatică, a observat posac domnul Merryweather.

- Puteţi avea o încredere deplină în domnul Holmes, domnule, a spus agentul de poliţie plin de sine. Are propriile sale metode, care sunt, dacă nu se supără că spun asta, un pic prea teoretice şi ciudate, dar are stofă de detectiv. Se poate afirma cu deplină siguranţă că o dată sau de două ori, ca de pildă în cazul cu omorârea lui Sholto şi comoara din Agra, a fost mai corect decât poliţia.

- O, dacă aşa spuneţi dumneavoastră, domnule Jones, este totul în regulă, a spus necunoscutul cu respect. Totuşi, mărturisesc că simt lipsa whistului. Este prima seară de sâmbătă din ultimii douăzeci şi şapte de ani când

nu joc cărți.

- Cred că veți descoperi, a spus Sherlock Holmes, că în seara asta veți juca pe o miză mai mare decât ați făcut-o până acum, și că jocul va fi mai incitant. Pentru dumneavoastră, domnule Merryweather, miza va fi de aproximativ 30.000 de lire; iar pentru tine, Jones, va fi omul pe care vrei să pui mâna.

- John Clay, ucigașul, hoțul, spărgătorul și falsificatorul. Este tânăr, domnule Merryweather, dar este un as în meseria sa, și aș dori să-i pun cătușele mai degrabă decât oricărui alt criminal din Londra. Este un om de temut, tânărul John Clay. Bunicul său a fost duce, și el însuși a fost educat la Eton și Oxford. Creierul lui este la fel de dibace ca și degetele, și deși am dat de urmele lui peste tot, nu știm niciodată unde să dăm de el însuși. Face o spargere în Scoția într-o săptămână, iar apoi, în săptămâna următoare, strânge bani pentru a construi un orfelinat în Cornwall. Am fost pe urmele lui ani de zile și încă n-am dat ochii cu el.

- Sper să am plăcerea să vă fac cunoștință cu el în această seară. Am avut eu însumi una sau două răfuieli cu domnul John Clay, și sunt de acord cu dumneavoastră că este un as în meseria sa. Este însă trecut de zece, și e timpul să pornim. Dacă voi doi luați prima birjă, Watson și cu mine vă vom urma în a doua.

Sherlock Holmes nu a fost prea comunicativ în timpul acestei lungi călătorii, și s-a lăsat pe spate în birjă, fredonând melodiile pe care le auzise în acea după-amiază. Trăsura a hurducăit printr-un labirint fără sfârșit de străzi luminate cu gaz, până când am ieșit pe strada Farrington.

- Suntem aproape de locul cu pricina, a remarcat prietenul meu. Acest individ Merryweather este director

de bancă şi personal interesat de întreaga poveste. M-am gândit că e bine să-l avem şi pe Jones cu noi. Nu este un tip rău, deşi este absolut imbecil în profesia sa. Are însă o trăsătură pozitivă. Este la fel de curajos ca un bulldog şi la fel de tenace ca un rac, când prinde pe cineva în cleşti. Am ajuns, şi văd că ne aşteaptă.

Ne găseam pe aceeaşi stradă aglomerată pe care fusesem dimineaţa. Birjile au plecat şi, sub îndrumarea domnului Merryweather, am trecut printr-un hol îngust şi o uşă laterală, pe care ne-a deschis-o. Înăuntru era un mic coridor, care se termina cu o uşă de fier foarte solidă. A deschis-o şi pe aceasta, şi am luat-o în josul unor scări de piatră în spirală, care se terminau în faţa altei uşi imense. Domnul Merryweather s-a oprit pentru a aprinde o lampă, iar apoi ne-a condus printr-un hol întunecos, mirosind a pământ, şi, după ce a deschis o a treia uşă, am pătruns într-o galerie sau pivniţă imensă în care erau îngrămădite peste tot coşuri şi cutii masive.

- Nu sunteţi foarte vulnerabili de deasupra, a remarcat Holmes, ridicând lampa şi uitându-se în jurul lui.

- Nici de dedesubt, a spus domnul Merryweather, izbind cu bastonul dalele care acopereau pământul. Ce-i asta, Doamne, sună a gol!, a remarcat el, uitându-se surprins la noi.

- Trebuie realmente să vă cer să fiţi un pic mai tăcut!, a spus Holmes cu severitate. Aţi pus deja în pericol succesul expediţiei noastre. Pot să vă cer să aveţi amabilitatea să vă aşezaţi pe una din acele cutii şi să nu mai intervenţi?

Solemnul domn Merryweather s-a urcat pe un coş, cu o expresie ofensată pe faţă, în timp ce Holmes s-a lăsat în genunchi pe podea, şi a început să examineze minuţios

crăpăturile dintre pietre cu lampa şi lupa sa. Câteva secunde i-au ajuns, căci a sărit din nou în picioare şi şi-a pus lupa înapoi în buzunar.

- Avem cel puţin încă o oră, a remarcat el, căci nu pot să-şi înceapă lucrul până când bunul cămătar nu se duce la culcare. Apoi nu vor pierde un minut, căci cu cât îşi fac mai repede treaba, cu atât vor avea mai mult timp ca să fugă. Suntem la momentul de faţă, doctore, cum fără îndoială ai ghicit, în pivniţa filialei din oraş a uneia din principalele bănci din Londra. Domnul Merryweather este preşedintele consiliului de conducere şi îţi va explica motivele pentru care cei mai îndrăzneţi criminali din Londra sunt extrem de interesaţi de această pivniţă la momentul de faţă.

- Este vorba despre aurul nostru franţuzesc, a şoptit directorul. Am primit câteva avertismente că cineva ar putea încerca să-l fure.

- Aurul dumneavoastră franţuzesc?

- Da. Am avut acum câteva luni ocazia de a ne mări rezervele, şi am împrumutat în acest scop 30.000 de napoleoni de la Banca Franţei. S-a aflat că n-am avut până acum ocazia să despachetăm banii, care se află încă în pivniţa noastră. Coşul pe care stau conţine 2.000 de napoleoni împachetaţi în foiţă de plumb. Rezerva noastră de lingouri de aur este la ora de faţă mult mai mare decât cea care se păstrează de obicei într-o singură filială, iar directorii şi-au făcut griji din această pricină.

- Care erau de altfel bine întemeiate, a observat Holmes. Iar acum e momentul să ne punem la punct planul. Mă aştept ca într-o oră lucrurile să se sfârşească. Între timp, domnule Merryweather, trebuie să acoperim lampa.

- Şi să rămânem pe întuneric?

- Mi-e teamă că da. Am adus un pachet de cărți de joc în buzunar, și m-am gândit că, dat fiind că suntem patru, am putea juca la urma urmei. Însă observ că pregătirile inamicului au mers atât de departe că nu putem risca să ținem lumina aprinsă. Și, în primul rând, trebuie să ne ocupăm pozițiile. Aceștia sunt niște bărbați îndrăzneți și, deși o să-i luăm pe nepusă masă, ne pot răni dacă nu suntem atenți. Eu o să stau în spatele acestui coș, iar voi ascundeți-vă în spatele celor de acolo. Apoi, când îndrept lumina asupra lor, încercuiți-i repede. Dacă trag, Watson, nu avea nici o remușcare să-i împuști.

După ce i-am tras cocoșul, mi-am pus revolverul pe cutia de lemn în spatele căreia mă ghemuisem. Holmes a astupat lumina lămpii sale, lăsându-ne într-un întuneric ca smoala – un astfel de întuneric deplin cum n-am mai văzut vreodată. Mirosul de metal fierbinte a rămas să ne asigure că lumina era încă aprinsă, gata să se ivească la nevoie. Pentru mine, ai cărui nervi erau încordați de așteptare, era ceva deprimant și trist în întunericul brusc și în aerul rece și umed din galerie.

- Au doar o cale de retragere, a șoptit Holmes. Cea înapoi prin casa din piața Saxa-Coburg. Sper că ai făcut ce ți-am cerut, Jones?

- Am pus un inspector și doi polițiști să-i aștepte la ușa din față.

- Atunci am astupat toate găurile. Iar acum trebuie să tăcem și să așteptăm.

Cât de încet părea să treacă timpul! Comparându-mi notițele de după aceea, se pare că a fost vorba de numai o oră și un sfert, totuși, atunci mi s-a părut că noaptea aproape se terminase și că se iveau zorii. Membrele îmi erau obosite și înțepenite, căci îmi era teamă să-mi schimb poziția; însă nervii îmi erau încordați

la maximum, iar auzul mi se ascuţise atât de mult că puteam auzi nu numai respiraţia uşoară a tovarăşilor mei, dar puteam distinge inspiraţia mai adâncă şi mai greoaie a voluminosului Jones de aceea subţire, ca un oftat, a directorului băncii. Din poziţia mea, puteam privi pe deasupra cutiei podeaua. Brusc, privirea mi-a fost arestată de o rază de lumină.

La început a fost numai o lucire intensă pe dalele de piatră. Apoi s-a lungit până când a devenit o linie galbenă, iar apoi, fără nici un avertisment sau sunet, o crăpătură a părut a se deschide şi a apărut o mână; una albă, aproape feminină, care se vedea distinct în mijlocul micii zone luminate. Pentru un minut sau mai multe, mâna cu degetele-i răsucindu-se a pătruns prin podea. Apoi a fost retrasă la fel de brusc precum apăruse, şi totul a fost din nou cuprins de întuneric, cu excepţia lucirii intense care indica o crăpătură între pietre.

Dispariţia acesteia a fost doar momentană, însă. Cu un sunet ca de rupere sau sfâşiere, una dintre pietrele late şi albe s-a ridicat pe o parte, lăsând căscată o gaură pătrată, prin care se revărsa lumina unei lămpi. Pe marginea ei, s-a ivit o faţă băieţească, având trăsături bine definite, care s-a uitat cu atenţie în jur, iar apoi, cu câte o mână pe fiecare margine a deschizăturii, şi-a ridicat şoldurile şi apoi mijlocul, până când a reuşit să-şi sprijine un genunchi pe margine. Într-o altă clipă, stătea deja pe marginea găurii, strigând după tovarăşul său, sprinten şi scund ca şi el, cu o faţă palidă şi o chică de păr foarte roşcat.

- Totul este în ordine, a şoptit el. Ai dalta şi genţile? Doamne Dumnezeule! Sari, Archie, sari şi o să duc totul la bun sfârşit!

Sherlock Holmes a ţâşnit afară, şi l-a înşfăcat de

guler pe intrus. Celălalt s-a lăsat în gaură, şi am auzit zgomotul de haine rupte, când Jones l-a prins de pulpane. Lumina a căzut pe ţeava unui revolver, însă cravaşa de vânătoare a lui Holmes a coborât pe încheietura omului, iar pistolul a căzut cu un clinchet pe dalele de piatră.

- N-are nici un rost, John Clay, i-a spus Holmes cu blândeţe. Nu ai nici o şansă.

- Văd că aşa stau lucrurile, a răspuns celălalt cu un calm extrem. Cred că tovarăşul meu este în regulă, deşi văd că aţi rămas cu pulpanele hainei lui.

- Trei oameni îl aşteaptă la uşă, a spus Holmes.

- O, chiar aşa! Se pare că aţi aranjat totul în cel mai mic detaliu. Trebuie să vă felicit.

- Şi eu pe tine, i-a răspuns Holmes. Ideea ta cu liga celor cu părul roşcat a fost ceva extrem de nou şi eficace.

- O să-ţi întâlneşti din nou tovarăşul imediat, i-a spus Jones. Este mai rapid în a se lăsa prin găuri decât mine. Stai puţin până îţi fixez cătuşele.

- Vă rog să nu mă atingeţi cu mâinile dumneavoastră mizerabile, a remarcat prizonierul nostru, în timp ce cătuşele îi zăngăneau pe încheieturi. Poate că nu ştiţi că prin venele mele curge sânge regal. Aveţi de asemenea bunătatea, când mi vă adresaţi, să spuneţi întotdeauna "domnule" şi "vă rog".

- În regulă, a spus Jones, holbându-se şi râzând pe sub mustaţă. Ei bine, domnule, vă rog să binevoiţi să urcaţi scările sus, unde putem comanda o birjă, care să vă ducă pe maiestatea voastră la secţia de poliţie.

- Aşa-i mai bine, a spus John Clay senin. Ne-a făcut o plecăciune adâncă la toţi trei, şi a ieşit în tăcere cu detectivul alături.

- Realmente, domnule Holmes, a spus domnul Merryweather, când îi urmam afară din pivniţă, nu ştiu

cum vă poate mulţumi sau răsplăti banca. Nu există nici o îndoială că aţi detectat şi dejucat complet una dintre cele mai decise încercări de a jefui o bancă de care am auzit vreodată.

- Am avut una sau două răfuieli de pus la punct cu domnul John Clay, i-a spus Holmes. Am făcut ceva cheltuieli cu povestea asta, pe care mă aştept ca banca să mi le acopere, dar în afară de asta sunt răsplătit din plin de experienţa unică pe care am avut-o şi de povestea extraordinară despre liga celor cu părul roşcat.

- Vezi, Watson, mi-a explicat el în primele ore ale dimineţii, în timp ce serveam un pahar de whisky cu sifon pe strada Baker, a fost pe deplin clar de la început că singurul scop posibil al acestei poveşti cam ciudate cu anunţul ligii şi copierea enciclopediei putea fi numai să-l ţină la distanţă câteva ore pe zi pe acest nu prea deştept cămătar. A fost o modalitate curioasă de a ajunge la asta, dar realmente, ar fi dificil de găsit una mai bună. Metoda i-a fost fără îndoială sugerată minţii ingenioase a lui Clay de culoarea părului complicelui său. Cele patru lire pe săptămână erau o momeală care trebuia să-l atragă, şi ce erau astea pentru ei, care urmăreau să aibă cu miile? Au publicat anunţul, un escroc a închiriat temporar biroul, iar celălalt l-a incitat pe om să aplice, şi împreună au reuşit să se asigure de absenţa lui de acasă în fiecare dimineaţă din săptămână. Din momentul în care am auzit că asistentul a acceptat jumătate din salariu, mi-a fost clar că avea un motiv puternic pentru aşa ceva.

- Dar cum ai putut ghici motivul?

- Dacă ar fi existat femei în casă, aş fi bănuit o intrigă mai vulgară. Aceasta era însă exclus. Afacerea omului era mică şi nu exista nimic în casa lui care să poată justifica nişte pregătiri atât de sofisticate şi

asemenea cheltuieli. Trebuia, prin urmare, să fie vorba de ceva în afara casei. Ce putea fi? M-am gândit la pasiunea asistentului pentru fotografie, şi trucul său de a dispărea în pivniţă. Pivniţa! Acolo se afla răspunsul acestei poveşti încâlcite. Apoi am făcut cercetări în privinţa acestui asistent misterios, şi am descoperit că aveam de-a face cu unul dintre cei mai calculaţi şi îndrăzneţi criminali din Londra. Făcea ceva în pivniţă, ceva ce i-a luat multe ore pe zi timp de luni. Ce putea fi, încă o dată? Nu mă puteam gândi la nimic altceva decât că săpa un tunel spre o altă clădire.

- Până aici ajunsesem când am mers la faţa locului. Te-am surprins când am izbit cu bastonul în trotuar. Vroiam să mă asigur dacă pivniţa se întindea în faţa sau în spatele casei. Nu era în faţă. Apoi am sunat şi, aşa cum am sperat, mi-a răspuns asistentul. Am avut ceva conflicte înainte, dar nu ne-am văzut niciodată. De abia de m-am uitat la faţa lui. Voiam să-i văd genunchii. Trebuie că ai remarcat şi tu cât de uzaţi, şifonaţi şi pătaţi erau. Mărturiseau acele ore de săpat. Singurul aspect care mai îmi rămânea de clarificat era de ce săpau tunelul. Am făcut colţul, am văzut că banca suburbană se învecina cu locuinţa prietenului nostru, şi mi-am dat seama că rezolvasem problema. Când te-ai dus acasă după concert, am făcut o vizită la Scotland Yard şi la preşedintele consiliului de conducere al băncii cu rezultatul pe care l-ai văzut.

- Şi cum ai putut prevedea că o să facă încercarea în seara asta?, l-am întrebat.

- Păi, când au închis biroul ligii, am luat-o ca pe un semn că nu le mai păsa de prezenţa acasă a domnului Jabez Wilson, cu alte cuvinte că terminaseră tunelul. Însă era esenţial să-l folosească curând, căci altminteri putea

fi descoperit, sau lingourile de aur puteau fi mutate. Sâmbătă se potrivea mai bine cu planul lor decât orice altă zi, căci le permitea să aibă două zile ca să fugă. Din toate aceste motive, m-am aşteptat ca să vină în seara asta.

- Raţionamentul tău a fost frumos, am exclamat fără să-mi ascund admiraţia Este un lanţ atât de lung şi totuşi fiecare verigă este corectă.

- M-a scăpat de plictiseală, mi-a răspuns el, căscând. Vai! Simt deja cum pune stăpânire pe mine. Întreaga mea viaţă este un efort continuu de a scăpa de banalităţile existenţei. Aceste mici probleme mă ajută să fac asta.

- Şi eşti binefăcătorul rasei umane, am spus eu.

- A ridicat din umeri. Păi, poate că la urma urmei, ceea ce fac eu este de ceva folos, a remarcat el. "L'homme est rien, l'oeuvre c'est tout", sau altfel spus: "Omul nu este nimic, opera este totul", după cum îi scria Gustave Flaubert lui George Sand.

UN CAZ DE IDENTITATE

- Dragul meu, mi-a spus Sherlock Holmes în timp ce stăteam aşezaţi în faţa focului, în locuinţa lui de pe strada Baker, viaţa este infinit mai ciudată decât orice ar putea inventa mintea omenească. N-am îndrăzni să creăm nişte lucruri care sunt, în fapt, simple locuri comune în existenţa reală. Dacă am putea zbura afară pe acea fereastră mână în mână şi plana deasupra acestui mare oraş, iar apoi ridica uşor acoperişurile, uitându-ne la lucrurile bizare care au loc acolo - coincidenţele ciudate, planurile, confuziile, minunatele înlănţuiri de evenimente, generându-se unul pe celălalt şi conducând la cele mai stranii rezultate -, toate ficţiunile pline de convenţionalism şi concluzii dinainte ştiute ar deveni ceva răsuflat şi inutil.

- Şi totuşi nu sunt convins de asta, i-am răspuns. Cazurile care sunt prezentate în ziare sunt, de regulă, destul de plate şi vulgare. În rapoartele poliţiei noastre realismul a fost împins până la ultima limită, şi totuşi rezultatul nu este, trebuie s-o recunoaştem, nici fascinant, şi nici artistic.

- Pentru a produce un efect realist, trebuie făcută o anumită selecţie şi folosit discernământul, a remarcat Holmes. Asta lipseşte din rapoartele poliţiei, în care accentul este pus, poate, mai degrabă pe platitudinile magistratului decât pe detalii, care constituie pentru un observator esenţa vitală a întregii poveşti. Fii sigur că nu există nimic atât de nefiresc ca ceea ce este banal.

Am zâmbit şi am scuturat din cap.

- Pot să înţeleg foarte bine de ce gândeşti astfel, i-am spus. Firește, în poziţia ta de consultant privat, care-i ajută pe toţi aceia care sunt complet nedumeriţi de pe trei continente, intri în contact cu tot ceea ce este ciudat şi şocant. Dar aici..., am luat ziarul de dimineaţă de pe jos, hai să-l supunem unui test practic. Iată primul titlu pe care mi-au căzut ochii: "Cruzimea unui soţ faţă de soţia sa". Este o jumătate de coloană, dar ştiu fără s-o citesc că totul îmi este pe deplin familiar. Există firește cealaltă femeie, băutura, împingerile, loviturile, vânătăile, sora sau proprietăreasa plină de compasiune. Cel mai lipsit de imaginaţie dintre scriitori n-ar fi putut inventa ceva mai simplu.

- Ai ales realmente un exemplu nefericit pentru argumentul tău, a spus Holmes, luând ziarul şi uitându-se peste el. Acesta este cazul de divorţ al familiei Dunda, şi, din întâmplare, m-am ocupat de clarificarea unor mici aspecte referitoare la el. Soţul era abstinent, nu exista nici o altă femeie, iar comportamentul de care se plângea soţia era că acesta avea obiceiul să încheie fiecare masă scoţându-şi proteza şi aruncând-o în ea, ceea ce, trebuie să recunoşti, nu este o acţiune care să poată fi imaginată de povestitorul mediu. la o priză de tabac, doctore, şi recunoaşte că am marcat în defavoarea ta, în exemplul pe care tu însuţi l-ai ales.

Mi-a întins tabachera din aur, cu un ametist mare în mijlocul capacului. Splendoarea acesteia contrasta atât de mult cu stilul său nepretenţios şi viaţa lui simplă că nu m-am putut abţine să nu remarc asta.

- A, a spus el, am uitat că nu ne-am văzut de câteva săptămâni. Este o mică amintire de la regele Boemiei, pentru ajutorul pe care i l-am dat în cazul Irenei Adler.

- Iar inelul?, l-am întrebat, uitându-mă la un briliant de excepţie ce scânteia pe degetul lui.

- E de la familia domnitoare din Olanda, dar problema la care i-am ajutat a fost de o asemenea delicateţe că nu ţi-o pot mărturisi nici măcar ţie, care ai fost atât de amabil să povesteşti unul sau două din cazurile mele.

- Şi te ocupi de vreunul la momentul de faţă?, l-am întrebat cu interes.

- De vreo zece sau douăsprezece, dar nici unul nu prezintă interes. Sunt importante, mă înţelegi, fără să fie interesante. Într-adevăr, am descoperit că, de obicei, aspectele neimportante sunt acelea care constituie un spaţiu propice pentru observaţie şi pentru analiza ascuţită a cauzelor şi efectelor, care face tot farmecul investigaţiei. Crimele mai serioase sunt de obicei mai simple, căci cu cât este mai mare crima cu atât este mai clar, de regulă, motivul. În aceste cazuri, cu excepţia unuia mai degrabă complicat din Marsilia, nu există nimic care să prezinte vreun interes. Este posibil, însă, să primesc ceva mai bun în câteva minute, căci aceasta este una din clientele mele, dacă nu mă înşel.

S-a ridicat de pe scaun şi stătea între draperiile trase uitându-se în jos pe strada cenuşie şi searbădă. Privind peste umărul său, am văzut că pe trotuarul de vis-a-vis stătea o femeie înaltă cu un lung boa de blană în jurul gâtului şi o mare pană roşie răsucită, înfiptă într-o pălărie cu boruri largi, aşezată cochet într-o parte, în maniera ducesei de Devonshire. De sub această imensă panoplie, se uita nervoasă şi şovăitoare în sus la ferestrele noastre, în timp ce corpul său se mişca înainte şi înapoi, iar degetele-i se jucau cu nasturii mănuşii. Brusc, cu un salt aidoma unui înotător care părăseşte

ţărmul, s-a năpustit peste drum şi am auzit sunetul ascuţit al clopoţelului.

- Am văzut aceste simptoame înainte, mi-a spus Holmes, aruncându-şi ţigara în foc. Ezitarea pe trotuar înseamnă întotdeauna o poveste de dragoste. Ar dori sfaturi, dar nu este sigură dacă subiectul nu este prea delicat pentru a fi comunicat. Şi chiar şi aici putem face o deosebire. Atunci când o femeie a fost serios rănită de un bărbat, nu mai şovăie, iar simptomul obişnuit este că şnurul clopoţelului este rupt. În cazul de faţă, putem presupune că este vorba de dragoste, şi că domnişoara nu este pe atât de furioasă pe cât este uimită sau îndurerată. Dar iat-o în persoană, pentru a ne risipi îndoielile.

În timp ce vorbea, s-a auzit o bătaie în uşă, şi a intrat un servitor în livrea, anunţând-o pe domnişoara Mary Sutherland, răstimp în care s-a ivit ea însăşi în spatele micii lui persoane negre, ca un vas comercial cu pânzele sus în spatele unei mici şalupe de pilot. Sherlock Holmes a întâmpinat-o cu degajata curtoazie în care era maestru, şi, după ce a închis uşa şi i-a arătat un fotoliu, a examinat-o în maniera lui minuţioasă şi totuşi indiferentă, care îi era atât de caracteristică.

- Nu găsiţi, a spus el, că e cam dificil cu miopia dumneavoastră să dactilografiaţi atât de mult?

- Aşa am simţit la început, i-a răspuns ea, dar acum ştiu unde sunt literele fără să mă uit. Apoi realizând brusc întreaga semnificaţie a cuvintelor lui, a tresărit violent şi s-a uitat în sus, cu teamă şi uimire pe faţa ei mare şi prietenoasă. Aţi auzit de mine, domnule Holmes, a strigat ea, altminteri cum aţi fi putut şti toate astea?

- Nu contează, i-a spus Holmes, râzând; este meseria mea să ştiu nişte lucruri. Poate m-am instruit astfel încât să văd ceea ce altora le scapă. Dacă n-ar fi

aşa, de ce aţi fi venit să mă consultaţi?

- Am venit la dumneavoastră, domnule, pentru că am auzit de dumneavoastră de la doamna Etherege, pe al cărei soţ l-aţi descoperit cu atâta uşurinţă, când poliţia şi toată lumea l-au crezut a fi mort. O, domnule Holmes, aş vrea să faceţi acelaşi lucru pentru mine. Nu sunt bogată, dar am totuşi o sută de lire pe an doar ale mele, pe lângă ce fac cu maşina de scris, şi aş da toţi aceşti bani să aflu ce s-a întâmplat cu domnul Hosmer Angel.

- De ce aţi venit să mă consultaţi într-o asemenea grabă?, a întrebat-o Sherlock Holmes, cu vârfurile degetelor strânse laolaltă şi ochii în tavan.

Din nou o privire uluită a apărut pe faţa cumva lipsită de expresie a domnişoarei Mary Sutherland.

- Aşa este, m-am repezit afară din casă, a spus ea, căci m-am înfuriat văzând cât de uşor a luat lucrurile domnul Windibank, adică tatăl meu. Nu vroia să meargă la poliţie şi nici la dumneavoastră şi, în final, văzând că nu vroia să facă nimic şi continua să spună că nimeni n-a suferit nimic, m-am enervat şi m-am îmbrăcat, şi am venit direct la dumneavoastră.

- Tatăl dumneavoastră, a spus Holmes, tatăl dumneavoastră vitreg, cu siguranţă, întrucât are un nume diferit.

- Da, tatăl meu vitreg. Îl numesc tată, deşi sună amuzant, căci este numai cu cinci ani şi două luni mai în vârstă decât mine.

- Iar mama dumitale trăieşte?

- O, da, mama este bine sănătoasă. N-am fost prea încântată, domnule Holmes, când s-a căsătorit din nou, atât de curând după moartea tatălui meu şi cu un bărbat care este cu aproape cincisprezece ani mai tânăr decât ea. Tata a fost instalator în Tottenham Court, şi ne-a lăsat o

afacere frumuşică, de care mama a continuat să se ocupe cu domnul Hardy, şeful de echipă; dar când a apărut domnul Windibank, a făcut-o să vândă tot, căci era foarte îngâmfat, fiind comis voiajor pentru vinuri. Au obţinut 4.700 de lire din vânzarea firmei cu tot cu vad şi dobândă, ceea ce este mult mai puţin decât ar fi obţinut tata, dacă ar fi trăit.

M-am aşteptat ca Sherlock Holmes să-şi piardă răbdarea cu această poveste dezlânată şi ilogică, dar, din contră, a ascultat-o cu cea mai mare atenţie.

- Micul dumneavoastră venit, a întrebat, se trage din afacere?

- O, nu, domnule. Este ceva separat, şi mi-a fost lăsat de unchiul Ned din Auckland. Este în acţiuni în Noua Zeelandă, cu o dobândă de 4,5%. Suma a fost de două mii cinci sute de lire, dar pot avea numai dobânda.

- Mă interesaţi extrem de mult, i-a spus Holmes. Şi întrucât puteţi dispune de o sumă atât de mare ca o sută pe an, pe lângă ceea ce câştigaţi în plus, fără îndoială călătoriţi un pic şi vă faceţi toate moşturile. Cred că o femeie necăsătorită se poate descurca foarte bine cu un venit de aproximativ 60 de lire.

- Aş putea să mă descurc cu mult mai puţin de atât, domnule Holmes, dar înţelegeţi că, atâta vreme cât locuiesc acasă, nu vreau să le fiu o povară, prin urmare ei sunt cei care folosesc banii pe perioada în care stau la ei. Bineînţeles, acest aranjament este temporar. Domnul Windibank îmi scoate dobânda în fiecare trimestru şi i-o dă mamei mele, şi găsesc că mă pot descurca destul de bine cu ceea ce câştig din dactilografie. Iau două pence pe foaie, şi pot bate adesea între cincisprezece şi douăzeci de foi pe zi.

- Mi-aţi explicat foarte clar situaţia dumneavoastră,

i-a spus Holmes. Acesta este prietenul meu, doctorul Watson, față de care puteți vorbi la fel de bine ca și față de mine. Acuma, spuneți-ne totul despre legătura dumneavoastră cu domnul Hosmer Angel.

Un val de roșeață s-a strecurat pe fața domnișoarei Sutherland, care a început să-și prindă nervos tivul hainei.

- L-am întâlnit prima dată la balul instalatorilor, a spus ea. Obișnuiau să-i trimită tatălui meu invitații când trăia, iar apoi nu ne-au uitat și le trimiteau mamei. Domnul Windibank nu dorea ca noi să mergem. Niciodată nu vroia să mergem undeva. Se înfuria dacă voiam să mă duc până și la un picnic organizat de școala duminicală. Dar de data asta îmi pusesem în cap să merg, și am mers; căci ce drept avea să mă împiedice? A spus că persoanele de acolo nu erau potrivite pentru noi, când toți prietenii tatălui meu urmau să fie acolo. Și a spus că nu aveam nimic potrivit de îmbrăcat, deși aveam rochia mea de pluș violetă pe care nu o scosesem niciodată din dulap. În cele din urmă, când n-a mai avut ce să spună, a plecat în Franța cu treburile firmei, iar eu cu mama și domnul Hardy, care fusese șeful nostru de echipă, am mers la bal, iar acolo l-am întâlnit pe domnul Hosmer Angel.

- Presupun, a spus Holmes, că atunci când domnul Windibank s-a întors din Franța, a fost foarte supărat că v-ați dus la bal.

- Ei bine, a fost foarte înțelegător. A râs, îmi amintesc, și a dat din umeri, zicând că era inutil să-i refuzi ceva unei femei, căci oricum o va face.

- Înțeleg. Deci la balul instalatorilor ați întâlnit, după câte înțeleg, un domn numit Hosmer Angel.

- Da, domnule. L-am întâlnit în acea noapte și ne-a vizitat în ziua următoare pentru a ne întreba dacă am

ajuns cu bine acasă, iar după aceea noi l-am întâlnit, vreau să spun, domnule Holmes, că eu m-am întâlnit cu el de două ori şi am ieşit la plimbare, dar apoi tata s-a întors, iar domnul Hosmer Angel n-a mai putut să vină la noi.

- Nu?

- Păi, ştiţi că tatălui meu nu-i plăcea nimic de felul ăsta. Nu voia să aibă nici un vizitator dacă se putea, şi obişnuia să spună că o femeie ar trebui să fie fericită în cercul familiei. Dar apoi, după cum obişnuiam să-i spun mamei, o femeie doreşte în primul rând să aibă propriul ei cerc, şi eu încă nu îl aveam pe al meu.

- Dar ce s-a întâmplat cu domnul Hosmer Angel? N-a făcut nici o încercare să vă vadă?

- Păi, tata urma să plece într-o săptămână din nou în Franţa, iar Hosmer mi-a scris, spunându-mi că era mai sigur şi mai bine să nu ne vedem până nu pleca. Între timp putea să-mi scrie, şi obişnuia să-mi scrie în fiecare zi. Luam scrisorile dimineaţa, deci nu era nevoie ca tatăl meu să afle.

- Eraţi logodiţi la vremea asta?

- O, da, domnule Holmes. Ne-am logodit după prima plimbare împreună. Hosmer, domnul Angel, era casier într-un birou de pe strada Leadenhall şi...

- Ce birou?

- Asta-i cel mai rău, domnule Holmes, că nu ştiu.

- Unde locuia, atunci?

- Dormea acolo.

- Şi nu-i ştiţi adresa?

- Nu, cu excepţia faptului că era pe strada Leadenhall.

- Unde îi trimiteaţi atunci scrisorile?

- La poşta de pe strada Leadenhall, la post restant.

Spunea că dacă i le-aş fi trimis la birou, ar fi fost luat peste picior de ceilalţi funcţionari că primea scrisori de la o femeie, prin urmare m-am oferit să le bat la maşină, cum făcea şi el, dar n-a vrut nici asta, căci spunea că, dacă le scriam de mână, păreau să vină de la mine, însă când erau scrise la maşină simţea întotdeauna că maşina intervenise între noi. Asta vă poate arăta cât de mult ţinea la mine, domnule Holmes, şi cum se gândea la cele mai mici lucruri.

- Este foarte relevant, a spus Holmes. De multă vreme am această axiomă că lucrurile mici sunt de departe cele mai importante. Puteţi să vă amintiţi alte detalii referitoare la domnul Hosmer Angel?

- Era un om foarte timid, domnule Holmes. Prefera să ne plimbăm seara mai degrabă decât ziua, căci spunea că ura să iasă prea mult în evidenţă. Era foarte retras şi delicat. Chiar şi vocea lui era blândă. A avut amigdalită şi i s-au umflat ganglionii când era copil, mi-a spus, ceea ce l-a lăsat cu un gâtlej slăbit şi o voce şovăitoare şi şoptită. Se îmbrăca întotdeauna bine, foarte curat şi simplu, însă avea vederea slabă, exact ca şi a mea, şi purta ochelari fumurii pentru a se feri de lumina puternică.

- Şi ce s-a întâmplat când domnul Windibank, tatăl dumitale vitreg, s-a întors în Franţa?

- Domnul Hosmer Angel a venit din nou la noi şi mi-a propus să ne căsătorim înainte de a se întoarce tata. Era extrem de înfocat şi m-a făcut să-i jur cu mâna pe Biblie că, indiferent ce s-ar fi putut întâmpla, o să-i fiu întotdeauna credincioasă. Mama a spus că avea dreptate să mă facă să-i jur şi că era un semn de pasiune. De la început, mama a fost complet în favoarea lui. şi era chiar mai îndrăgostită de el decât eram eu. Apoi, când au vorbit

să ne căsătorim în acea săptămână, am început să-i întreb ce-o să zică tata; dar ambii au spus să nu-mi pese de tata, ci să-i spun doar după aceea, iar mama a spus că o să vorbească ea cu el. Nu mi-a plăcut asta, domnule Holmes. Părea amuzant să trebuiască să-i cer permisiunea, întrucât era numai cu câțiva ani mai în vârstă decât mine; dar nu vroiam să fac nimic pe furiș, prin urmare i-am scris la Bordeaux unde compania lui are birouri, însă scrisoarea s-a întors înapoi exact în dimineața în care urma să mă căsătoresc.

- N-a primit-o deci?

- Nu, domnule; căci el pornise spre Anglia înainte ca scrisoarea să ajungă acolo.

- Ha! Ce ghinion. Prin urmare căsătoria dumitale trebuia să aibă loc vineri? La biserică?

- Da, domnule, dar foarte liniștită. Urma să fie oficiată la biserica Saint Saviour, în apropiere de King's Cross, iar apoi trebuia să servim masa la hotelul St. Pancras. Hosmer a venit după noi într-o caretă, dar, întrucât eram două, ne-a lăsat pe noi în ea, și el a luat o trăsură, care s-a întâmplat să fie singura disponibilă pe stradă. Noi am ajuns primele la biserică, și, când trăsura a oprit, am așteptat ca el să se dea jos, dar nu mai apărea, iar, când birjarul s-a dat jos de pe capră și s-a uitat înăuntru, nu era nimeni acolo! Birjarul a spus că nu-și putea imagina ce s-a întâmplat cu el, căci l-a văzut cu proprii ochi când a intrat înăuntru. Asta s-a întâmplat vinerea trecută, domnule Holmes, și n-am văzut sau auzit nimic de atunci încoace care să arunce o lumină asupra ceea ce i s-a întâmplat..

- Mi se pare că ați fost tratată rușinos, a spus Holmes.

- O, nu, domnule! Era prea bun și politicos să mă

părăsească astfel. Păi, toată dimineața mi-a spus că, indiferent ce s-ar fi putut întâmpla, trebuia să-i rămân credincioasă; și că, chiar dacă se putea ivi ceva neprevăzut care să ne separe, trebuia să nu uit niciodată că mă angajasem față de el, și că ar fi venit să-mi amintească asta mai devreme sau mai târziu. Păreau niște vorbe ciudate în dimineața dinaintea nunții, dar ceea ce s-a întâmplat după aceea le dă un sens.

- Cu siguranță așa este. Opinia dumneavoastră este, deci, că i s-a întâmplat vreo catastrofă neprevăzută?

- Da, domnule. Cred că a prevăzut vreun pericol, ori altminteri n-ar fi vorbit astfel. Iar apoi cred că s-a întâmplat ceea ce prevăzuse.

- Dar n-aveți nici o idee ce ar fi putut fi?

- Nu.

- Încă o întrebare. Cum a reacționat mama dumneavoastră?

- A fost furioasă, și mi-a spus că nu mai trebuia să pomenesc vreodată această poveste.

- Iar tatăl dumneavoastră? I-ați spus?

- Da; și părea a gândi, ca și mine, că s-a întâmplat ceva, și că urma să aud din nou de Hosmer. După cum a spus, ce interes putea avea cineva să mă ducă la biserică și apoi să mă părăsească? Acum, dacă ar fi împrumutat bani de la mine, ori dacă s-ar fi căsătorit cu mine și ar fi obținut ca banii mei să treacă pe numele lui, putea avea vreun motiv, însă Hosmer era foarte independent în privința banilor, și nu s-a atins vreodată de banii mei. Și totuși ce s-a putut întâmpla? Și de ce nu scria? O, înnebunesc când mă gândesc la asta, și nu pot să închid un ochi toată noaptea. Și-a scos din manșon o mică batistă, în care a început să plângă în hohote.

- O să examinez acest caz, i-a spus Holmes,

ridicându-se, şi n-am nici o îndoială că vom ajunge la un rezultat clar. Lăsaţi greutatea pe umerii mei acum, şi nu vă mai gândiţi la asta. În primul rând, încercaţi să vi-l scoateţi din memorie pe domnul Hosmer Angel, exact cum el a ieşit din viaţa dumneavoastră.

- Atunci nu credeţi că o să-l văd din nou?

- Mi-e teamă că nu.

- Dar ce i s-a întâmplat?

- Lăsaţi asta în seama mea. Aş dori o descriere exactă a lui şi orice scrisori pe care mi le puteţi pune la dispoziţie.

- Am pus un anunţ referitor la el în ziarul Chronicle din sâmbăta trecută, a spus ea. Uitaţi anunţul şi patru scrisori de la el.

- Mulţumesc. Iar adresa dumneavoastră este?

- Lyon Place, nr.13, în Camberwell.

- Din câte am înţeles, n-aţi avut niciodată adresa domnului Angel. Unde se află biroul tatălui dumneavoastră?

- Este comis voiajor la Westhouse&Marbank, marii importatori de vin de Bordeaux, de pe strada Fenchurch.

- Mulţumesc. V-aţi prezentat cazul foarte clar. O să lăsaţi hârtiile aici, şi nu uitaţi sfatul pe care vi l-am dat. Consideraţi întregul incident ca un capitol încheiat, şi nu-l lăsţi să vă influenţeze viaţa.

- Sunteţi foarte amabil, domnule Holmes, dar nu pot face asta. Îi voi rămâne credincioasă lui Hosmer. Când se va întoarce, mă va găsi aşteptându-l.

În ciuda pălăriei ei absurde şi a feţei inexpresive, era ceva nobil în credinţa simplă a vizitatoarei noastre, ceva ce ne provoca respectul. Şi-a lăsat legătura cu hârtii pe masă şi a ieşit, promiţând să vină din nou, oricând era nevoie de ea.

Sherlock Holmes a rămas tăcut câteva minute cu vârfurile degetelor încă strânse laolaltă, cu picioarele întinse în faţa lui şi privirea în tavan. Apoi a luat din suport vechea şi unsuroasa pipă de lut, care era ca un fel de sfătuitoare pentru el, şi, după ce a aprins-o, s-a lăsat pe spate pe scaun, scoţând rotocoale albastre şi dense, cu o privire de nesfârşită moleşeală pe faţă.

- Un studiu destul de interesant, această domnişoară, a observat el. Am găsit-o mai interesantă decât mica ei problemă, ce, apropo, este mai degrabă una banală. O să găseşti cazuri similare, dacă îmi consulţi indicele alfabetic, la Andover în 1877 şi ceva de acest fel la Haga anul trecut. Dar oricât de veche este ideea , au existat totuşi unul sau două detalii noi pentru mine. Iar domnişoara însăşi a fost foarte instructivă.

- Se pare că ai citit destule pe înfăţişarea ei, semne ce mie mi-au fost complet invizibile, am remarcat.

- Nu invizibile, ci neobservate, Watson. N-ai ştiut unde să te uiţi, şi astfel ai ratat tot ceea ce era important. Nu reuşesc niciodată să te fac să realizezi importanţa mânecilor, cât de relevante sunt unghiile de la degetele mari, sau aspectele importante ce pot decurge din şireturile ghetelor. Acuma, ce ai observat referitor la înfăţişarea femeii? Descrie-mi-o.

- Păi, purta o pălărie de pai de culoarea ardeziei, cu boruri largi, cu o pană de un roşu cărămiziu. Avea o haină neagră, cu mărgele negre cusute pe ea şi un tiv cu ornamente mici şi negre din gagat. Rochia ei era cafenie, ceva mai închisă totuşi, cu puţin pluş violet la gât şi mâneci. Mănuşile ei erau gri şi cea de pe mâna dreaptă era uzată la degetul arătător. Nu i-am observat ghetele. Avea cercei de aur mici şi rotunzi, şi pe ansamblu emana un aer de prosperitate - vulgară, confortabilă şi degajată.

Sherlock Holmes a bătut uşor din palme şi a chicotit.

- Pe cuvântul meu, Watson, progresezi de minune. Te-ai descurcat realmente foarte bine. Este adevărat că n-ai observat nimic din ceea ce era important, dar ai deprins metoda şi ai un ochi foarte bun pentru culori. Nu avea însă niciodată încredere în impresiile de ansamblu, dragul meu, ci concentrează-te asupra detaliilor. Întotdeauna mă uit mai întâi la mâneca femeii. În cazul unui bărbat este poate mai bine să te uiţi mai întâi la genunchii pantalonilor. Aşa cum ai observat, această femeie avea pluş la mâneci, care este un material foarte folositor pentru indicarea urmelor. Dunga dublă puţin deasupra încheieturii indica locul în care dactilografa apasă masa şi era bine conturată. Maşina de cusut manuală lasă o urmă similară, dar numai pe braţul stâng, şi în dreptul degetului mare, în loc de a se întinde pe toată încheietura, cum era asta. M-am uitat apoi la faţa ei şi, observând adâncîturile lăsate de ochelari pe fiecare parte a nasului, am îndrăznit să fac o remarcă în legătură cu miopia sa şi dactilografierea, ce a părut s-o surprindă.

- M-a surprins şi pe mine.

- Dar, era ceva evident. Am fost apoi foarte surprins şi interesat să observ, uitându-mă în jos, că, deşi ghetele pe care le purta nu erau de mărimi diferite, făceau parte din perechi diferite; una avea un vârf puţin ornamentat, iar cealaltă unul simplu. Una era încheiată numai la ultimii doi nasturi din cinci, iar cealaltă la primul, al treilea şi al cincilea. Acuma, când vezi că o domnişoară, altminteri îmbrăcată îngrijit, a venit de acasă cu ghete din perechi diferite, pe jumătate încheiate, nu este cine ştie ce deducţie să spui că a venit în grabă.

- Şi ce altceva?, l-am întrebat, că întotdeauna

extrem de interesat de raţionamentul său incisiv.

- Am remarcat, în trecere, că a scris un bilet înainte de a pleca din casă, dar după ce se îmbrăcase deja. Ai observat că mănuşa ei de pe mâna dreaptă era ruptă la degetul arătător, însă se pare că n-ai văzut că atât mănuşa cât şi degetul erau pătate cu cerneală violetă. A scris în grabă şi şi-a băgat peniţa prea adânc în cerneală. Trebuie să fi fost în această dimineaţă, sau, altminteri, urma n-ar fi rămas clară pe deget. Toate astea sunt amuzante, deşi mai degrabă elementare, dar trebuie să mă întorc la treabă, Watson. Eşti atât de amabil să-mi citeşti descrierea domnului Hosmer Angel din anunţ?

Am ridicat la lumină fâşia de hârtie tipărită.

"Dispărut (spunea) în dimineaţa zilei de paisprezece, un domn numit Hosmer Angel. Aproximativ 1,70 înălţime; bine legat, pielea gălbuie, părul negru, puţin chel în mijloc, favoriţi stufoşi şi mustaţă neagră; ochelari fumurii, uşoară problemă de vorbire. Îmbrăcat ultima oară când a fost văzut cu o redingotă neagră căptuşită cu mătase, o vestă neagră, un lanţ de aur Albert şi pantaloni de tweed gri, cu jambiere cafenii peste ghetele cu elastic. Se ştie că a fost angajat la un birou de pe strada Leadenhall. Oricine care oferă..."

- Este suficient, a spus Holmes. În ceea ce priveşte scrisorile, a continuat el, uitându-se peste ele, sunt foarte banale. Nu există absolut nici un indiciu în ele în privinţa domnului Angel, în afară de faptul că îl citează o dată pe Balzac. Există, totuşi, un aspect remarcabil, care te va izbi fără nici o îndoială.

- Sunt dactilografiate, am remarcat.

- Nu numai ele, dar şi semnătura. Uită-te la îngrijitul "Hosmer Angel" de la sfârşit. Există data, vezi, dar nimic deasupra, în afară de strada Leadenhall, ceea

ce este ceva vag mai degrabă. Această chestiune a semnăturii este foarte relevantă, de fapt o putem numi concludentă.

- În ce privință?

- Dragul meu, este posibil să nu vezi cât de puternic influențează cazul?

- Nu văd altceva decât că, probabil, dorea să poată să-și nege semnătura în caz de încălcare a unei făgăduieli matrimoniale.

- Nu, nu despre asta e vorba. Însă voi scrie două scrisori care vor rezolva lucrurile. Una unei firme din oraș, iar cealaltă tatălui vitreg al domnișoarei, domnul Windibank, în care o să-l invit aici la ora șase, mâine după-amiază. Este mai bine să facem afaceri cu rudele de sex bărbătesc. Și acum, doctore, nu putem face nimic până nu vin răspunsurile la aceste scrisori, deci putem să lăsăm deoparte cazul între timp.

Prietenul meu îmi dăduse până atunci atât de multe motive să cred în subtila sa capacitate de raționare și în extraordinara sa energie activă, încât am simțit că trebuia să aibă o justificare puternică pentru atitudinea sigură și relaxată cu care trata misterul curios care ni s-a propus spre elucidare. L-am văzut eșuând numai o singură dată, și anume în cazul fotografiei regelui din Boemia și a Irenei Adler; dar dacă mă uitam în urmă la bizara afacere a "Semnului celor patru" și la circumstanțele extraordinare legate de "Un studiu în roșu intens", puteam să văd că ar fi fost într-adevăr o încâlceală bizară aceea căreia el să nu-i poată da de cap.

L-am lăsat atunci, încă pufăind din pipa neagră de lut, având convingerea că, atunci când urma să revin în seara următoare, îl voi găsi dispunând de toate indiciile care să ducă la identificarea mirelui dispărut al

domnişoarei Mary Sutherland.

Un caz de-al meu extrem de grav mi-a captat atenţia în acel moment, şi întreaga zi următoare am fost ocupat la căpătâiul celui suferind. De abia aproape de şase am fost liber şi am putut să sar într-o birjă pentru a ajunge pe strada Baker, fiindu-mi teamă că voi ajunge prea târziu pentru a asista la deznodământul micului mister. Cu toate acestea, l-am găsit pe Sherlock Holmes singur, pe jumătate adormit, cu trupul lui lung şi slab ghemuit în fotoliu. O adevărată pleiadă de sticle şi eprubete, cu un miros înţepător şi antiseptic de acid clorhidric, m-a înştiinţat că şi-a petrecut ziua cu experimentele chimice care îi erau atât de dragi.

- Ei bine, l-ai rezolvat?, l-am întrebat intrând.

- Da. Era monoxid de bariu.

- Nu, nu, misterul!, am strigat.

- O, asta! M-am gândit la sarea la care lucram. N-a existat nici un mister în povestea aceea, deşi, aşa cum am spus ieri, unele din detalii sunt interesante. Singurul neajuns este că nu există nici o lege, mă tem, care să-l pedepsească pe nemernic.

- Cine e el, atunci, şi ce scop a avut ca s-o părăsească pe domnişoara Sutherland?

Tocmai ce pusesem această întrebare, iar Holmes nu apucase să deschidă încă gura ca să-mi răspundă, când am auzit un pas apăsat în hol şi o bătaie în uşă.

- Acesta este tatăl vitreg al fetei, domnul James Windibank, mi-a spus Holmes. Mi-a scris că vine la şase.

- Intră!

Bărbatul care a intrat era un tip voinic, de înălţime mijlocie, cam de treizeci de ani, spân şi cu tenul măsliniu, cu o atitudine blajină şi insinuantă, şi o pereche de ochi gri extrem de ascuţiţi şi pătrunzători. Ne-a aruncat câte o

privire întrebătoare fiecăruia, şi-a pus jobenul lucios pe bufet şi, cu o plecăciune uşoară, s-a lăsat nervos pe cel mai apropiat scaun.

- Bună seara, domnule James Windibank, i-a spus Holmes. Cred că această scrisoare dactilografiată, în care aţi fixat o întâlnire cu mine pentru ora şase, este de la dumneavoastră?

- Da, domnule, mi-e teamă că am întârziat puţin, dar, vedeţi, nu sunt propriul meu stăpân. Îmi pare rău că domnişoara Sutherland v-a deranjat cu această poveste, căci cred că este preferabil să nu ne spălăm acest fel de rufe în public. A venit aici împotriva voinţei mele, căci este foarte impresionabilă şi impulsivă, după cum aţi observat poate, şi nu poate fi controlată cu uşurinţă, odată ce s-a hotărât să facă ceva. Fireşte, n-am nimic împotriva dumneavoastră, căci nu sunteţi în legătura cu poliţia, dar nu este plăcut ca o nenorocire familială ca asta să fie cunoscută şi de alţii. În plus, este o cheltuială inutilă, căci cum aţi putea să-l găsiţi pe acest Hosmer Angel?

- Din contră, i-a spus Holmes încet; am toate motivele să cred că voi reuşi să-l găsesc pe domnul Hosmer Angel.

Domnul Windibank a tresărit violent şi şi-a scăpat mănuşile.

- Sunt încântat să aud asta, a spus el.

- Este un lucru curios, a remarcat Holmes, că o maşină de scris are realmente la fel de multă individualitate ca scrisul de mână. Dacă nu sunt absolut noi, nici măcar două dintre ele nu vor scrie exact la fel. Unele litere apar mai slab decât altele, iar unele sunt şterse numai pe o singură parte. Acuma, remarcaţi în acest bilet al dumneavoastră, domnule Windibank, că

fiecare "e" este puţin estompat şi fiecare "r" are o uşoară imperfecţiune în codiţă. Există paisprezece alte caracteristici, însă acestea sunt cele mai evidente.

- Ne scriem toată corespondenţa de la serviciu cu această maşină, prin urmare, fireşte că este puţin uzată, a răspuns vizitatorul nostru, uitându-se ascuţit la Holmes cu ochişorii lui strălucitori.

- Iar acuma o să vă arăt ceva ce constituie realmente un studiu foarte interesant, domnule Windibank, a continuat Holmes. Mă gândesc să scriu într-una din aceste zile o altă monografie despre maşina de scris şi legătura ei cu crima. Este un subiect căruia i-am dedicat ceva atenţie. Am aici patru scrisori, care se pretind a fi fost scrise de bărbatul dispărut. Toate sunt dactilografiate. În fiecare din ele, nu numai că "e"-ul este estompat şi "r"-ul fără coadă, dar veţi observa, dacă vreţi să folosiţi lupa mea, că celelalte paisprezece caracteristici pe care le-am menţionat se găsesc şi ele acolo.

Domnul Windibank a sărit de pe scaun şi şi-a luat pălăria.

- Nu pot să-mi pierd timpul cu acest fel de discuţii bizare, domnule Holmes, a spus el. Dacă puteţi prinde omul, prindeţi-l, şi anunţaţi-mă şi pe mine.

- Fireşte, a spus Holmes, păşind spre uşă şi încuind-o cu cheia. Vă anunţ atunci că l-am prins deja!

- Ce! Unde?, a strigat domnul Windibank, făcându-se alb ca varul şi uitându-se în jur ca un şobolan prins în cursă.

- O, nu are rost, realmente nu are rost, i-a spus Holmes afabil. Nu vă puteţi nicicum sustrage, domnule Windibank. Totul este prea clar, şi a fost un compliment foarte prost plasat să spuneţi că îmi este imposibil să rezolv o chestiune atât de simplă. Aşa! Aşezaţi-vă, şi hai

să vorbim despre asta.

Vizitatorul nostru a căzut pe un scaun, cu faţa palidă ca moartea şi broboane de sudoare pe frunte.

- Nu este ceva contrar legii, s-a bâlbâit el.

- Mi-e teamă că aşa este. Dar între noi, Windibank, a fost unul dintre cele mai crude, egoiste şi lipsite de inimă trucuri, bineînţeles la scară redusă, pe care le-am întâlnit vreodată. Acuma, daţi-mi, vă rog, voie să recapitulez cursul evenimentelor, şi mă veţi contrazice dacă mă înşel.

Bărbatul stătea strâns pe scaunul său, având capul lăsat pe piept, ca şi cum ar fi fost complet zdrobit. Holmes şi-a ridicat picioarele pe poliţa de deasupra căminului şi, lăsându-se pe spate cu mâinile în buzunare, a început să vorbească, după cât se părea, mai degrabă cu sine însuşi decât cu noi.

- Bărbatul s-a căsătorit cu o femeie mult mai în vârstă decât el pentru banii acesteia, a spus el, şi beneficia şi de banii fiicei acesteia atâta vreme cât locuia cu ei. Era o sumă considerabilă pentru nişte oameni din clasa lor, iar pierderea acestora ar fi schimbat destul de mult lucrurile. Merita să facă toate eforturile ca să-i păstreze. Fiica avea o fire bună şi prietenoasă, şi era afectuoasă şi caldă, prin urmare era vădit că, date fiind avantajele sale personale şi micul ei venit, nu va rămâne pentru multă vreme nemăritată. Acuma, firește, căsătoria ei ar fi însemnat pierderea a o sută de lire pe an, prin urmare ce face tatăl ei vitreg pentru a împiedica acest lucru? Un lucru de aşteptat: o ţine acasă şi îi interzice să caute compania persoanelor de vârsta ei. Însă a văzut în curând că asta nu putea să ţină pentru totdeauna. Aceasta devenise îndărătnică, insistând asupra drepturilor sale, şi în final şi-a anunţat intenţia hotărâtă de a se duce la un

anume bal. Ce face inteligentul ei tată vitreg atunci? Inventează un plan mai demn de laudă în privința minții decât a inimii lui. Având complicitatea și sprijinul soției sale, s-a deghizat, și-a acoperit acei ochi pătrunzători cu ochelari fumurii, și-a mascat fața cu o mustață și o pereche de favoriți stufoși, și-a transformat vocea cea limpede într-una șoptită și insinuantă și, sigur de el și datorită miopiei fetei, se prezintă ca domnul Hosmer Angel și ține la distanță alți potențiali iubiți, făcându-i curte el însuși.

- A fost numai o glumă la început, a gemut vizitatorul nostru. Nu ne-am gândit vreodată că o să-și piardă capul într-atâta.

- Foarte probabil că da. Indiferent cum a fost însă, tânăra domnișoară și-a pierdut categoric capul, și, crezând că tatăl ei este în Franța, n-a bănuit nici o clipă măcar că putea fi vorba de o înșelăciune. A fost flatată de atențiile domnului respectiv, iar efectul a fost și mai mare datorită admirației exprimate cu voce tare a mamei sale. Apoi domnul Angel a început să o viziteze, căci era vădit că lucrurile trebuiau să fie împinse până unde se putea, dacă erau să obțină un rezultat autentic. Au existat întâlniri și o logodnă, care urmau în final să-i asigure că afecțiunea fetei nu se va îndrepta către altcineva. Dar înșelăciunea nu putea fi menținută la nesfârșit. Aceste pretinse călătorii în Franța erau prea incomode. Ce trebuia făcut era clar să se pună un capăt poveștii într-o manieră atât de radicală încât să lase o urmă de neșters în mintea tinerei fete și s-o împiedice pentru o vreme să acorde atenție oricărui alt aspirant. De unde cererea acelor jurăminte de fidelitate pe Biblie și de asemenea aluziile la posibilitatea ca ceva să se întâmple chiar în dimineața căsătoriei. James Windibank dorea ca

domnişoara Sutherland să fie atât de obligată de promisiunea ei faţă de Hosmer Angel şi atât de nesigură în privinţa sorţii acestuia, încât în următorii zece ani, în orice caz, să nu asculte nici un alt bărbat. A adus-o până în pragul bisericii, iar apoi cum nu putea merge mai departe, a dispărut convenabil folosindu-se de vechiul truc de a intra pe o portieră a trăsurii şi a ieşi pe cealaltă. Cred că asta a fost ordinea evenimentelor, domnule Windibank.

Vizitatorul nostru îşi regăsise ceva din siguranţa sa, în timp ce Holmes vorbea, şi s-a ridicat acum de pe scaun cu un surâs rece şi batjocoritor pe faţa sa palidă.

- Poate că lucrurile stau sau nu aşa, domnule Holmes, a spus el, dar, dacă eşti atât de ager, ar trebui să realizezi că dumneata eşti acela care încalci legea acum, şi nu eu. N-am făcut nimic ilegal, însă atâta vreme cât ţii uşa încuiată, te expui unei acuzaţii de atac fizic şi reţinere cu forţa.

- Legea nu poate, după cum spui, să te atingă, i-a spus Holmes, descuind şi deschizând larg uşa, totuşi n-a existat până acum un bărbat care să merite mai pe bună dreptate să fie pedepsit. Dacă tânăra ar avea un frate sau un prieten, acesta ar trebui să-ţi tragă un bici peste umeri. Pe Joe!, a continuat el, roşindu-se de furie la vederea zâmbetului batjocoritor de pe faţa omului, nu face parte din îndatoririle faţă de clienţii mei, dar am la îndemână o cravaşă de vânătoare, şi cred că o s-o folosesc pentru... A făcut doi paşi repezi s-o ia, dar, înainte de a putea pune mâna pe ea, s-a auzit o tropăială frenetică pe scări, uşa solidă din hol a fost trântită, iar de la fereastră l-am putut vedea pe domnul James Windibank fugind pe stradă cât îl ţineau picioarele.

- Ticălos fără milă!, a spus Holmes, râzând,

aruncându-se din nou pe scaun. Tipul ăsta va comite crimă după crimă, până când va face ceva realmente grav, şi va sfârşi spânzurat. Cazul n-a fost completamente lipsit de interes din anumite puncte de vedere.

- Nu pot să înţeleg încă pe deplin toţi paşii raţionamentului tău, am remarcat eu.

- Păi, firește a fost clar de la început că acest domn Hosmer Angel trebuia să fi avut un motiv serios pentru a se comporta atât de ciudat, şi a fost tot atât de clar că singurul om care realmente a profitat de incident, atâta cât se putea vedea, era tatăl vitreg. Apoi faptul că cei doi bărbaţi nu erau niciodată împreună, ci unul apărea întotdeauna când celălalt era plecat, a fost revelator. Tot aşa ochelarii fumurii şi vocea curioasă, ambele trimiţând la o deghizare, precum şi favoriţii stufoşi. Toate bănuielile mele au fost confirmate de faptul ciudat de a-şi dactilografia semnătura, ceea ce, firește, sugera că scrisul său îi era atât de familiar fetei, că ar fi recunoscut chiar şi cel mai mic eşantion din el. Vezi toate aceste fapte izolate, împreună cu multe altele mai puţin însemnate duceau în aceeaşi direcţie.

- Şi cum ai verificat toate acestea?

- Odată ce am identificat omul, a fost uşor să obţin confirmarea. Ştiam firma unde lucra. Luând în considerare descrierea tipărită, am eliminat din ea tot ce putea ţine de deghizare – favoriţii, ochelarii, vocea, şi am trimis-o firmei, cerându-le să mă informeze dacă corespundea descrierii vreunuia din comişti lor voiajori. Observasem deja particularităţile maşinii de scris, şi i-am scris chiar omului la adresa sa de la birou, întrebându-l dacă putea să-mi facă o vizită. După cum m-am aşteptat, răspunsul lui a fost dactilografiat, şi etala aceleaşi neînsemnate dar caracteristice defecte. Tot atunci am

primit prin poştă o scrisoare de la Westhouse & Marbank de pe strada Fenchurch, prin care eram informat că descrierea mea se potrivea perfect cu aceea a angajatului lor James Windibank. Asta-i tot!

- Iar domnişoara Sutherland?

- Nu m-ar crede, dacă i-aş spune. Poate îţi aminteşti vechea cugetare persană ce zice că: "E periculos să iei puiul tigroaicei şi tot atât de periculos să smulgi iluzia unei femei". Hafiz are tot atâta dreptate cât Horaţiu, şi tot atâta cunoaştere a lumii.

MISTERUL DIN VALEA BOSCOMBE

Într-o dimineaţă, soţia mea şi cu mine luam micul dejun, când servitoarea a intrat cu o telegramă. Era de la Sherlock Holmes şi suna astfel:

"Ai câteva zile disponibile? Tocmai ce-am fost contactat din vestul Angliei în legătură cu tragedia din valea Boscombe. Aş fi fericit să vii cu mine. Peisajul şi aerul sunt perfecte. Plecăm din Paddington la 11,15".

- Ce spui de asta, dragă?, m-a întrebat soţia, uitându-se la mine peste masă. Mergi?

- Realmente, nu ştiu ce să spun. Am la momentul de faţă o listă lungă de consultaţii.

- O, Anstruther poate să se ocupe de asta în locul tău. Arăţi cam palid în ultima vreme. Cred că o schimbare de aer ţi-ar putea face bine, şi ai fost întotdeauna atât de interesat de cazurile domnului Sherlock Holmes.

- Aş fi fost nerecunoscător să nu fiu, văzând ce am obţinut datorită unuia dintre ele, i-am răspuns. Însă dacă e să plec, trebuie să-mi fac imediat bagajele, căci am la dispoziţie numai o jumătate de oră.

Experienţa mea din campania din Afganistan a avut cel puţin rezultatul că a făcut din mine un călător prompt şi întotdeauna pregătit. Nevoile mele erau puţine şi simple, astfel încât în mai puţin timp decât cel acordat mă aflam deja cu valiza mea într-o birjă, hurducăind spre gara Paddington. Sherlock Holmes mergea încoace şi încolo pe peron, figura lui înaltă şi scofâlcită arătând şi

mai mult aşa datorită pelerinei lui lungi şi gri şi căciulii strâmte din fetru.

- Este realmente foarte amabil că ai venit, Watson, mi-a spus el. Este foarte important pentru mine să am pe cineva alături, pe care să mă pot baza în întregime. Ajutorul localnicilor este întotdeauna fie lipsit de valoare, fie părtinitor. Ţine rezervate cele două locuri din colţ până cumpăr biletele.

Aveam întregul compartiment la dispoziţia noastră, cu excepţia unei grămezi imense de hârtii pe care Holmes le adusese cu el. Pe acestea le-a răscolit şi le-a citit, făcând tot soiul de notiţe şi meditând, până când am trecut de Reading. Apoi a făcut din ele o minge imensă pe care a aruncat-o pe suportul de bagaje.

- Ai auzit ceva de cazul ăsta?, m-a întrebat.

- Nici un cuvânt. N-am văzut un ziar de câteva zile.

- Presa din Londra nu a oferit descrieri prea complete. Tocmai ce m-am uitat pe ziarele recente pentru a afla toate detaliile. Din ce-am citit, se pare că este unul din cazurile acelea simple care sunt extrem de dificile.

- Asta sună cam paradoxal.

- Dar este profund adevărat. Ciudăţenia este aproape invariabil un indiciu. Cu cât o crimă este mai lipsită de trăsături şi banală, cu atât este mai dificil s-o rezolvi. În acest caz, însă, se pare că există nişte acuzaţii foarte serioase împotriva fiului celui ucis.

- Este vorba de o crimă atunci?

- Ei bine, se presupune că este vorba de aşa ceva. Nu iau nimic drept sigur, până nu am posibilitatea de a vedea personal despre ce este vorba. O să-ţi explic în câteva cuvinte cum stau lucrurile, atâta cât am putut să le înţeleg.

- Valea Boscombe este o regiune la ţară nu foarte

departe de Ross, în Herefordshire. Cel mai mare proprietar de pământ din partea locului este domnul John Turner, care şi-a făcut averea în Australia şi s-a întors acum câţiva ani în ţara sa de origine. Una din fermele pe care o are, cea de la Hatherley, i-a fost dată domnului Charles McCarthy, care a fost şi el în Australia. Cei doi bărbaţi s-au cunoscut în colonii, prin urmare nu e nimic nefiresc că atunci când au venit să se aşeze aici, au făcut-o cât mai aproape unul de celălalt. Se pare că Turner era cel mai bogat, deci McCarthy a devenit chiriaşul lui, dar totuşi au rămas, după toate aparenţele, pe picior de egalitate, căci erau frecvent împreună. McCarthy avea un singur fiu, un tânăr de optsprezece ani, iar Turner avea o singură fiică de aceeaşi vârstă, şi nici unuia din ei nu le trăiau soţiile. Se pare că evitau compania familiilor englezeşti din vecinătate şi duceau vieţi retrase, deşi ambii McCarthy iubeau sportul şi erau deseori văzuţi la cursele din împrejurimi. McCarthy ţinea doi servitori – un bărbat şi o fată. Turner avea mai mulţi, cel puţin şase. Asta a fost cam ce-am putut să aflu despre cele două familii. Acuma în ce priveşte faptele.

- Pe 3 iunie, adică lunea trecută, McCarthy a plecat din casa sa de la Hatherley cam la trei după-amiaza, luând-o înspre iazul din Boscombe, care este un mic lac format de un pârâu care curge prin valea Boscombe. Dimineaţa fusese cu servitorul său la Ross, şi îi spusese acestuia că trebuie să se grăbească căci avea o întâlnire importantă la ora trei. N-a mai venit viu de la acea întâlnire.

- De la ferma Hatherley până la iazul Boscombe sunt cam patru sute de metri, şi două persoane l-au văzut trecând. Una a fost o femeie bătrână, al cărei nume nu este menţionat, iar celălalt a fost William Crowder, un

paznic de vânătoare angajat de domnul Turner. Ambii martori afirmă că domnul McCarthy mergea singur. Paznicul adaugă că la câteva minute după ce l-a văzut trecând, a apărut fiul acestuia, domnul James McCarthy, mergând în aceeaşi direcţie cu o puşcă sub braţ. După cum crede el, tatăl se vedea la o oarecare distanţă, iar fiul îl urma. Nu s-a mai gândit la asta până seara, când a auzit de tragedia care avusese loc.

- Cei doi McCarthy au fost văzuţi şi după ce William Crowder, paznicul, nu i-a mai putut vedea. Dincolo de iarba şi trestiile de pe mal, iazul Boscombe este înconjurat de păduri. O fată de paisprezece ani, Patience Moran, fiica paznicului domeniului din valea Boscombe, se afla în pădure strângând flori. Afirmă că, în timp ce era acolo, i-a văzut la marginea pădurii şi în apropierea lacului pe domnul McCarthy şi pe fiul acestuia, care păreau să se certe teribil. L-a auzit pe domnul McCarthy bătrânul folosind cuvinte foarte tari la adresa fiului său, şi l-a văzut pe acesta din urmă ridicându-şi mâna, ca şi cum ar fi vrut să-l lovească. A fost atât de înspăimântată de violenţa lor, că a fugit acasă şi i-a spus mamei sale că i-a lăsat pe cei doi McCarthy certându-se în apropiere de iazul Boscombe, şi că îi era teamă că aveau să se bată. De abia ce rostise aceste cuvinte, că tânărul McCarthy a apărut alergând spre casa lor, zicând că l-a găsit pe tatăl său mort în pădure şi cerând ajutorul paznicului. Era foarte agitat, fără puşcă sau pălărie, şi avea sânge proaspăt pe mâna dreaptă şi mâneca acesteia. Luându-se după el, au găsit cadavrul întins pe iarba de lângă iaz. Capul îi fusese izbit repetat cu un obiect solid şi neascuţit. Rănile arătau ca şi cum ar fi putut foarte bine proveni de la patul puştii fiului său, care zăcea pe iarbă la câţiva paşi de cadavru. În aceste circumstanţe, tânărul a fost

arestat imediat, iar acuzaţia de omor cu premeditare fiind pronunţată la ancheta de marţi, a fost adus miercuri în faţa magistraţilor din Ross, care au hotărât dezbaterea cazului în următoarea şedinţă a tribunalului. Acestea sunt principalele date ale cazului, aşa cum au fost ele prezentate judecătorului şi tribunalului.

- Îmi pot cu greu imagina nişte dovezi mai zdrobitoare împotriva tânărului, am remarcat. Dacă au existat vreodată nişte dovezi indirecte, care să trimită clar la un criminal, asta se întâmplă cu siguranţă în cazul de faţă.

- Dovezile indirecte sunt un lucru extrem de înşelător, mi-a răspuns Holmes, pe gânduri. Par a trimite foarte clar la un lucru, însă dacă îţi schimbi puţin punctul de vedere, poţi descoperi că trimit la fel de ferm la ceva în întregime diferit. Trebuie mărturisit, totuşi, că lucrurile arată a fi serios împotriva tânărului, şi este foarte posibil ca acesta să fie realmente vinovatul. Există însă câteva persoane în vecinătate, printre care domnişoara Turner, fiica proprietarului, care cred că este nevinovat şi care l-au angajat pe Lestrade, pe care ţi-l aminteşti poate din "Un studiu în roşu intens", să rezolve cazul în avantajul lui. Lestrade, fiind mai degrabă încurcat, mi-a prezentat cazul mie, şi astfel se face că doi domni de vârstă mijlocie se deplasează spre vest cu optzeci de kilometri pe oră în loc să-şi digere micul dejun acasă la ei.

- Mi-e teamă, am spus eu, că faptele sunt atât de evidente că vei avea un merit limitat dacă vei rezolva acest caz.

- Nu există nimic mai înşelător decât un fapt evident, mi-a răspuns el râzând. În plus, putem da din întâmplare peste alte fapte evidente, care poate nu i-au apărut deloc astfel domnului Lestrade. Mă ştii prea bine

ca să crezi că mă laud atunci când afirm că fie îi voi confirma, fie îi voi distruge teoria prin mijloace pe care el este incapabil să le folosească sau să le înţeleagă cel puţin. Să iau primul exemplu pe care îl am la îndemână: observ foarte clar că în dormitorul tău fereastra se află pe partea dreaptă, şi totuşi mă întreb dacă domnul Lestrade ar fi putut realiza până şi un lucru atât de vădit ca acesta.

- Cum Dumnezeu...

- Dragul meu, te cunosc foarte bine. Cunosc curăţenia militară care te caracterizează. Te bărbiereşti în fiecare dimineaţă, iar în acest anotimp o faci la lumina soarelui; dar, întrucât bărbieritul tău pare din ce în ce mai puţin atent pe măsură ce o ia în jos pe partea stângă, până când devine hotărât neglijent când coboară sub falcă, este cu siguranţă foarte clar că acea parte este mai puţin luminată decât cealaltă. Nu-mi pot imagina un om cu obiceiurile tale uitându-se în oglindă într-o lumină la fel de puternică pe ambele părţi şi fiind satisfăcut cu un asemenea rezultat. Îţi dau asta ca un exemplu minor de observaţie şi inferenţă. În aceasta constă meseria mea, şi este foarte posibil să-mi fie de folos în investigaţia care ne aşteaptă. Există unul sau două puncte minore care au apărut în timpul anchetei şi care merită a fi luate în considerare.

- Care sunt acestea?

- Se pare că arestarea lui nu a avut loc instantaneu, ci după ce s-a întors la ferma Hatherley. Când inspectorul de poliţie l-a informat că îl arestează, acesta a remarcat că nu era surprins să audă aşa ceva şi că asta merita. Această observaţie a avut efectul firesc de a risipi orice bănuieli, care ar fi putut încă exista în minţile juraţilor.

- Era o confesiune, am exclamat eu.

- Nu, căci a fost urmată de susţinerea faptului că

era nevinovat.

- Venind după o astfel de serie de evenimente incriminatoare, a fost cel puțin o remarcă care să dea multe de bănuit.

- Din contră, a spus Holmes, este fisura cea mai luminoasă pe care o pot vedea până în clipa de față printre nori. Indiferent cât de nevinovat poate fi, nu poate fi atât de imbecil să nu-și dea seama că circumstanțele sunt toate împotriva lui. Dacă ar fi părut surprins când a fost arestat, ori s-ar fi prefăcut indignat de asta, mi-ar fi dat de bănuit, căci o astfel de surprindere sau mânie n-ar fi fost firești în împrejurările date, și i-ar fi putut părea cea mai bună strategie numai unuia prefăcut. Acceptarea sinceră a situației îl arată ca fiind fie nevinovat, sau altminteri un om extrem de calculat și ferm. În ceea ce privește remarca sa că asta merita, nici aceasta nu era nefirească, dacă iei în considerare faptul că se afla lângă cadavrul tatălui său, și că nu există nici o îndoială că tocmai în acea zi a uitat într-atâta datoria sa de fiu încât s-a certat cu tatăl său și chiar, după cum a afirmat fata a cărei mărturie este atât de importantă, a ridicat mâna ca să-l lovească. Reproșurile de sine și remușcările care sunt dovedite de această remarcă îmi par a fi semnele unei minți sănătoase mai degrabă decât a uneia vinovate.

Am scuturat din cap.

- Mulți oameni au fost spânzurați cu mult mai puține dovezi, am remarcat.

- Așa este. Și mulți oameni au fost spânzurați fără să fie vinovați.

- Care este depoziția tânărului?

- Mi-e teamă că nu este prea încurajatoare pentru cei care-l susțin, deși există unul sau două puncte care sunt relevante. Uite-o aici, poți s-o citești tu însuți.

A extras din grămada sa ziarul local din Herefordshire, şi, deschizându-l, mi-a indicat paragraful în care nefericitul tânăr a mărturisit ce s-a întâmplat. M-am aşezat în colţul compartimentului şi l-am citit cu mare atenţie. Suna astfel:

"A fost apoi chemat domnul James McCarthy, unicul fiu al decedatului, care a făcut următoarea depoziţie: "Am lipsit de acasă trei zile, fiind plecat la Bristol, şi tocmai ce mă întorsesem lunea trecută pe 3, dimineaţa. Tatăl meu nu se afla acasă când am ajuns, şi am fost înştiinţat de servitoare că se dusese la Ross cu John Cobb, rândaşul. La scurt timp după întoarcerea mea, am auzit roţile cabrioletei lui în curte şi, uitându-mă pe fereastră, l-am văzut dându-se jos şi ieşind rapid din curte, deşi nu am realizat în ce direcţie se îndrepta. Mi-am luat apoi puşca şi am luat-o spre iazul Boscombe, cu intenţia de a merge la crescătoria de iepuri de casă de pe partea cealaltă. Pe drum, l-am întâlnit pe William Crowder, paznicul de vânătoare, aşa cum a afirmat în mărturia sa; dar s-a înşelat crezând că îl urmam pe tatăl meu. N-aveam nici cea mai mică idee că se afla în faţa mea. Când am ajuns la cam o sută de metri de iaz, am auzit strigătul "Cooee!", care era semnalul obişnuit între tata şi mine. M-am grăbit înainte şi l-am găsit stând pe marginea iazului. A părut a fi foarte surprins să mă vadă şi m-a întrebat, cam răstit, ce făceam acolo. A urmat o conversaţie ce a dus la cuvinte tari şi aproape la lovituri, căci tata era un om cu un temperament foarte violent. Văzând că furia lui a devenit de nestăpânit, l-am lăsat, şi m-am întors spre ferma Hatherley. N-am făcut mai mult de 150 de metri, însă, când am auzit un ţipăt groaznic în urma mea, care m-a făcut să alerg înapoi. L-am găsit pe tata pe jos, pe moarte, extrem de rănit la cap. Am lăsat

puşca şi l-am luat în braţe, dar aproape imediat a murit. Am îngenuncheat lângă el câteva minute, iar apoi am luat-o spre casa paznicului, domnul Turner, care se afla cel mai aproape, pentru a cere ajutor. N-am văzut pe nimeni în apropierea tatălui meu când m-am întors, şi n-am nici cea mai mică idee cum a ajuns să fie lovit. Nu era o persoană prea populară, căci era cam rece şi neprietenos, dar nu avea după câte ştiu duşmani propriu-zişi. Asta-i tot ce ştiu.

Judecătorul: Tatăl tău ţi-a spus ceva înainte de a muri?

Acuzatul: A mormăit câteva cuvinte, dar tot ce-am putut înţelege a fost menţionarea unui şobolan.

Judecătorul: Ce-ai presupus că înseamnă?

Acuzatul: Nimic. M-am gândit că delira.

Judecătorul: Care a fost motivul pentru care te-ai certat cu tatăl tău?

Acuzatul: Prefer să nu răspund la această întrebare.

Judecătorul: Mi-e teamă că trebuie să insist.

Acuzatul: Îmi este realmente imposibil să vă spun. Pot să vă asigur că nu are nimic de-a face cu trista tragedie ce a urmat.

Judecătorul: Asta va decide tribunalul. Nu trebuie, cred, să-ţi atrag atenţia că refuzul tău de a răspunde îţi va aduce prejudicii serioase în decizia ce va fi luată ulterior.

Acuzatul: Totuşi trebuie să refuz.

Judecătorul: Înţeleg că strigătul "Cooee!" era un semnal comun între tine şi tatăl tău?

Acuzatul: Da.

Judecătorul: Cum se face atunci că l-a scos înainte de a te vedea, şi chiar înainte de a şti că te întorseseşi de la Bristol?

Acuzatul (foarte încurcat): Nu ştiu.

Un membru al juriului: Nu ai văzut nimic ciudat când te-ai întors la auzirea ţipătului, şi l-ai găsit pe tatăl tău rănit de moarte?

Acuzatul: Nimic clar.

Judecătorul: Ce vrei să spui?

Acuzatul: Eram atât de tulburat şi agitat când fugisem în luminiş, că nu mă puteam gândi la nimic în afară de tata. Totuşi am impresia vagă că atunci când fugeam spre el se afla ceva pe jos, în stânga mea. Mi-a părut a fi ceva gri, o haină sau o pătură poate. Când m-am ridicat de lângă tatăl meu şi m-am uitat în jur, dispăruse.

- Vrei să spui că a dispărut înainte de a fugi după ajutor?

- Da.

- Nu poţi spune ce era?

- Nu, am avut doar senzaţia că se afla ceva acolo.

- Cât de departe de cadavru?

- La vreo doisprezece metri.

- Şi cât de departe de liziera pădurii?

- Cam la aceeaşi distanţă.

- Atunci, dacă cineva a îndepărtat acel obiect, asta s-a întâmplat când te aflai la doisprezece metri de el?

- Da, dar cu spatele către el".

Aşa s-a sfârşit audierea acuzatului.

- Văd, am spus eu în timp ce mă uitam peste ziar, că judecătorul a fost cam sever cu tânărul McCarthy în remarcile sale finale. Atrage atenţia, pe bună dreptate, asupra discrepanţei dintre faptul că tatăl său a scos semnalul respectiv şi faptul că nu ştia că fiul lui se afla acolo, şi asupra refuzului său de a oferi detalii referitoare la conversaţia avută cu tatăl său, precum şi asupra ciudatei descrieri ale ultimelor cuvinte spuse de acesta.

Holmes a râs uşor pentru sine, şi s-a întins pe bancheta tapiţată.

- Atât tu cât şi judecătorul faceţi mari eforturi să scoateţi în evidenţă cele mai puternice argumente în favoarea tânărului. Nu vezi că alternativ îi acordaţi credit ca având prea multă imaginaţie şi apoi prea puţină? Prea puţină, dacă n-a fost capabil să inventeze un motiv pentru ceartă care să-i atragă simpatia juriului; prea multă, dacă a putut scoate din sine ceva atât de bizar ca nişte ultime cuvinte referindu-se la un şobolan, şi incidentul hainei care a dispărut. Nu, domnule, voi aborda acest caz ca şi cum ceea ce spune tânărul este adevărat, şi o să vedem unde ne va conduce această ipoteză. Şi acum iată-l pe Petrarca meu de buzunar, şi nu voi mai scoate nici un cuvânt referitor la acest caz până când nu ajungem la faţa locului. Luăm prânzul în Swindon, şi văd că vom fi acolo în douăzeci de minute.

Se făcuse aproape patru când în cele din urmă, după ce am trecut prin frumoasa vale Stroud şi peste întinsul şi scânteietorul Severn, am ajuns în drăguţa aşezare rurală Ross. Un bărbat slab, asemănător unui dihor, secret şi şiret, ne aştepta pe peron. În ciuda mantalei de praf cafenii deschis şi a ghetelor de piele pe care le purta în semn de deferenţă faţă de rusticitatea locului, n-am întâmpinat nici o dificultate în a-l recunoaşte pe Lestrade de la Scotland Yard. Împreună cu el ne-am îndreptat spre Hereford Arms, unde ne rezervase o cameră.

- Am comandat o trăsură, a spus Lestrade în timp ce serveam ceaiul. Îţi cunosc natura energică şi ştiam că n-o să fii fericit până nu vezi locul faptei.

- A fost foarte drăguţ şi flatant din partea ta, i-a răspuns Holmes. Este în întregime o chestiune de presiune

barometrică.

Lestrade l-a privit uluit.

- Nu te pot urma, i-a spus.

- Ce spune barometrul? Douăzeci şi nouă, văd. Vânt deloc şi nici un nor pe cer. Am aici o cutie întreagă de ţigări care aşteaptă să fie fumate, iar sofaua este clar superioară monstruozităţii care mobilează de obicei hanurile de ţară. Nu cred că este probabil să folosesc trăsura în seara asta.

Lestrade a râs indulgent.

- Fără îndoială, ai ajuns deja la nişte concluzii, din ziare, i-a spus. Cazul este limpede ca lumina zilei şi, cu cât îl examinezi mai mult, cu atât devine mai clar. Însă, fireşte, nu putem refuza o doamnă, şi încă una atât de hotărâtă. A auzit de tine şi vrea să-ţi afle opinia, deşi i-am spus în mod repetat că nu există nimic ce ai putea face pe care eu să nu-l fi făcut deja. Păi, pe cinstea mea! Trăsura ei este deja la poartă.

De abia ce terminase de vorbit când s-a năpustit în cameră una dintre cele mai încântătoare tinere pe care le-am văzut în viaţa mea. Ochii ei violeţi străluceau, buzele îi erau întredeschise, obrajii roşii, şi toată rezerva-i naturală se topise în contact cu agitaţia şi grija care o stăpâneau.

- O, dommule Sherlock Holmes!, a strigat ea, uitându-se de la unul la altul şi fixându-l în final pe tovarăşul meu, cu intuiţia rapidă caracteristică femeilor, sunt atât de fericită că aţi venit. Am venit să vă spun asta. Ştiu că James n-a făcut-o. O ştiu, şi vreau să vă apucaţi de investigaţie ştiind asta. Nu vă lăsaţi niciodată cuprins de îndoieli în această privinţă. Ne cunoaştem de când eram mici, şi-i ştiu defectele ca nimeni altcineva; dar este prea bun la inimă să facă rău până şi unei muşte. Pentru

oricine îl cunoaşte, o asemenea acuzaţie este absurdă.

- Sper să-l disculpăm, domnişoară Turner, i-a spus Sherlock Holmes. Vă puteţi baza că o să fac tot ce pot.

- Dar aţi citit probele. Aţi ajuns la vreo concluzie? Nu vedeţi vreo portiţă de scăpare, vreo eroare? Dumneavoastră înşivă nu credeţi că este nevinovat?

- Cred că este foarte probabil.

- Vedeţi!, a strigat ea, dându-şi capul pe spate şi privindu-l sfidător pe Lestrade. Auziţi! Îmi dă speranţe.

Lestrade a dat din umeri.

- Mi-e teamă că tovarăşul meu şi-a format concluziile cam prea grăbit, a spus el.

- Dar are dreptate. O! Ştiu că are dreptate. James n-a făcut-o. Iar în privinţa certei lui cu tatăl său, sunt sigură că motivul pentru care nu a vrut să se destăinuie judecătorului a fost că avea legătură cu mine.

- Cum anume?, a întrebat-o Holmes.

- Nu este momentul acum să ascund ceva. James şi cu tatăl său au avut multe neînţelegeri din pricina mea. Domnul McCarthy voia foarte mult să ne vadă căsătoriţi. James şi cu mine ne-am iubit dintotdeauna ca un frate şi o soră; dar firește este tânăr şi nu a trecut prin multe experienţe până acum, şi... şi ...ei bine, firește n-a vrut să facă încă aşa ceva. De unde certurile, iar aceasta sunt sigură că a fost una dintre ele.

- Dar tatăl dumneavoastră?, a întrebat-o Holmes. Era în favoarea unei asemenea căsătorii?

- Nu, şi el era împotrivă. Nimeni, cu excepţia domnului McCarthy, nu era în favoarea ei. O roşeaţă i-a trecut peste faţa tânără şi proaspătă, când Holmes i-a aruncat una din privirile sale agere şi întrebătoare.

- Mulţumesc pentru această informaţie, a spus el. Pot să-l întâlnesc pe tatăl dumitale, dacă vin mâine în

vizită?

- Mi-e teamă că doctorul n-o să fie de acord.

- Doctorul?

- Da, n-aţi auzit? Bietul tata n-a fost niciodată prea puternic în ultimii ani, dar aceasta l-a terminat. A căzut la pat, iar doctorul Willows spune că este o epavă şi că sistemul său nervos este zdrobit. Domnul McCarthy era singurul om în viaţă care l-a cunoscut pe tata în vechile vremuri petrecute în Victoria.

- Ha! În Victoria! Aceasta este important.

- Da, la mine.

- Nu mai spune; la minele de aur, unde, din câte înţeleg, domnul Turner şi-a făcut averea.

- Da, fireşte.

- Mulţumesc, domnişoară Turner. Mi-aţi fost de un ajutor crucial.

- O să-mi spuneţi mâine, dacă aveţi ceva nou. Fără îndoială, veţi merge la închisoare să-l vedeţi pe James. O, dacă faceţi asta, domnule Holmes, vă rog să-i spuneţi că ştiu că este nevinovat.

- Aşa voi face, domnişoară Turner.

- Trebuie să mă duc acasă acum, căci tata este foarte bolnav, şi-mi simte atât de mult lipsa când nu sunt acolo. La revedere, şi Dumnezeu să vă ajute în ce faceţi. S-a repezit afară din cameră tot atât de impulsiv precum intrase, şi am auzit roţile trăsurii ei huruind pe stradă.

- Mi-e ruşine pentru tine, Holmes, i-a spus demn Lestrade după câteva minute de tăcere. De ce trebuia să-i dai nişte speranţe pe care vei fi obligat să le dezamăgeşti? Nu sunt foarte milos din fire, dar cred că eşti crud.

- Cred că văd cum pot să-l disculp pe James McCarthy, a spus Holmes. Ai o împuternicire să-l vizitezi în închisoare?

- Da, dar numai pentru tine şi pentru mine.

- Atunci, o să-mi reconsider hotărârea de a ieşi în seara asta. Avem încă timp să luăm un tren spre Hereford şi să-l vizităm în seara asta?

- Destul.

- Atunci, hai s-o facem. Watson, mi-e teamă că o să ţi se pară foarte lung, dar o să lipsesc numai câteva ore.

Am mers cu ei până la gară, iar apoi am hoinărit pe străzile micii localităţi, întorcându-mă în cele din urmă la han, unde m-am întins pe sofa, încercând să mă las prins de un roman în învelitoare galbenă. Intriga anemică a poveştii era însă atât de transparentă prin comparaţie cu misterul adânc prin care bâjbâiam, iar atenţia mea vagabonda în continuu de la acţiunea acestuia la faptele reale, că l-am azvârlit în final în celălalt colţ al camerei, şi m-am cufundat în întregime în examinarea evenimentelor de peste zi. Presupunând că povestea acestui tânăr nefericit era absolut adevărată, ce lucru diavolesc, ce calamitate absolut neprevăzută şi ieşită din comun s-a putut întâmpla între momentul în care s-a despărţit de tatăl său şi momentul când, atras înapoi de ţipetele acestuia, s-a repezit spre luminiş? A fost ceva îngrozitor şi mortal. Ce putea fi? Nu era oare posibil ca natura rănilor să dezvăluie ceva instinctelor mele medicale? Am sunat din clopoţel şi am cerut ziarul săptămânal al comitatului, care conţinea descrierea anchetei cuvânt cu cuvânt. În depoziţia medicului, se spunea că o treime din partea posterioară a osului parietal din stânga şi jumătatea stângă a osului occipital au fost zdrobite de o lovitură puternică dată cu o armă neascuţită. Am marcat locul respectiv pe capul meu. În mod clar, o astfel de lovitură a fost dată din spate. Aceasta era într-o oarecare măsură în favoarea

acuzatului, căci, atunci când a fost văzut certându-se cu tatăl său, era cu faţa spre acesta. Totuşi, nu însemna prea mult, căci bătrânul putea să-şi fi întors capul înainte de a primi lovitura. Totuşi, merita să-i atrag lui Holmes atenţia asupra acestui aspect. Apoi exista ciudata referire la un şobolan, făcută înaintea morţii. Ce putea însemna? Nu putea fi vorba de delir. Un om care moare din cauza unei lovituri bruşte nu delirează, de obicei. Nu, era mai probabil să fi fost o încercare de a explica ce s-a întâmplat. Dar ce putea indica aceasta? Mi-am frământat mintea să găsesc o posibilă explicaţie. Iar apoi incidentul cu haina gri văzută de McCarthy. Dacă era adevărat, criminalul trebuie să-şi fi scăpat o parte din haine, probabil mantaua, când a fugit, şi trebuie să fi avut îndrăzneala să se întoarcă şi s-o ia în clipa în care fiul îngenunchea cu spatele întors, la nu mai mult de doisprezece paşi de el. Ce ţesătură de mistere şi lucruri improbabile era toată povestea asta! Nu m-am mai mirat de opinia lui Lestrade, însă aveam atât de multă încredere în perspicacitatea lui Sherlock Holmes, că nu puteam să-mi pierd speranţa, atâta vreme cât fiecare lucru nou părea să întărească convingerea acestuia că tânărul McCarthy era nevinovat.

Se făcuse târziu până s-a întors Sherlock Holmes. A venit singur, căci Lestrade închiriase o cameră în localitate.

- Barometrul este încă foarte ridicat, a remarcat el, aşezându-se. Este important să nu plouă înainte de a ne duce la faţa locului. Pe de altă parte, un om trebuie să fie în cea mai bună stare şi cu mintea ascuţită pentru o muncă atât de frumoasă ca asta, şi n-am vrut s-o fac extenuat după o lungă călătorie. L-am întâlnit pe tânărul McCarthy.

- Şi ce ai aflat de la el?

- Nimic.

- N-a putut să limpezească în vreun fel lucrurile?

- Deloc. Am fost tentat la un moment dat să cred că ştia cine o făcuse şi proteja acea persoană, însă acum sunt convins că este la fel de nedumerit ca toţi ceilalţi. Nu este un tânăr cu un spirit foarte ascuţit, deşi este chipeş şi cred că are o inimă curată.

- Nu pot să-i admir gusturile, am remarcat, dacă este adevărat că s-a opus căsătoriei cu o tânără atât de încântătoare ca domnişoara Turner.

- Ah, această poveste este mai degrabă una dureroasă pentru el. Acest individ este îndrăgostit nebuneşte de ea, însă cam acum doi ani, când era doar un băieţandru şi înainte de a o cunoaşte în fapt, căci ea a petrecut ultimii cinci ani într-un pension, ce crezi că face idiotul, dacă nu cade în ghearele unei barmaniţe din Bristol şi se căsătoreşte cu ea la starea civilă? Nimeni nu ştie nimic despre asta, dar îţi poţi imagina cât de înnebunitor trebuie să fie pentru el să i se reproşeze că nu face ceea ce şi-ar da viaţa să facă, dar care ştie că este absolut imposibil. Din pricina acestei furii, şi-a ridicat mâinile în aer atunci când tatăl său l-a sâcâit în timpul ultimei lor discuţii să-i ceară mâna domnişoarei Turner. Pe de altă parte, nu avea bani să se întreţină, iar tatăl său, care era după cât se spune un om tare aspru, l-ar fi aruncat din casă definitiv, dacă ar fi aflat adevărul. Cu această nevastă barmaniţă a petrecut ultimele trei zile în Bristol, iar tatăl său n-a ştiut unde era. Ţine minte acest aspect. Este important. Tot răul a fost spre bine, totuşi, căci barmaniţa, aflând din ziare că el este în mare belea şi că va fi probabil spânzurat, l-a părăsit şi i-a scris să-l înştiinţeze că are deja un soţ în şantierul naval Bermuda,

şi prin urmare nu sunt legaţi în nici un fel. Cred că această veste l-a consolat pe tânărul McCarthy pentru tot ceea a suferit.

- Dar dacă el este nevinovat, atunci cine a făcut-o?

- Ah! Cine? Vreau să-ţi atrag atenţia în special asupra a două puncte. Unul este că cel ucis avea o întâlnire cu cineva lângă iaz, şi că acea persoană nu putea fi fiul său, pentru că acesta era plecat şi nu ştia când se va întoarce. Al doilea este că cel ucis a fost auzit strigând "Cooee!", înainte de a şti că fiul său se întorsese. Acestea sunt punctele cruciale de care depinde întregul caz. Şi acum hai să vorbim de George Meredith, te rog, şi să lăsăm toate chestiunile minore să aştepte până mâine.

Nu plouase deloc, după cum bine prevăzuse Holmes, iar dimineaţa era luminoasă şi fără nori. La nouă, Lestrade a venit după noi cu trăsura, şi am pornit spre ferma Hatherley şi iazul Boscombe.

- Am auzit o veste gravă în dimineaţa asta, a remarcat Lestrade. Se spune că domnul Turner este atât de bolnav că nu mai are nici o speranţă.

- Un om în vârstă, presupun?, a spus Holmes.

- Cam de şaizeci de ani; însă constituţia lui a fost zdruncinată de viaţa din străinătate, iar sănătatea a început să i se înrăutăţească de ceva timp încoace. Această poveste a avut un efect foarte rău asupra lui. Era prieten vechi cu McCarthy, şi pot adăuga că îi fusese un mare binefăcător, căci am aflat că i-a dat ferma Hatherley fără să-i ceară nici o chirie.

- Chiar aşa! Asta-i interesant, a spus Holmes.

- Oh, da! Şi l-a ajutat în nenumărate alte feluri. Toţi de pe aici vorbesc de bunătatea pe care i-a arătat-o.

- Realmente! Nu te şochează ca fiind un pic bizar ca acest McCarthy, care pare să nu fi avut prea multe şi care

pare să fi avut asemenea obligaţii faţă de Turner, a putut totuşi să se gândească la căsătoria fiului său cu fiica lui Turner, care este, probabil, moştenitoarea domeniului, şi încă asta atât de plin de sine ca şi când ar fi fost vorba doar s-o ceară, tot restul venind de la sine? Este cu atât mai ciudat cu cât ştim că Turner era ostil acestei idei. Fiica lui ne-a spus asta. Nu deduci nimic din asta?

- Am ajuns la deducţii şi inferenţe, a spus Lestrade, făcându-mi cu ochiul. Mi-e destul de dificil să fac faţă faptelor, Holmes, darmite să mai alerg după teorii şi fantezii.

- Ai dreptate, i-a spus Holmes făcând pe seriosul; chiar că-ţi este dificil să te ocupi de fapte.

- Oricum, am înţeles un fapt care ţie îţi pare greu de înţeles, i-a replicat Lestrade cu patimă în glas.

- Iar acela este...

- Că bătrânul Mc Carthy a fost ucis de tânărul McCarthy, şi că toate teoriile opuse sunt pur şi simplu absurdităţi.

- Ei bine, absurdităţile sunt mai bune decât lucrurile neclare, a spus Holmes, râzând. Dar nu cred că mă înşel, dacă spun că aceasta pe stânga este ferma Hatherley.

- Da, chiar ea este.

Era o clădire întinsă, confortabilă, cu două caturi şi acoperiş de ardezie, şi cu mari pete galbene de licheni pe zidurile gri. Obloanele lăsate şi hornurile fără fum îi dădeau însă o înfăţişare apăsătoare, ca şi cum greutatea acestei grozăvii se lăsa încă asupra ei. Am sunat la uşă, iar servitoarea ne-a arătat, la cererea lui Holmes, cizmele pe care le-a purtat stăpânul ei când a fost omorât şi de asemenea o pereche de-a fiului, deşi nu perechea pe care o avusese în picioare atunci. Examinându-le pe acestea cu foarte mare atenţie, din şapte sau opt unghiuri diferite,

Holmes a cerut să fie condus în curte, de unde am urmat cu toţii cărarea ce şerpuia spre iazul Bescombe.

Sherlock Holmes arăta cu totul altul când adulmeca o urmă. Persoanele care l-au cunoscut numai ca gânditorul liniştit şi logicianul de pe strada Baker nu l-ar fi putut recunoaşte acum. Faţa i se înroşise şi întunecase. Sprâncenele îi deveniseră două linii negre şi încordate, în timp ce ochii îi străluceau de sub ele cu o lucire de oţel. Faţa îi era aplecată înainte, umerii lăsaţi, buzele strânse, iar venele îi ieşeau în evidenţă ca nişte corzi pe gâtul său lung şi puternic. Nările păreau să i se dilate de poftă pur animală pentru vânătoare, iar mintea îi era atât de intens concentrată asupra ţelului său încât nu auzea nici o întrebare sau remarcă ori, în cel mai bun caz, acestea îi provocau un mârâit rapid şi nerăbdător. Urma cu repeziciune şi în tăcere cărarea ce traversa pajiştile şi ducea prin pădure la iazul Bescombe. Era un teren umed, mlăştinos la fel ca întreaga regiune, şi erau multe urme de paşi, atât pe cărare cât şi pe iarba scurtă de pe marginile ei. Uneori Holmes se grăbea înainte, alteori se oprea nemişcat, iar o dată a făcut un mic ocol pe pajişte. Lestrade şi cu mine mergeam în urma lui, detectivul indiferent şi disprefuitor, în timp ce eu îmi priveam prietenul cu interesul ce izvora din convingerea că fiecare din acţiunile lui urmărea un scop precis.

Iazul Bescombe, o mică suprafaţă de apă înconjurată de trestii, lungă cam de cincizeci de metri, se afla la hotarul dintre ferma Hatherley şi parcul bogatului domn Turner. Deasupra pădurii care mărginea locuinţa bogatului proprietar, am putut vedea turnuleţele ei roşii şi proeminente, care indicau locul unde se afla. Pe partea iazului dinspre Hatherley pădurea era foarte deasă, iar între liziera pădurii şi trestiile care mărgineau lacul

exista o fâşie îngustă de iarbă umedă, lată cam de douăzeci de paşi. Lestrade ne-a arătat locul exact unde fusese găsit cadavrul, şi într-adevăr pământul era atât de umed încât am putut vedea clar urmele lăsate de omul lovit, în cădere. După cum am putut observa de pe faţa lui atentă şi din ochii lui pătrunzători, Holmes vedea foarte multe alte lucruri pe iarba călcată în picioare. Alerga în jur ca un câine care adulmecă urma, iar apoi s-a întors spre însoţitorul nostru.

- De ce ai intrat în apă?, l-a întrebat.

- Am căutat cu o greblă. M-am gândit că pot găsi vreo armă sau alt indiciu. Dar cum Dumnezeu...

- Oh, mai taci! N-am timp de aşa ceva! Acea talpă stângă a ta cu scobitura ei cu tot apare pretutindeni. Până şi o cârtiţă ar putea-o urma, iar aici dispare între trestii. Oh, cât de simplu ar fi fost totul, dacă aş fi ajuns aici înainte să vină toţi ca o turmă de bizoni şi să se tăvălească peste tot. Aici este locul prin care a trecut grupul cu paznicul, şi au acoperit toate urmele din jurul cadavrului pe o distanţă de aproape doi metri. Dar aici se află trei urme separate ale aceluiaşi picior. A scos o lupă şi s-a lăsat pe pelerina sa de ploaie, pentru a le vedea mai bine, vorbind în tot acest timp, mai degrabă cu sine însuşi decât cu noi. Acestea aparţin tânărului McCarthy. De două ori a mers normal, iar o dată a alergat repede, astfel încât tălpile s-au imprimat adânc, dar călcâiele de abia de sunt vizibile. Aceasta confirmă povestea sa. A alergat când l-a văzut pe tatăl său la pământ. Apoi aici se află urmele tatălui său în timp ce se plimba încoace şi încolo. Ce este asta, atunci? Este urma capătului puştii, făcută când fiul se sprijinea pe ea ascultându-l pe tatăl său. Iar acestea? Ha, ha! Ce avem aici? Urme de vârfuri! Urme de vârfuri! Pătrate, de asemenea, cizme cât se poate de

neobişnuite! Vin, pleacă, vin din nou – firește, asta a fost după pelerină. Acuma de unde au venit? A început să alerge în sus şi în jos, uneori pierzând, alteori regăsind urma, până când am ajuns în pădure, la umbra unui fag înalt, cel mai mare copac din împrejurimi. Holmes s-a dus până de partea cealaltă a acestuia şi s-a lăsat încă o dată pe burtă, cu un mic strigăt de satisfacţie. A rămas acolo un timp îndelungat, întorcând frunzele şi rămurelele uscate, strângând într-un plic ceea ce mie mi s-a părut a fi pământ, şi examinând cu lupa nu numai solul, ci chiar şi scoarţa copacului, până unde putea ajunge. Pe muşchi se afla o piatră crestată, pe care a examinat-o cu atenţie şi a luat-o la el. Apoi a urmat o cărare prin pădure până când a ajuns în drum, unde urmele nu se mai puteau distinge.

- A fost un caz deosebit de interesant, a remarcat el, revenind la modul lui obişnuit de a fi. Bănuiesc că această casă gri de pe dreapta este casa paznicului. Cred că o să intru să-i pun nişte întrebări lui Moran şi poate să scriu un bilet. După ce fac asta, putem merge să luăm prânzul. Voi vă puteţi duce spre birjă, căci o să vin şi eu imediat.

Cam în zece minute eram din nou în trăsură, înapoi spre Ross, iar Holmes avea încă la el piatra pe care o găsise în pădure.

- Aceasta te poate interesa, Lestrade, a remarcat el, scoţând-o. Este arma crimei.

- Nu văd nici un fel de urmă pe ea.

- Nici nu există.

- Atunci cum ştii asta?

- Iarba creştea sub ea. A stat acolo numai câteva zile. Nu există nici un loc de unde ar fi putut fi luată. Se potriveşte cu rănile. Nu există nici urmă de altă armă.

- Iar criminalul?

- Este un bărbat înalt, stângaci, şchiopătează cu

piciorul drept, poartă cizme de vânătoare cu talpa groasă şi o pelerină gri, fumează trabuce indiene, foloseşte un portţigaret când fumează, şi poartă în buzunar un briceag bont. Există câteva alte indicaţii, dar acestea pot fi suficiente pentru a ne ajuta în investigaţia noastră.

Lestrade a râs.

- Mi-e teamă că sunt încă sceptic, a spus el. Teoriile sunt bune şi frumoase, dar avem de-a face cu un juriu englezesc extrem de practic.

- O să vedem, i-a răspuns Holmes calm. Tu foloseşti metoda ta, iar eu pe-a mea. O să fiu ocupat în după-amiaza asta, şi mă voi întoarce probabil la Londra cu trenul de seară.

- Şi o să laşi cazul nerezolvat?

- Nu, rezolvat.

- Dar misterul?

- Este elucidat.

- Cine a fost atunci criminalul?

- Domnul pe care ţi l-am descris.

- Dar cine este el?

- Cu siguranţă, nu poate fi dificil de descoperit. Acest loc nu este atât de populat.

Lestrade a strâns din umeri.

- Sunt o persoană practică, a spus el, şi realmente nu pot să-mi permit să străbat ţinutul căutând un domn stângaci, şchiop de un picior. Aş fi de râsul întregului Scotland Yard.

- Bine, i-a spus Holmes încet. Ţi-am dat o şansă. Aici e locuinţa ta. La revedere. O să-ţi trimit un rând înainte de a pleca.

După ce l-am lăsat pe Lestrade, am mers la hanul nostru, unde prânzul ne aştepta pe masă. Holmes era tăcut şi cufundat în gânduri, cu o expresie de încordare pe

față, ca unul care s-ar fi aflat într-o situație tulbure.

- Fii atent, Watson, a spus când masa a fost strânsă, pur și simplu stai pe acest scaun și lasă-mă să-ți țin o mică prelegere. Nu prea știu ce să fac, iar sfatul tău mi-ar fi de folos. Aprinde-ți un trabuc și lasă-mă să-ți explic cum stau lucrurile.

- Te rog să faci asta.

- Ei bine, acuma, când ne gândim la acest caz, există două puncte în povestea tânărului McCarthy care ne-au șocat instantaneu pe amândoi, deși pe mine în favoarea lui, iar pe tine împotriva lui. Unul a fost faptul că tatăl său a strigat, potrivit mărturiei sale, "Cooee!", înainte de a-l vedea. Celălalt a fost ciudata sa referire înainte de a muri la un șobolan. A mormăit câteva cuvinte, înțelegi, dar asta a fost tot ceea ce a înțeles fiul lui. Acuma cercetările noastre trebuie să înceapă de aici, și vom porni prin a presupune că ceea ce spune băiatul este absolut adevărat.

- Și ce-i cu acest "Cooee!", atunci?

- Păi, evident, nu putea să fie destinat fiului său. Fiul său, după câte știa el, era în Bristol. Se afla în apropiere numai din întâmplare. Acest strigăt era destinat să atragă atenția persoanei pe care trebuia s-o întâlnească acolo. Însă "Cooee!" este un strigăt specific australian, și unul care este folosit între australieni. Este, prin urmare, o presupunere bine întemeiată faptul că persoana pe care McCarthy trebuia s-o întâlnească la iazul Boscombe era cineva care fusese în Australia.

- Iar șobolanul?

Sherlock Holmes a luat o hârtie împăturită din buzunar și a întins-o pe masă.

- Aceasta este o hartă a coloniei Victoria, a spus el. Am trimis o telegramă la Bristol seara trecută pentru a o

cere. A acoperit cu mâna o parte a hărții. Ce vezi?

- ARAT, am citit eu.

- Iar acum? Și-a ridicat mâna.

- BALLARAT.

- Exact. Acesta a fost cuvântul pe care l-a spus omul, și din care fiul lui a înțeles numai ultimele două silabe. A încercat să-i spună numele ucigașului său. Cutare și cutare din Ballarat.

- Extraordinar!, am exclamat eu.

- Este evident. Iar acum, vezi, am redus în mod semnificativ aria cercetărilor. Faptul că acesta avea o haină gri este un al treilea punct, care, dacă presupunem că afirmația fiului este corectă, devine o certitudine. Astfel, de unde nu știam decât lucruri vagi, am ajuns acum la ideea clară a unui australian din Ballarat cu o pelerină gri.

- Cu siguranță.

- Și unul care locuiește în regiune, căci la iaz se poate ajunge numai de la fermă sau de la domeniu, pe unde necunoscuții n-ar putea hoinări.

- Exact.

- Apoi vine expediția noastră de astăzi. În urma examinării locului, am ajuns la detaliile minore, referitoare la personalitatea criminalului, pe care i le-am dat imbecilului de Lestrade.

- Dar cum ai ajuns la ele?

- Îmi cunoști metoda. Se bazează pe observarea nimicurilor.

- Știu că poți judeca înălțimea cuiva după lungimea pasului acestuia. Cizmele pot fi identificate după urmele lăsate.

- Da, erau cizme curioase

- Dar că șchiopăta?

- Urma tălpii drepte era întotdeauna mai puțin pronunțată decât a celei stângi. Își lăsa mai puțin greutatea pe ea. De ce? Pentru că șchiopăta – era șchiop de un picior.

- Dar faptul că era stângaci?

- Tu însuți ai fost șocat de natura rănii menționate de doctor în timpul anchetei. Lovitura a fost dată de aproape, din spate, și totuși era pe partea stângă. Acuma, cine ar fi aplicat-o astfel, dacă nu un stângaci? A stat în spatele acelui copac în timpul conversației dintre tată și fiu. Chiar a fumat acolo. Am găsit scrumul unui trabuc, pe care, datorită cunoașterii mele speciale în privința scrumurilor de tutun, am putut să-l identific ca trabuc indian. Precum știi, am dedicat ceva atenție acestui aspect, și am scris o monografie despre scrumurile de 140 de varietăți diferite de tutun de pipă, trabuc și țigară. După ce am găsit scrumul, m-am uitat în jur, și am descoperit mucul pe mușchiul unde îl aruncase. Era un trabuc din tutun indian, produs în Rotterdam.

- Iar portțigaretul trabucului?

- Am putut observa că nu îl ținuse direct în gură. Prin urmare, a folosit un portțigaret. Capătul a fost tăiat nu mușcat, dar tăietura nu fusese bine făcută, de unde am dedus că folosise un briceag bont.

- Holmes, am spus eu, ai țesut o plasă din care criminalul nu poate scăpa, și ai salvat viața unui om nevinovat, ca și cum ai fi tăiat frânghia de care urma să fie spânzurat. Văd direcția în care duc toate acestea. Vinovatul este...

- Domnul John Turner, a strigat chelnerul hotelului, deschizând ușa salonului și introducând un vizitator.

Bărbatul care a intrat era o apariție ciudată și impunătoare. Mersul lui încet și șchiopătat și umerii

încovoiaţi îi dădeau o notă de decrepitudine, însă trăsăturile sale aspre, bine pronunţate, cu riduri adânci, şi membrele sale imense arătau că avea o putere fizică neobişnuită şi o tărie de caracter pe măsură. Barba sa încâlcită, păru-i cărunt şi sprâncenele proeminente şi lăsate confereau înfăţişării sale un aer demn şi puternic, însă faţa sa era de o albeaţă cadaverică, iar buzele şi colţurile nărilor sale aveau o nuanţă albăstruie. Mi-am dat seama dintr-o privire că se afla în ghearele unei boli cronice şi mortale.

- Vă rog luaţi loc pe sofa, i-a spus Holmes cu blândeţe. Mi-aţi primit biletul?

- Da, mi l-a adus paznicul. Aţi spus că doriţi să mă vedeţi aici pentru a evita un scandal.

- M-am gândit că oamenii ar începe să vorbească, dacă aş fi venit eu la dumneavoastră.

- Şi de ce aţi vrut să mă vedeţi? Se uita la tovarăşul meu cu disperare în ochii săi obosiţi, ca şi cum acesta i-ar fi răspuns deja.

- Da, a spus Holmes, răspunzându-i mai degrabă privirii decât cuvintelor. Aşa este. Ştiu totul despre McCarthy.

Bătrânul şi-a îngropat faţa în mâini.

- Doamne ajută-mi!, a strigat el. Dar n-aş fi lăsat să i se întâmple vreun rău tânărului McCarthy. Vă dau cuvântul meu că aş fi recunoscut totul, dacă aş fi fost chemat la judecată.

- Mă bucur să vă aud spunând aceasta, i-a spus Holmes cu gravitate.

- Aş fi vorbit şi acum, dacă n-ar fi fost draga mea fată. I-aş fi sfâşiat inima – îi voi sfâşia inima când va auzi că sunt arestat.

- E posibil să nu se ajungă la asta, i-a spus Holmes.

- Cum?

- Eu nu sunt detectiv oficial. Înțeleg că fiica dumneavoastră a fost cea care a cerut să vin aici, și acționez în interesul ei. Tânărul McCarthy trebuie, firește, să fie eliberat.

- Sunt pe moarte, a spus bătrânul Turner. Am diabet de mulți ani. Doctorul meu spune că nu se știe dacă mai trăiesc o lună. Totuși aș prefera să mor mai degrabă sub propriu-mi acoperiș decât la închisoare.

Holmes s-a ridicat și s-a așezat la masă cu penița în mână și un teanc de foi în față.

- Pur și simplu, spuneți-ne adevărul, i-a spus. O să notez faptele. Veți semna, iar Watson aici de față poate fi martor. Voi folosi confesiunea dumitale numai într-un caz extrem, pentru a-l salva pe tânărul McCarthy. Vă promit să n-o folosesc decât dacă este absolut necesar.

- Este totuna, a spus bătrânul; nu este sigur că o să trăiesc până la judecată, deci nu prea contează pentru mine, dar aș vrea s-o scutesc pe Alice de un asemenea șoc. Și acum o să vă spun clar cum au stat lucrurile; mi-a luat mult timp s-o fac, dar nu îmi va lua mult timp să vă povestesc.

- Nu l-ați cunoscut pe decedatul Mc Carthy. Era un diavol în carne și oase. Vă pot spune asta. Dumnezeu să vă ferească de ghearele unui asemenea om. M-a ținut strâns în acești ultimi douăzeci de ani și mi-a distrus viața. Mai întâi, o să vă spun cum am ajuns în puterea lui.

- Era la începutul anilor 1860, la mine. Eram tânăr atunci, aveam sângele aprins și eram nechibzuit, gata să fac orice; mă aflam într-o tovărășie foarte proastă, am început să beau, n-am avut deloc noroc cu lotul de pământ ce-mi fusese dat în concesiune, am devenit vagabond și, pe scurt, ajunsesem ceea ce ați numi aici hoț de drumul

mare. Eram şase şi duceam o viaţă sălbatică, liberă, atacând câte o gară din când în când, sau oprind căruţele pe drumul lor spre mine. Îmi luasem numele de Jack cel Negru din Ballarat, iar grupul nostru mai este încă ţinut minte în colonii ca banda din Ballarat.

Într-o zi un convoi de căruţe cu aur se îndrepta din Ballarat spre Melbourne, şi l-am aşteptat şi atacat. Erau şase cavalerişti iar noi eram tot şase, prin urmare aveam forţe egale, dar am curăţat din şa patru dintre ei la prima rafală. Trei dintre băieţii noştri au fost ucişi însă, înainte de a pune mâna pe pradă. I-am pus pistolul la tâmplă celui care conducea căruţa, care era chiar acest om McCarthy. Ce n-aş da să-l fi împuşcat atunci, dar l-am cruţat, deşi i-am văzut ochişorii răi fixaţi pe faţa mea, ca şi cum ar fi vrut să-şi amintească fiecare trăsătură a ei. Am plecat cu aurul, am devenit bogaţi şi ne-am aşezat în Anglia, fără să fim bănuiţi. Aici m-am despărţit de vechii mei tovarăşi, şi m-am hotărât să duc o viaţă liniştită şi respectabilă. Am cumpărat acest domeniu, care s-a întâmplat să fie de vânzare, şi m-am decis să fac bine cu banii mei, pentru a răscumpăra felul în care îi cîştigasem. M-am şi căsătorit, şi, deşi soţia mea a murit tânără, mi-a lăsat-o pe draga de Alice. Chiar şi când era numai un copilaş, mânuţa ei firavă părea să mă îndrume pe calea cea dreaptă, cum nimic altceva nu reuşise vreodată. Pe scurt, am început un nou capitol, şi făceam tot ce puteam să-mi răscumpăr trecutul. Totul mergea bine, când McCarthy a pus stăpânire pe mine.

M-am dus în oraş pentru o investiţie şi l-am întâlnit pe strada Regent mai mult dezbrăcat şi desculţ.

- Iată-ne Jack, spuse el, atingându-mi braţul; o să-ţi fim ca o adevărată familie. Suntem doi, eu şi cu fiul meu, şi poţi să ne ţii. Dacă refuzi, asta-i o ţară ce se supune

legilor, şi se găseşte întotdeauna un poliţist la îndemână.

Ei bine, au venit cu mine în vest, n-am putut nicicum să scap de ei, şi au trăit pe cel mai bun pământ al meu pe gratis. N-a existat odihnă pentru mine, linişte sau uitare; indiferent unde mă întorceam, vedeam această faţă şmecheră, rânjindu-mi în faţă. Lucrurile s-au înrăutăţit pe măsură ce Alice creştea, căci şi-a dat seama în curând că îmi era mai teamă ca ea să afle despre trecutul meu decât de poliţie. Indiferent ce voia, trebuia să aibă, şi i-am dat totul fără nici o discuţie - pământ, bani, case, până când în final a cerut un lucru pe care nu puteam să i-l dau. A cerut-o pe Alice.

Vedeţi, fiul său crescuse, şi tot aşa şi fata mea, şi, întrucât ştia că am o sănătate şubredă, i s-a părut o idee bună ca băiatul său să pună mâna pe întreaga proprietate. Dar în această privinţă, eram ferm. Nu voiam ca progenitura lui blestemată să se amestece cu a mea; nu pentru că nu-mi plăcea băiatul, dar avea acelaşi sânge, şi asta era deajuns pentru mine. Am rămas pe poziţii. McCarthy m-a ameninţat. L-am înfruntat să-mi facă tot răul posibil. Urma să ne întâlnim la iaz, la jumătatea drumului dintre casele noastre, pentru a discuta despre asta.

Când am mers acolo, l-am văzut vorbind cu fiul său, deci am fumat un trabuc şi am aşteptat în spatele unui copac să rămână singur. Dar în timp ce ascultam ce vorbea, tot ce era întunecat şi amar în mine a ieşit la suprafaţă. Îşi îndemna fiul să se însoare cu fiica mea cu tot atâta lipsă de consideraţie privind sentimentele ei, ca şi cum ar fi fost o prostituată de pe stradă. M-a înnebunit să mă gândesc că eu şi cea la care ţineam cel mai mult trebuia să fim în puterea unui astfel de om. Nu puteam rupe legătura? Eram deja pe moarte şi eram disperat.

Deşi având mintea limpede şi un corp puternic, ştiam că soarta îmi era pecetluită. Dar memoria şi fata mea! Ambele puteau fi salvate dacă puteam numai să reduc la tăcere acea limbă spurcată. Am făcut-o, domnule Holmes. Aş face-o din nou. Aşa adânc precum am păcătuit, am dus o viaţă de martir pentru a plăti ceea ce am făcut. Dar că fata mea trebuia să fie prinsă în aceeaşi plasă care mă ţinea pe mine era mai mult decât puteam îndura. L-am lovit neavând mai multe remuşcări decât dacă aş fi lovit un animal spurcat şi veninos. Ţipătul lui l-a adus înapoi pe fiul său; dar ajunsesem deja la adăpostul copacilor, deşi am fost obligat să mă întorc pentru a-mi recupera mantaua pe care o scăpasem când fugisem. Aceasta este, domnilor, povestea adevărată a tot ceea ce s-a întâmplat.

- Ei bine, nu este treaba mea să vă judec, i-a spus Holmes, când bătrânul semna mărturisirea care fusese încurajat s-o facă. Mă rog să nu fim vreodată expuşi unei astfel de tentaţii.

- Mă rog şi eu, domnule. Şi ce intenţionaţi să faceţi?

- Dată fiind sănătatea dumneavoastră, nimic. Sunteţi conştient, cred, că în curând va trebui să răspundeţi pentru fapta dumneavoastră în faţa unui tribunal mai înalt decât cel de aici. O să păstrez confesiunea dumneavoastră, iar dacă McCarthy este condamnat, voi fi obligat s-o folosesc. Dacă nu, nu va fi văzută niciodată de ochii vreunui muritor, iar secretul dumneavoastră, indiferent dacă veţi fi viu sau mort, va fi în siguranţă în ceea ce ne priveşte.

- Rămas bun, atunci, a spus bătrânul solemn. Sper să vă simţiţi mai bine în preajma morţii, gândindu-vă la liniştea pe care mi-aţi adus-o în preajma alei mele. Clătinându-se şi tremurând din tot corpul său imens, a ieşit poticnindu-se din cameră.

- Dumnezeu să ne ajute!, a spus Holmes după o lungă tăcere. Oare de ce le joacă soarta astfel de feste bieţilor şi neajutoraţilor viermi? N-aud vreodată de un astfel de caz fără să mă gândesc la cuvintele lui Baxter şi să spun: "Acolo, numai graţie lui Dumnezeu, se află Sherlock Holmes".

James McCarthy a fost achitat datorită unui număr de obiecţii făcute de Sherlock Holmes şi supuse atenţiei apărării. Bătrânul Turner a mai trăit şapte luni după conversaţia noastră, dar acum e mort; şi există toate şansele ca fiul lui McCarthy şi fiica să ajungă să trăiască fericiţi împreună, neştiind nimic de norul cel întunecat care stă deasupra trecutului lor.

CEI CINCI SÂMBURI DE PORTOCALĂ

Când arunc o privire peste însemnările şi prezentările cazurilor lui Sherlock Holmes dintre anii 1882 şi 1890, dau de atâtea cu trăsături ciudate şi interesante că nu-mi este deloc uşor să mă decid pe care să le aleg şi la care să renunţ. Unele, totuşi, sunt deja cunoscute din ziare, iar altele n-au oferit un teren propice pentru exersarea acelor aptitudini uimitoare pe care prietenul meu le posedă într-o asemenea măsură, şi pe care urmăresc să le ilustreze aceste lucrări. Iar unele i-au pus în încurcătură talentul analitic, şi ar fi, ca povestiri, începuturi fără un sfârşit, în timp ce altele au fost elucidate doar parţial, iar explicaţiile lor se bazează mai degrabă pe presupuneri şi ghicit decât pe demonstraţia aceea absolut logică care îi era atât de dragă. Există, totuşi un caz printre acestea din urmă care a fost atât de impresionant prin detaliile sale şi atât de şocant prin rezultatele sale, încât am încercat să-l prezint, în ciuda faptului că există anumite aspecte referitoare la el care n-au fost încă şi probabil nu vor fi vreodată complet clarificate.

Anul 1887 ne-a adus o serie lungă de cazuri de interes mai mare sau mai mic, ale căror prezentări le păstrez. Printre titlurile mele din aceste douăsprezece luni se găseşte o prezentare a aventurii Camerei Paradol, a Societăţii de cerşetori amatori care avea un club luxos în pivniţa unui depozit de mobilă, a evenimentelor legate de

dispariţia corabiei britanice Sophy Anderson, a aventurilor deosebite ale lui Grice Patersons din insula Uffa, şi în final a cazului de otrăvire din Camberwell. În cel din urmă, după cum poate se ţine minte, Sherlock Holmes a fost capabil, întorcând ceasul celui mort, să dovedească că acesta fusese întors cu două ore în urmă şi că, prin urmare, decedatul a mers la culcare în acea perioadă de timp, o deducţie care a fost de cea mai mare importanţă în elucidarea cazului. Toate astea le pot dezvolta cândva în viitor, dar nici unul dintre ele nu prezintă trăsături atât de ciudate ca bizarul şir de circumstanţe pe care îl voi descrie acum.

Era în ultimele zile ale lui septembrie, iar furtunile echinocţiale începuseră să se dezlănţuie cu o violenţă teribilă. Toată ziua mugise vântul, şi ploaia răpăise pe ferestre, astfel încât chiar şi aici, în inima marii Londre, creaţie a omului, eram acum obligaţi să renunţăm la a ne gândi la rutina vieţii şi să recunoaştem prezenţa acelor mari forţe elementare ce urlau la oameni printre barierele civilizaţiei, ca nişte animale neîmblânzite aflate într-o cuşcă. Cu cât se lăsa seara, furtuna creştea în intensitate şi zgomot, iar vântul plângea şi hohotea ca un copil lăsat afară. Sherlock Holmes şedea prost dispus de o parte a căminului, clasând cu mare atenţie fişele crimelor, în timp ce eu stăteam de cealaltă, adâncit într-una din frumoasele povestiri despre mare ale lui Clark Russell, până când mugetul furtunii de afară a părut a se amesteca cu textul, iar zgomotul stropilor de ploaie a devenit plescăitul puternic al valurilor mării. Soţia mea se afla într-o vizită la mama ei, şi pentru câteva zile locuiam din nou în vechiul meu sălaş de pe strada Baker.

- Ei, am spus eu, uitându-mă la tovarăşul meu, ăsta a fost cu siguranţă sunetul clopoţelului. Cine poate fi?

Vreun prieten de-al tău, poate?

- Cu excepţia ta, n-am nici unul, mi-a răspuns el. Nu încurajez vizitatorii.

- Un client atunci?

- Dacă e vreunul, trebuie să fie un caz serios. Nimic altceva n-ar putea face un om să iasă pe o asemenea vreme şi la o astfel de oră. Dar cred că e mai probabil să fie vreo prietenă de-a proprietăresei.

Sherlock Holmes s-a înşelat însă în această presupunere, căci s-au auzit paşi pe hol şi o bătaie în uşă. Şi-a întins lungu-i braţ să întoarcă lampa dinspre el spre scaunul gol unde urma să se aşeze noul venit.

- Intră!, a spus el.

Bărbatul care a intrat era tânăr, arăta a fi de vreo douăzeci şi doi de ani, era bine-îngrijit şi îmbrăcat curăţel, cu o notă de rafinament şi delicateţe în ţinută. Umbrela şiroind pe care o ţinea în mână şi pelerina lui lungă de ploaie, strălucind toată erau mărturii ale vremii sălbatice pe care venise. S-a uitat în jur neliniştit în lumina lămpii, şi am putut observa că faţa lui era palidă, iar ochii grei, ca aceia ai unui om care este copleşit de o mare teamă.

- Vă datorez nişte scuze, a spus el, punându-şi ochelarii auriţi la ochi. Sper că nu vă deranjez. Mi-e teamă că am adus cu mine urmele furtunii şi ploii în camera dumneavoastră atât de confortabilă.

- Daţi-mi pelerina şi umbrela, i-a spus Holmes. Pot să stea aici în cuier să se usuce. Veniţi din sud-vest, după câte văd.

- Da, din Horsham.

- Amestecul ăla de humă şi var pe care-l disting pe vârfurile pantofilor dumneavoastră este cât se poate de specific acelor locuri.

- Am venit să vă cer sfatul.

- Acesta este uşor de obţinut.

- Şi ajutorul.

- Acesta nu este întotdeauna atât de uşor de dat.

- Am auzit de dumneavoastră, dommule Sherlock Holmes. Am auzit de la maiorul Prendergast cum l-aţi scăpat din scandalul de la clubul Tankerville.

- Ah, firește. A fost acuzat pe nedrept de a fi trişat la cărţi.

- A spus că puteţi rezolva orice.

- Asta este o exagerare.

- Că nu sunteţi niciodată învins.

- Am fost învins de patru ori – de trei ori de bărbaţi şi o dată de o femeie.

- Dar ce înseamnă astea dacă le comparăm cu numărul succeselor dumneavoastră?

- Este adevărat că în general am avut succes.

- Atunci puteţi avea şi în cazul meu.

- Vă rog să vă aduceţi scaunul lângă foc, şi să-mi oferiţi nişte detalii privind cazul dumneavoastră.

- Nu este unul obişnuit.

- Nici unul dintre acelea care ajung la mine nu sunt astfel. Sunt ultima instanţă.

- Şi totuşi mă întreb, domnule, dacă în toată experienţa avută aţi ascultat vreodată o înşiruire de evenimente mai misterioase şi inexplicabile decât acelea care s-au întâmplat familiei mele.

- Mi-aţi trezit interesul, i-a spus Holmes. Vă rog daţi-ne faptele esenţiale de la început, ca să pot după aceea să vă pun întrebări privind detaliile care mi se par cele mai importante.

Tânărul şi-a tras scaunul către foc şi şi-a împins picioarele ude spre flăcări.

- Numele meu este, a spus el, John Openshaw, dar treburile mele personale au avut, din câte înţeleg, puţine de-a face cu această poveste îngrozitoare. Este o chestiune ereditară; prin urmare, pentru a vă face o idee privind faptele respective, trebuie să mă întorc în timp, la începutul întregii poveşti.

- Trebuie să vă spun că bunicul meu a avut doi fii – unchiul meu Elias şi tatăl meu Joseph. Tatăl meu avea o mică fabrică în Coventry, pe care a extins-o atunci când s-a inventat bicicleta. Era posesorul unui brevet pentru camera de bicicletă care nu se sparge, iar afacerea lui a cunoscut un asemenea succes că a putut s-o vândă şi să se pensioneze cu un venit frumuşel.

- Unchiul meu Elias a emigrat în tinereţe în America, şi a devenit plantator în Florida, unde se spunea că s-a descurcat foarte bine. În timpul războiului, a luptat în armata lui Jackson, iar apoi sub conducerea lui Hood, devenind colonel. Când Lee a pus jos armele, unchiul meu s-a întors la plantaţia sa, unde a rămas timp de trei sau patru ani. Prin 1869 sau 1870 s-a întors în Europa, şi şi-a cumpărat un mic teren în Sussex, în apropiere de Horsham. În Statele Unite a făcut o avere considerabilă, iar motivul pentru care a plecat de acolo a fost aversiunea lui faţă de negri şi politica republicană care le-a dat drept de vot. Era un om ciudat, violent şi cu un temperament impulsiv, foarte rău de gură când se înfuria, şi avea o dispoziţie foarte nesociabilă. Mă îndoiesc că a pus vreodată piciorul în oraş în decursul mulţilor ani în care a locuit în Horsham. Avea o grădină şi două sau trei terenuri în jurul casei, pe unde se plimba, deşi deseori nu ieşea din cameră săptămâni întregi. Bea mult brandy şi fuma o groază, dar nu întâlnea pe nimeni şi nu dorea să aibă prieteni, nici măcar pe propriul său frate.

- Pe mine însă nu mă respingea; de fapt, chiar făcuse o pasiune pentru mine, căci prima dată când m-a văzut eram un copil de vreo doisprezece ani sau cam atât. Asta era în anul 1878, când se afla deja de opt sau nouă ani în Anglia. L-a rugat pe tatăl meu să mă lase să locuiesc cu el, şi era foarte bun cu mine, în felul său. Când era treaz, obişnuia să-i placă să joace table şi dame cu mine, şi mă făcuse reprezentantul său atât în relaţiile cu servitorii cât şi cu negustorii, astfel încât, când am ajuns să am şaisprezece ani, eram de fapt stăpânul casei. Ţineam toate cheile şi puteam să mă duc unde voiam şi să fac tot ce-mi plăcea, cu condiţia să nu-l deranjez în intimitatea sa. Cu o singură excepţie, însă, căci avea o cameră, o debara pentru vechituri într-o mansardă, care era încuiată tot timpul, şi în care nu-i permitea nimănui să intre. Având curiozitatea tipică copiilor, m-am uitat pe gaura cheii, dar n-am putut niciodată vedea altceva decât o adunătură de cufere vechi şi grămezi de lucruri, cum era de aşteptat într-o asemenea odaie.

- Într-o zi – era în martie 1883 – o scrisoare cu un timbru străin se afla pe masă în faţa farfuriei colonelului. Nu era un lucru obişnuit să primească scrisori, căci cheltuielile sale erau toate plătite cu bani gheaţă, şi nu avea nici un fel de prieteni. "Din India!" a spus el când a ridicat-o, cu ştampila poştei din Pondicherry! Ce mai poate fi şi asta?' Deschizând-o în grabă, au sărit din ea cinci sâmburi uscaţi de portocală, ce au zornăit pe farfurie. Am început să râd văzând asta, dar râsul mi-a înghe̦ţat pe buze la vederea feţei lui. Buzele i s-au lăsat, ochii i-au ieşit din orbite, pielea i s-a făcut lividă şi s-a holbat la plicul pe care-l ţinea încă în mâna-i tremurândă. "K.K.K!", a strigat ascuţit, iar apoi "O, Dumnezeule, Dumnezeule, păcatele mele m-au ajuns şi aici!"

- Ce este, unchiule?, am strigat eu.

- Moartea, a spus el, şi, ridicându-se de la masă, s-a retras în camera sa, lăsându-mă tremurând de groază. Am luat plicul şi am văzut mâzgălită cu cerneală roşie înăuntru, chiar deasupra lipiciului, litera K de trei ori. Nu exista nimic altceva, cu excepţia celor cinci sâmburi uscaţi. Care putea fi motivul fricii lui copleşitoare? Am plecat de la masă, şi, când urcam scările, l-am întâlnit venind jos cu o cheie veche şi ruginită, care trebuie să fi fost de la mansardă, într-o mână, şi o cutie mică de alamă, ca o casetă pentru bani, în cealaltă mână.

- Pot să facă ce vor, dar încă pot să-i fac şah mat, a spus el înjurând. Spune-i lui Mary că vreau azi un foc în camera mea, şi trimite pe cineva după Fordham, avocatul din Horsham.

- Am făcut aşa cum mi-a cerut, iar când a sosit avocatul, am fost chemat în cameră. Focul ardea puternic, şi pe grătar se afla o grămadă de cenuşă neagră şi pufoasă, ca de hârtie arsă, iar cutia de alamă stătea deschisă şi goală alături. Când m-am uitat la cutie, am observat cu o tresărire că pe capac se afla litera K de tipar scrisă de trei ori, exact ca pe plicul din acea dimineaţă.

- Vreau ca tu, John, a spus unchiul meu, să fii martor la testamentul meu. Îmi las pământul cu toate avantajele şi dezavantajele sale fratelui meu, tatăl tău, care ţi-l va lăsa fără îndoială ţie. Dacă nu poţi să te bucuri în linişte de el, asta este! Dacă vezi că nu poţi, urmează-mi sfatul, băiete, şi lasă-i-l celui mai rău duşman al tău. Regret să-ţi las un lucru cu două tăişuri, dar nu pot şti sigur ce întorsătură o să ia lucrurile. Semnează, te rog, hârtia unde îţi arată domnul Fordham.

- Am semnat hârtia aşa cum mi s-a cerut, iar

avocatul a luat-o cu el. Incidentul acela ciudat a făcut, aşa cum vă puteţi da seama, o impresie din cele mai puternice asupra mea, şi m-am gândit mult la asta, întorcând-o pe toate feţele, fără să fiu capabil să înţeleg ceva. Cu toate acestea, nu puteam să scap de senzaţia vagă de teamă pe care mi-o lăsase, deşi aceasta s-a atenuat pe măsură ce săptămânile au trecut şi nu s-a întâmplat nimic care să deranjeze rutina obişnuită a vieţilor noastre. Cu toate acestea, am putut observa că unchiul meu se schimbase. Bea mai mult ca niciodată, şi era şi mai puţin dispus să comunice cu cineva. Majoritatea timpului şi-o petrecea în odaia sa, cu uşa încuiată pe dinăuntru, dar uneori ieşea într-un fel de furie de beţivan şi se năpustea afară din casă, repezindu-se prin grădină cu un revolver în mână, ţipând cât putea că nu îi era frică de nimeni şi că nu putea fi închis ca o oaie la stână, fie de om sau diavol. Când aceste crize se terminau însă, se năpustea înapoi în odaia sa şi trăgea zăvorul în spatele lui, ca unul care nu mai putea sfida cu neobrăzare spaima de care era cuprins în străfundul sufletului. În asemenea clipe, i-am văzut faţa strălucind de sudoare, chiar şi când era rece afară, ca şi cum tocmai ce şi-ar fi spălat-o.

- Ei bine, ca să închei ce am de spus, domnule Holmes, şi să nu profit de răbdarea dumneavoastră, a venit o noapte când a avut una dintre acele ieşiri de beţiv şi nu s-a mai întors. Când ne-am dus să-l căutăm, l-am găsit cu faţa în jos într-o mică baltă cu mâzgă verde deasupra, care se afla la capătul grădinii. Nu se vedea nici o urmă de violenţă, iar apa nu avea mai mult de şaizeci de centimetri, prin urmare juriul, luând în considerare excentricitatea lui cunoscută, a dat verdictul de sinucidere. Dar eu unul, care ştiam cum se înfiora

chiar şi numai la gândul morţii, nu prea am putut să mă conving că s-a comportat altfel decât îi era felul, căutând-o el însuşi. Povestea s-a încheiat, însă, iar tatăl meu a intrat în posesia domeniului şi a celor 14.000 de lire din bancă.

- Un moment, l-a întrerupt Holmes, cazul dumneavoastră este, prevăd, unul dintre cele mai remarcabile pe care le-am ascultat. Daţi-mi, vă rog, data când unchiul dumneavoastră a primit scrisoarea şi data presupusei lui sinucideri.

- Scrisoarea a sosit în 10 martie 1883. Moartea lui a avut loc şapte săptămâni mai târziu, în noaptea de 2 mai.

- Mulţumesc. Vă rog să continuaţi.

- Când tatăl meu a intrat în posesia proprietăţii din Horsham, a examinat, la cererea mea, mansarda care fusese totdeauna încuiată. Am găsit acolo cutia de alamă, deşi conţinutul acesteia fusese distrus. Pe interiorul capacului se afla o etichetă de hârtie cu iniţialele K.K.K., iar dedesubt se menţiona "scrisori, notiţe, chitanţe şi un registru". Acestea, am bănuit noi, indicau natura hârtiilor care fuseseră distruse de colonelul Openshaw. În rest, nu exista nimic important în mansardă, în afară de multe hârtii împrăştiate şi caiete de însemnări referitoare la viaţa unchiului meu în America. Unele dintre ele erau din timpul războiului şi arătau că şi-a îndeplinit bine sarcinile, şi că avea reputaţia unui soldat curajos. Altele erau din perioada reconstrucţiei statelor sudice şi se refereau mai ales la politică, căci era evident că unchiul meu se opusese cu tărie politicienilor profitori care fuseseră trimişi acolo din nord.

- Ei bine, era începutul lui 1884 când tatăl meu a venit să locuiască la Horsham, şi totul ne-a mers cât se poate de bine până în ianuarie 1885. În a patra zi după

Anul Nou, l-am auzit pe tatăl meu scoţând un strigăt ascuţit de surpriză pe când şedeam împreună la micul dejun. Stătea acolo cu un plic proaspăt deschis într-o mână şi cinci sâmburi uscaţi de portocală în palma întinsă a celeilalte mâini. Totdeauna râsese de ceea ce numea povestea mea incredibilă despre colonel, dar arăta foarte speriat şi confuz acuma că acelaşi lucru i se întâmplase şi lui.

- Ce naiba poate însemna asta, John?, s-a bâlbâit el. Inima mi s-a făcut ca plumbul.

- Este K.K. K., am spus eu.

S-a uitat în plic.

- Aşa este, a strigat. Chiar astea sunt literele. Dar ce scrie deasupra lor?

- "Pune hârtiile pe cadranul solar", am citit eu, privind peste umărul său.

- Ce hârtii? Ce cadran solar?, a întrebat el.

- Cadranul solar din grădină. Nu există nici un altul, am spus eu; însă hârtiile trebuie să fie acelea care au fost distruse.

- Puah!, a spus el, strângându-şi tot curajul de care era capabil. Suntem într-o ţară civilizată aici, unde nu putem avea prostii de felul ăsta. De unde vine scrisoarea?

- Din Dundee, i-am răspuns, uitându-mă la ştampila poştei.

- O farsă absurdă, a spus el. Ce am eu de-a face cu cadrane solare şi hârtii? Nu o să iau în seamă asemenea prostii.

- Ar trebui să te duci la poliţie, i-am spus.

- Ca să râdă de mine. Nici nu mă gândesc.

- Atunci lasă-mă pe mine s-o fac.

- Nu, îţi interzic. Nu vreau zarvă din pricina unei astfel de absurdităţi.

- Era inutil să încerci să-l convingi, căci era un om foarte încăpățânat. Mi-am continuat viața cu inima plină de presimțiri funebre.

- În a treia zi de la sosirea scrisorii, tata a plecat de acasă să-și viziteze un vechi prieten, maiorul Freebody, care comandă unul din forturile din Portsdown Hill. Am fost fericit că plecase, căci mi se părea că era mai puțin expus pericolului când era departe de casă. M-am înșelat însă în această privință. În a doua zi în care lipsea, am primit o telegramă de la maior, cerându-mi să mă duc imediat acolo. Tatăl meu căzuse într-una din adâncile cariere de var de care erau pline împrejurimile, și zăcea inconștient, având capul zdrobit. M-am grăbit într-acolo, dar a murit fără să-și mai recapete cunoștința. După cât se părea, se întorcea din Fareham în amurg și, cum locurile îi erau necunoscute iar cariera nu era îngrădită, juriul nu a ezitat să dea verdictul de "moarte accidentală". Deși am examinat cu atenție fiecare fapt referitor la moartea lui, n-am putut descoperi nimic care să fi putut sugera ideea de crimă. Nu existau nici un fel de semne de violență, nici o urmă de pași, nici un jaf, nici un străin nu fusese văzut pe drum. Și totuși nu cred că trebuie să vă spun că mintea nu-mi era deloc liniștită, și că eram aproape sigur că vreo intrigă murdară fusese țesută în jurul lui.

- În acest fel sinistru, am devenit moștenitor. O să mă întrebați de ce nu m-am scăpat de toate? Vă răspund: pentru că eram foarte convins că necazurile noastre depindeau într-un anume fel de un incident din viața unchiului meu, și că pericolul ar fi fost la fel de iminent într-o casă ca și într-alta.

- Era ianuarie 1885 când tatăl meu a murit, și se scurseseră doi ani și opt luni de atunci. În tot acest

răstimp am trăit fericit la Horsham şi începusem să sper că acest blestem dispăruse de pe capul familiei noastre, şi că se sfârşise pentru totdeauna; ieri dimineaţă însă lovitura a venit sub aceeaşi formă ca în cazul tatălui meu.

Tânărul a scos din vestă un plic mototolit, şi, întorcându-l pe masă, a scuturat din el cinci sâmburi uscaţi de portocală.

- Acesta este plicul, a continuat el. Ştampila poştei este din Londra, partea de est. Înăuntru se află chiar cuvintele care erau în ultimul mesaj către tatăl meu: "K.K.K."; iar apoi "Pune hârtiile pe cadranul solar".

- Ce aţi făcut?, l-a întrebat Holmes.

- Nimic.

- Nimic?

- Să vă spun drept, a spus el, lăsându-şi faţa în mâinile-i subţiri şi albe, m-am simţit neajutorat. M-am simţit ca unul din acei bieţi iepuri când şarpele se îndreaptă spre ei. Par a fi în puterea unui rău căruia nu i se poate rezista, de neînduplecat, şi nici o prevedere sau precauţie nu mă poate apăra de el.

- Vai! Vai!, a exclamat Sherlock Holmes. Trebuie să acţionezi, omule, sau altminteri eşti pierdut. Numai energia te poate salva. N-ai timp să disperi.

- Am fost la poliţie.

- Ah!

- Dar mi-au ascultat povestea cu un zâmbet. Sunt convins că inspectorul şi-a format opinia că toate acele scrisori erau simple farse şi că morţile rudelor mele erau simple accidente, aşa cum afirmase juriul, şi nu trebuiau să fie puse în legătură cu avertismentele.

Holmes şi-a scuturat pumnii în aer.

- Ce incredibilă imbecilitate!, a strigat.

- Totuşi au desemnat un poliţist care să stea în casă

cu mine.

- A venit cu dumneavoastră în seara asta?

- Nu. A primit ordin să stea în casă.

Din nou Holmes a gesticulat nervos.

- De ce ați venit la mine, a strigat el, și mai ales de ce nu ați venit imediat?

- N-am știut de dumneavoastră. Numai astăzi am vorbit cu maiorul Prendergast despre necazurile mele, și m-a sfătuit să vin la dumneavoastră.

- Ați primit scrisoarea de două zile. Ar fi trebuit să acționăm înainte de azi. Nu dispuneți, presupun, de alte probe decât de acelea pe care ni le-ați arătat – nici un alt detaliu semnificativ care ne-ar putea ajuta?

- Există ceva, a spus John Openshaw. A scotocit în buzunarul hainei și, scoțând o bucată de hârtie decolorată, de nuanță albăstruie, a pus-o pe masă. Îmi amintesc, a spus el, că în ziua în care unchiul meu a ars hârtiile am observat că micile margini nearse care se aflau în cenușă aveau această culoare. Am găsit această unică foaie pe podeaua camerei sale și înclin a crede că poate fi una din acele hârtii, care probabil a zburat dintre celelalte și a scăpat în acest fel de distrugere. În afară de menționarea sâmburilor, nu cred să ne ajute prea mult. Cred că este o pagină dintr-un jurnal intim. Scrisul îi aparține fără îndoială unchiului meu.

Holmes a mutat lampa și ne-am aplecat amândoi asupra foii de hârtie, a cărei margine neregulată arăta că fusese într-adevăr ruptă dintr-un caiet. Era intitulată "martie 1869", iar dedesubt se aflau următoarele însemnări enigmatice:

4 martie. A venit Hudson. Aceeași veche platformă.

7 martie. Le-am trimis sâmburii lui McCauley, Paramore și John Swain din St. Augustine.

9 martie. McCauley a şters-o.

10 martie. John Swain a şters-o.

12 martie. L-am vizitat pe Paramore. Totul a mers bine.

- Mulţumesc!, i-a spus Holmes, împăturind hârtia şi dându-i-o înapoi. Iar acum nu trebuie să mai pierdeţi nici o clipă. Nu avem timp nici măcar să discutăm despre ce mi-aţi spus. Trebuie să mergeţi imediat acasă şi să acţionaţi.

- Ce trebuie să fac?

- Un singur lucru. Trebuie făcut imediat. Trebuie să puneţi această bucată de hârtie pe care ne-aţi arătat-o în cutia de alamă pe care ne-aţi descris-o. Trebuie de asemenea să puneţi în ea un bilet în care să spuneţi că toate celelalte hârtii au fost arse de către unchiul dumneavoastră, şi că aceasta este singura care a mai rămas. Trebuie să folosiţi nişte cuvinte care să fie convingătoare. După ce aţi făcut asta, trebuie să scoateţi imediat cutia afară pe cadranul solar, aşa cum vi s-a cerut. Aţi înţeles?

- Pe deplin.

- Nu vă gândiţi la răzbunare sau la ceva de felul ăsta în momentul de faţă. Cred că putem obţine asta prin intermediul legii; dar trebuie să ne ţesem plasa, pe când a lor este deja ţesută. Primul lucru ce trebuie făcut este să îndepărtăm pericolul iminent care vă ameninţă. Al doilea este să elucidăm misterul, şi să-i pedepsim pe cei vinovaţi.

- Vă mulţumesc, a spus tânărul, ridicându-se şi îmbrăcându-şi pelerina. Mi-aţi redat viaţa şi speranţa. Voi acţiona cu siguranţă aşa cum m-aţi sfătuit.

- Nu pierdeţi nici o clipă. Şi mai ales aveţi grijă de dumneavoastră între timp, căci nu cred să existe vreo îndoială că vă ameninţă un pericol real şi iminent. Ce

luaţi înapoi?

- Trenul din Waterloo.

- Nu este încă nouă. Străzile vor fi aglomerate, deci cred că veţi fi în siguranţă. Şi totuşi nu vă puteţi păzi îndeajuns.

- Sunt înarmat.

- Asta-i bine. Mâine voi începe să lucrez la cazul dumneavoastră.

- O să vă văd în Horsham, atunci?

- Nu, secretul dumneavoastră se află în Londra. Acolo o să-l caut.

- Atunci o să vă vizitez într-o zi sau două cu veşti privind cutia şi hârtiile. O să vă urmez sfaturile în cel mai mic detaliu. A dat mâna cu noi şi şi-a luat rămas bun. Afară vântul încă urla, iar ploaia stropea şi bătea în ferestre. Această poveste ciudată şi teribilă părea să fi fost adusă de înseşi elementele dezlănţuite – asaltându-ne ca un strat de alge în furtună – care fusese acum retras de ele din nou.

Sherlock Holmes a rămas un timp în tăcere, cu capul aplecat înainte şi ochii privind lumina roşie a focului. Apoi şi-a aprins pipa şi, lăsându-se pe spate pe scaun, privea cum rotocoalele albastre de fum se urmăreau unul pe celălalt spre tavan.

- Cred, Watson, a remarcat în final, că printre toate cazurile noastre n-am avut nici unul mai bizar decât acesta.

- Probabil cu excepţia Semnului celor patru.

- Cam aşa ceva. Poate în afară de acela. Şi totuşi acest John Openshaw îmi pare a se afla într-un pericol mai mare decât acela în care au fost cei doi Sholto.

- Dar ţi-ai format, l-am întrebat, vreo idee clară care sunt aceste pericole?

- Nu poate exista nici o îndoială în privinţa naturii lor, mi-a răspuns el.

- Atunci în ce constau ele? Cine este acest K.K.K., şi de ce urmăreşte această nefericită familie?

Sherlock Holmes şi-a închis ochii şi şi-a pus coatele pe braţele scaunului, cu vârfurile degetelor strânse laolaltă.

- Gânditorul ideal, a remarcat el, ar putea, când i se arată un singur fapt sub toate aspectele sale, deduce din el nu numai întregul lanţ de evenimente ce au dus la el, dar şi toate rezultatele care urmează din el. După cum Cuvier poate descrie corect un animal întreg contemplând un singur os al acestuia, aşa şi observatorul care a înţeles pe deplin o verigă dintr-o serie de incidente ar trebui să fie capabil să le numească cu precizie pe toate celelalte, atât pe cele anterioare cât şi pe cele ulterioare. Noi n-am înţeles încă pe deplin rezultatele la care poate ajunge singură raţiunea. Cu ajutorul ei pot fi rezolvate problemele care i-au pus în încurcătură pe toţi aceia care au căutat o soluţie cu ajutorul simţurilor. Însă pentru a duce arta pe culmea cea mai înaltă, este necesar ca gânditorul să fie capabil să utilizeze toate faptele care i-au fost aduse la cunoştinţă; iar aceasta în sine presupune, cum vei vedea numaidecât, să dispui de întreaga cunoaştere, care, chiar şi în aceste zile ale învăţământului gratuit şi ale enciclopediilor, este o realizare întrucâtva rară. Nu este însă atât de imposibil ca un om să posede toate cunoştinţele folositoare muncii sale, iar aceasta este ceea ce am încercat să realizez în cazul meu. Dacă îmi amintesc bine, la începutul prieteniei noastre, mi-ai definit limitele într-o manieră foarte precisă.

- Da, i-am răspuns râzând. Era un document curios. Filozofia, astronomia şi politica erau punctate cu zero,

îmi amintesc. Botanica - variabilă, geologia - cunoscută în profunzime, cel puţin în privinţa petelor de noroi din orice zonă aflată la optzeci de kilometri de oraş, chimia - excentrică, anatomia - nesistematică, literatura poliţistă şi relatarea crimelor - ieşite din comun, cântăreţ la vioară, boxer, spadasin, avocat şi sinucigaş cu tutun şi cocaină. Acestea, cred, erau principalele puncte ale analizei mele.

Holmes a rânjit la ultima specificaţie.

- Păi, a spus el, o spun acum, aşa cum am spus-o şi atunci, că un om trebuie să-şi ţină mica sa mansardă a creierului înzestrată cu mobila de care poate avea nevoie, iar restul îl poate pune deoparte în debaraua cu vechituri a camerei sale de studiu, de unde poate să-l ia când vrea. Acuma, pentru un astfel de caz ca acela care ne-a fost prezentat astăzi, trebuie fireşte să adunăm la un loc toate lucrurile de care dispunem. Te rog dă-mi volumul cu litera K al Enciclopediei Americane, care se află pe raftul de lângă tine. Mulţumesc. Acuma hai să examinăm situaţia, şi să vedem ce putem deduce din ea. În primul rând, putem începe cu presupunerea categorică, conform căreia colonelul Openshaw a avut un motiv foarte puternic să părăsească America. Oamenii de vârsta lui nu îşi modifică toate obiceiurile şi schimbă de bună voie climatul încântător al Floridei pentru viaţa singuratică a unui orăşel englezesc de provincie. Marea lui dragoste pentru singurătate în Anglia sugerează ideea că îi era frică de cineva sau de ceva, deci putem să adoptăm ca ipoteză de lucru că această teamă de cineva sau ceva a fost aceea care l-a făcut să plece din America. În ceea ce priveşte lucrul de care îi era frică, putem doar să-l deducem, examinând scrisorile îngrozitoare care au fost primite de el şi de succesorii săi. Ai observat ştampilele poştei de pe acele scrisori?

- Prima era din Pondicherry, a doua din Dundee, iar a treia din Londra.

- Din estul Londrei. Ce deduci din asta?

- Toate aceste locuri sunt porturi. Că cel care le-a scris se afla la bordul unui vas.

- Excelent. Avem deja un indiciu. Nu poate exista nici o îndoială că probabilitatea – marea probabilitate – este ca cel care le-a scris să se fi aflat la bordul unui vas. Iar acuma hai să examinăm alt aspect. În cazul lui Pondicherry, s-au scurs şapte săptămâni între ameninţare şi îndeplinirea ei, în Dundee a fost vorba doar de trei sau patru zile.

- Ce îţi sugerează asta?

- O distanţă mai mare de călătorit.

- Dar şi scrisoarea a trebuit să sosească de la o distanţă mai mare.

- Atunci nu văd nici o explicaţie.

- Putem cel puţin presupune că vasul în care se află omul sau oamenii este un vas cu pânze. Totul arată ca şi cum aceştia au trimis întotdeauna avertismentul sau simbolul lor ciudat înaintea lor, atunci când porneau să-şi îndeplinească misiunea. Vezi cât de repede a urmat fapta semnul, atunci când a venit din Dundee. Dacă ar fi venit din Pondicherry într-un vas cu abur, ar fi ajuns aproape la fel de repede ca scrisoarea lor. Dar, de fapt s-au scurs şapte săptămâni. Cred că acele şapte săptămâni au reprezentat diferenţa dintre vasul poştal care a adus scrisoarea şi vasul cu pânze care l-a adus pe cel care a scris-o.

- Este posibil.

- Mai mult de atât. Este probabil. Iar acum vezi extrema urgenţă a acestui caz nou, şi de ce l-am îndemnat pe tânărul Openshaw să fie precaut. Lovitura a căzut

întotdeauna la sfârşitul perioadei care îi era necesară expeditorului să străbată distanţa respectivă. Dar aceasta vine din Londra, şi prin urmare nu ne putem baza pe nici o întârziere.

- Dumnezeule!, am exclamat. Ce poate însemna o astfel de persecuţie neabătută?

- Hârtiile pe care le avea Openshaw sunt evident de o importanţă vitală pentru persoana sau persoanele de pe vasul cu pânze. Cred că este destul de clar că trebuie să fie mai mult decât una singură. Un om singur n-ar fi putut să ducă la îndeplinire două crime într-un astfel de mod, care să înşele până şi juriul. Trebuie să fi fost implicate câteva persoane, şi trebuie să fi fost vorba de oameni ingenioşi şi hotărâţi. Sunt decişi să pună mâna pe hârtii, indiferent cine le posedă. Vezi astfel că literele K.K.K. nu sunt iniţialele unui individ ci simbolul unei organizaţii.

- Dar ce organizaţie?

- N-ai auzit niciodată..., a spus Sherlock Holmes, aplecându-se înainte şi coborându-şi vocea ..., n-ai auzit niciodată de Ku Klux Klan?

- Niciodată.

Holmes a răsfoit foile cărţii pe genunchi. Iată, a spus el imediat:

- Ku Klux Klan. O denumire ce vine de la asemănarea închipuită cu sunetul produs când se trage cocoşul puştii. Această teribilă organizaţie secretă a fost creată de nişte soldaţi, foşti confederaţi din statele sudice, după Războiul de Secesiune, şi şi-a dezvoltat rapid filiale locale în diferite zone ale ţării, mai ales în Tennessee, Louisiana, cele două Caroline, Georgia şi Florida. Puterea acesteia a fost folosită în scopuri politice, mai ales pentru a teroriza electoratul de culoare şi pentru a ucide şi expulza din ţară pe aceia care aveau păreri

opuse. Nelegiuirile sale erau de obicei precedate de un avertisment trimis celui osândit, sub o formă bizară, dar în general cunoscută – o crenguță cu frunze de stejar, în unele părți, semințe de pepene sau sâmburi de portocală, în altele. La primirea acestora, victima putea fie să se dezică public de opiniile sale sau să părăsească țara. Dacă sfida acest avertisment, moartea se abătea sigur asupra ei, și de obicei sub o formă ciudată și neprevăzută. Organizarea acestei asociații era atât de perfectă, iar metodele acesteia atât de sistematice că de abia dacă se știe de vreun caz în care un om să fi reușit să o sfideze fără să fie pedepsit, sau în care să fi fost descoperiți făptuitorii uneia dintre aceste nelegiuiri. Timp de câțiva ani organizația a înflorit, în ciuda eforturilor guvernului Statelor Unite și ale straturilor mai luminate ale comunității din sud. În cele din urmă, în 1869, mișcarea a încetat pe neașteptate, deși de atunci încoace au mai existat răbufniri sporadice de același gen.

- Vei observa, mi-a spus Holmes, lăsând jos volumul, că încheierea bruscă a actelor organizației a coincis cu dispariția lui Openshaw din America cu documentele lor. Aceasta putea să fie la fel de bine cauza ca și efectul. Nu e de mirare că el și familia lui au unele dintre cele mai de neînduplecat minți pe urmele lor. Poți înțelege acum că acest registru și jurnal pot implica unele dintre persoanele cele mai importante din sud, și că e posibil să existe mulți care nu vor dormi liniștiți până când nu sunt regăsite.

- Atunci pagina pe care am văzut-o...

- Este după cum e de așteptat. Suna, dacă îmi amintesc bine, "trimis sâmburii lui A, B și C "– adică trimis avertismentul organizației acestor persoane. Apoi existau însemnări succesive că A și B au șters-o, sau au

părăsit țara, și în final că C a fost vizitat, mă tem, cu un rezultat sinistru pentru el. Păi, doctore, cred că putem arunca o lumină în acest loc întunecat și că singura șansă pe care tânărul Openshaw o are între timp este să facă ceea ce i-am spus. Nu mai avem nimic de spus sau făcut în seara asta, prin urmare, dăm vioara, și hai să încercăm să uităm pentru o jumătate de oră de vremea mizerabilă și chiar mai mizerabilele comportamente ale semenilor noștri.

Dimineața, cerul se înseninase, iar soarele strălucea molcom prin vălul neclar ce atârna deasupra marelui oraș. Sherlock Holmes își lua micul dejun când am coborât.

- Scuză-mă că nu te-am așteptat, mi-a spus el; prevăd că mă așteaptă o zi foarte plină datorită acestui caz al tânărului Openshaw.

- Ce ai de gând să faci?, l-am întrebat.

- Asta depinde foarte mult de rezultatele primelor mele cercetări. S-ar putea să trebuiască să mă duc la Horsham, la urma urmei.

- Nu mergi mai întâi acolo?

- Nu, o să încep cu orașul. Sună, și servitoarea îți va aduce cafeaua.

În timp ce așteptam, am ridicat ziarul nedeschis de pe masă și am aruncat o privire peste el. M-am oprit la un titlu care mi-a înfiorat inima.

- Holmes, am strigat, e prea târziu.

- Ah!, a spus el, lăsându-și jos ceașca, m-am temut de asta. Cum s-a întâmplat? Vorbea calm, dar puteam observa că era foarte tulburat.

- Privirea mi-a fost arestată de numele Openshaw și titlul "O tragedie în apropierea podului Waterloo". Aici este redarea faptelor:

"Între nouă şi zece seara trecută, poliţistul Cook de la secţia H, care se afla la datorie în apropiere de podul Waterloo, a auzit un strigăt de ajutor şi un plescăit în apă. Noaptea însă era extrem de întunecată şi furtunoasă, astfel încât, în ciuda ajutorului dat de câţiva trecători, a fost imposibil ca persoana să fie salvată. S-a dovedit a fi vorba de un tânăr domn, al cărui nume aşa cum apare pe un plic găsit în buzunar era John Openshaw, care locuia în apropiere de Horsham. Se presupune că se grăbea să prindă ultimul tren de la gara Waterloo şi că, în graba sa şi datorită întunericului adânc, a greşit drumul şi a păşit peste marginea unuia din micile debarcadere pentru vasele cu abur de pe fluviu. Corpul nu arăta nici o urmă de violenţă şi nu poate exista nici o îndoială că decedatul a fost victima unui accident nefericit, care ar trebui să atragă atenţia autorităţilor asupra condiţiei debarcaderelor de pe malurile fluviului.

Am rămas tăcuţi câteva minute, Holmes fiind mai deprimat şi zdruncinat decât l-am văzut vreodată.

- Asta mi-a rănit mândria, Watson, a spus el în final. Este un sentiment neînsemnat, dar mândria mea se resimte. Acuma a devenit o chestiune personală, şi dacă Domnul îmi dă sănătate, o să pun mâna pe banda asta. Să vină să-mi ceară ajutorul şi să-l trimit la moarte! A sărit de pe scaun şi a început să păşească prin cameră într-o agitaţie de nestăpânit, cu obrajii săi galbeni înroşiţi, şi prinzându-şi şi desfăcându-şi mâinile lungi şi subţiri.

- Trebuie să fie nişte diavoli vicleni, a exclamat el în cele din urmă. Cum au putut să-l ademenească într-acolo? Cheiul nu se află în drum spre gară. Fără îndoială, chiar şi într-o astfel de noapte, podul era prea aglomerat pentru a-şi atinge scopul. Ei bine, Watson, o să vedem cine va câştiga în cele din urmă. Ies acum!

- Mergi la poliție?

- Nu; o să-mi fiu propria poliție. Odată ce mi-am țesut pânza, restul pot să vină să culeagă muștele, dar nu înainte.

Toată ziua am dat consultații, și numai seara târziu m-am întors pe strada Baker. Sherlock Holmes nu revenise încă. Era aproape zece când a intrat, arătând palid și extenuat. S-a dus la bufet și rupând o bucată de pâine a devorat-o vorace, luând o sorbitură lungă de apă.

- Ți-e foame, am remarcat.

- Mor de foame. Pur și simplu am uitat să mănânc. N-am servit nimic de la micul dejun încoace.

- Nimic?

- Nici o îmbucătură. N-am avut timp să mă gândesc la asta.

- Și cum te-ai descurcat?

- Bine.

- Ai vreun indiciu?

- Îi am pe toți în mână. Tânărul Openshaw nu va rămâne multă vreme nerăzbunat. Păi, Watson, hai să ne folosim de propria lor pecete blestemată. Este bine gândită!

- Ce vrei să spui?

A luat o portocală din dulap și, rupând-o în bucăți, a stors-o până când sîmburii au ieșit pe masă. A luat cinci dintre ei și i-a aruncat într-un plic. Înăuntrul lui a scris "S.H. pentru J.O.". Apoi l-a lipit și i l-a adresat "Căpitanului James Calhoun, Vasul Lone Star, Savannah, Georgia".

- Asta îl va aștepta când intră în port, a spus el, chicotind. S-ar putea să nu-l lase să doarmă. Îl va considera un avertisment la fel de clar a ceea ce-l așteaptă cum Openshaw a făcut-o înaintea lui.

- Şi cine este acest căpitan Calhoun?

- Şeful bandei. O să pun mâna şi pe ceilalţi, dar el este primul.

- Cum le-ai dat de urmă, atunci?

A luat o foaie mare de hârtie din buzunar, acoperită în întregime cu date şi nume.

- Mi-am petrecut întreaga zi, a spus el, cu registrele şi dosarele cu documente vechi de la Lloyd, urmând traseul fiecărui vas care a ajuns la Pondicherry în ianuarie şi februarie 1883. Au existat treizeci şi şase de vase de tonaj mare, care au fost înregistrate acolo în timpul acelor luni. Dintre acestea, unul, Lone Star, mi-a atras imediat atenţia, căci, deşi se spunea că plecase din Londra, numele este cel dat unuia din statele Uniunii.

- Texas, cred.

- Nu ştiam şi nu ştiu care; dar ştiam că vasul trebuia să fie de origine americană.

- Şi ce-i cu asta?

- Am căutat prin registrele din Dundee şi când am descoperit că această corabie Lone Star a fost acolo în ianuarie 1885, bănuiala mea a devenit certitudine. Am cercetat apoi care vase se aflau în momentul de faţă în portul Londrei.

- Şi?

- Lone Star a ajuns aici săptămâna trecută. M-am dus pe cheiul Albert şi am aflat că a luat-o în jos pe fluviu, odată cu fluxul din această dimineaţă, îndreptându-se spre casă, spre Savannah. Am telegrafiat la Gravesend şi am aflat că trecuse pe acolo cu ceva timp în urmă şi, întrucât vântul sufla din est, nu mă îndoiesc că a trecut deja de Goodwins şi se află nu foarte departe de Insula Wight.

- Ce vei face deci?

- Oh, îl am în mână. El şi cu doi tovarăşi sunt, după cum am aflat, singurii americani nativi de pe vas. Ceilalţi sunt finlandezi şi nemţi. Ştiu, de asemenea, că toţi trei au lipsit de pe vas seara trecută. Am aflat-o de la hamalul care le încărca vasul. Când vasul lor ajunge la Savannah, vasul poştal va fi adus deja această scrisoare, iar telegraful va fi informat poliţia din Savannah că aceşti trei domni sunt foarte căutaţi aici, fiind învinuiţi de crimă.

Există cu toate acestea un defect chiar şi în cele mai bine puse la punct planuri omeneşti, şi criminalii lui John Openshaw n-au mai primit vreodată sâmburii de portocală care le-ar fi arătat că un altul, la fel de viclean şi hotărât ca şi ei, se afla pe urmele lor. Furtunile echinocţiale au durat foarte mult şi au fost foarte puternice în acel an. Am aşteptat mult ceva veşti despre Lone Star din Savannah, dar n-am primit nici una. În cele din urmă, am auzit că undeva departe în Atlantic etamboul zdrobit al vasului a fost văzut plutind la piciorul unui val, cu literele L.S. scrijelite pe el, şi asta-i tot ce vom şti vreodată de soarta lui Lone Star.

BĂRBATUL CU BUZA RĂSFRÂNTĂ

Isa Whitney, fratele decedatului Elias Whitney, doctor în teologie, decan al Colegiului Teologic St. George, era foarte dependent de opiu. Obiceiul de a priza opiu îi devenise un fel de a doua natură, după câte înţeleg, începând cu o aventură prostească din timpul colegiului; căci citind cartea lui Quincey care descrie visurile şi senzaţiile provocate de acesta, şi-a muiat tutunul în laudanum, în încercarea de a provoca aceleaşi efecte. A descoperit însă, cum au făcut-o mulţi alţii, că obiceiul este mai uşor de deprins decât de abandonat, şi timp de mulţi ani a continuat să fie sclavul drogului, un subiect de dezgust amestecat cu milă pentru prietenii şi rudele sale. Îl pot vedea şi acum, cu faţa lui gălbejită şi palidă, cu pleoapele lăsate şi pupilele minuscule, ghemuit pe un scaun, tristă ruină a unui om nobil.

Într-o noapte de iunie, în 1889, am auzit clopoţelul sunând cam la ora la care omul începe să caşte şi se uită cât e ceasul. M-am ridicat pe scaun, iar soţia mea şi-a lăsat ceea ce cosea în poală, arborând o expresie dezamăgită.

- Un pacient!, a spus ea. Va trebui să ieşi.

Am gemut, căci tocmai ce mă întorsesem după o zi foarte obositoare.

Am auzit uşa de la intrare deschizându-se, câteva cuvinte grăbite, iar apoi paşi repezi pe linoleu. Propria noastră uşă s-a deschis larg, şi a intrat în cameră o

doamnă îmbrăcată în ceva de culoare închisă, cu un voal negru.

- Mă scuzaţi pentru o vizită atât de târzie, a început ea, dar apoi, pierzându-şi brusc stăpânirea de sine, s-a năpustit înainte, aruncându-şi braţele în jurul gâtului soţiei mele şi hohotind pe umărul ei. Oh, am aşa un necaz!, a strigat ea; am aşa mare nevoie de puţin ajutor.

- Vai, a spus soţia mea, ridicându-i voalul, este Kate Whitney. Cum m-ai mai speriat, Kate! N-am avut nici cea mai mică idee cine eşti, când ai intrat.

- N-am ştiut ce să fac, aşa că am venit direct la tine.

Aşa se întâmpla întotdeauna. Cei aflaţi în suferinţă veneau la soţia mea ca nişte păsări la un far.

- A fost foarte drăguţ din partea ta să vii. Acuma trebuie să serveşti nişte vin cu apă şi să te aşezi acolo confortabil, şi să ne spui totul despre asta. Ori preferi să-l trimit pe John la culcare?

- Oh, nu, nu! Am nevoie de sfatul, precum şi de ajutorul doctorului. Este vorba de Isa. N-a venit acasă de două zile. Sunt atât de înspăimântată ce i s-o fi întâmplat!

Nu era prima dată când ne vorbea de necazul soţului său, mie în calitate de doctor şi soţiei mele ca unei vechi prietene şi colege de şcoală. Am calmat-o şi reconfortat-o cum am putut mai bine. Ştia unde era soţul ei? Era posibil să-l aducem înapoi?

Se pare că era. Dispunea de informaţii precise că în ultima vreme, când îl apuca criza, se ducea la o speluncă unde se priza opiu, la capătul estic al oraşului. Până acum orgiile sale se limitaseră întotdeauna la o singură zi, iar seara se întorcea, convulsionându-se şi dărâmat. Dar acum era în mrejele drogului de patruzeci şi opt de ore, şi, fără îndoială, zăcea acolo printre drojdia de pe chei, inspirând otrava sau dormind pentru a-şi reveni

după efectul ei. Era sigură că putea fi găsit acolo, la Lingoul de Aur din aleea Upper Swandam. Însă ce putea face ea? Cum putea ea, o femeie tânără şi timidă să intre într-un asemenea loc, şi să-l scoată pe soţul ei dintre ticăloşii de acolo?

Aşa stăteau lucrurile, şi exista, firește, doar o singură cale de a le rezolva. Nu puteam s-o acompaniez în acel loc? Iar apoi, dacă ne gândeam, de ce să mai vină şi ea? Eram doctorul lui Isa Whitney şi, ca atare, aveam influenţă asupra lui. Puteam să mă descurc mai bine dacă mergeam singur. I-am dat cuvântul meu că, dacă se afla într-adevăr la adresa pe care mi-o dăduse, o să-l trimit acasă într-o birjă în două ore. Şi astfel, în zece minute, mi-am părăsit fotoliul şi salonul vesel, luând-o cu mare repeziciune spre est într-o birjă, într-o misiune ciudată, după cum mi s-a părut atunci, deşi numai viitorul a putut arăta cât de bizară avea să devină.

În prima etapă a aventurii mele, nu m-am confruntat însă cu cine ştie ce dificultăţi. Aleea Upper Swandam este una dezgustătoare, ascunsă în spatele unor debarcadere înalte ce mărginesc partea nordică a fluviului, la est de Podul Londrei. Între o prăvălie cu haine vechi şi una de gin, ajungându-se la ea pe nişte scări abrupte ce o luau în jos spre o gaură neagră ca gura unei peşteri, am găsit spelunca pe care o căutam. Cerându-i birjarului să aştepte, am străbătut scările, care erau lăsate la mijloc din pricina paşilor continui ai drogaţilor; şi, la lumina lămpii tremurătoare de deasupra uşii, am descoperit ivărul şi am intrat într-o cameră lungă şi joasă, în care fumul cafeniu, dens şi greoi de opiu plutea deasupra unor paturi de lemn, aranjate ca în teuga unui vas cu emigranţi.

Se puteau întrezări în întuneric nişte trupuri zăcând

în poziții ciudate și incredibile, cu umerii aplecați, genunchii îndoiți, capetele pe spate și bărbiile ridicate, iar ici și colo câte un ochi întunecat și stins întorcându-se spre noul venit. În umbra întunecată licăreau trei cercuri mici de lumină, acuma strălucitoare, acuma stinse, după cum otrava care ardea se adăuga sau se împuțina în pipele de metal. Majoritatea stătea tăcuți, dar unii mormăiau pentru sine, iar alții vorbeau unii cu alții cu o voce ciudată, joasă și monotonă, conversația lor înaintând în torente, iar apoi sfârșind pe neașteptate în tăcere, fiecare mormăindu-și propriile-i gânduri și acordând puțină atenție cuvintelor vecinului său. În fundul odăii se afla un mic vas în care ardeau cărbuni, iar alături, pe un taburet de lemn cu trei picioare, ședea un bătrân înalt și subțire, cu fălcile în pumni și coatele pe genunchi, uitându-se la foc.

Când am intrat, un malaezian palid s-a grăbit cu o pipă și niște drog pentru mine, indicându-mi un pat gol.

- Mulțumesc. N-am venit să stau, i-am spus eu. Un prieten de-al meu, domnul Isa Whitney, se află aici, și vreau să-i vorbesc.

S-a auzit o mișcare și o exclamație în dreapta mea, și chinuindu-mă să văd în întuneric, l-am observat pe Whitney, palid, obosit și neîngrijit, holbându-se la mine.

- Dumnezeule! E Watson, a spus el. Era în starea demnă de milă de după consumarea drogului, tremurând din fiecare nerv. Watson, cât e ora?

- Aproape unsprezece.

- Și ce zi?

- Vineri, 19 iunie.

- Pentru Dumnezeu! Am crezut că e miercuri. Trebuie să fie miercuri. De ce vrei să mă sperii? Și-a îngropat fața în mâini și a izbucnit în hohote ascuțite de

plâns.

- Îţi spun că este vineri, omule. Soţia ta te aşteaptă de două zile. Ar trebui să-ţi fie ruşine!

- Îmi este. Dar te înşeli, Watson, căci mă aflu aici numai de câteva ore, cât am fumat trei sau patru pipe – nu mai ţin minte câte. Dar o să merg acasă cu tine. Nu vreau s-o sperii pe Kate – biata mea micuţă Kate. Dă-mi mâna! Ai o birjă?

- Da, mă aşteaptă una.

- Atunci merg cu tine. Dar trebuie că datorez ceva. Află cât, Watson. Mă simt teribil de rău. Nu pot să fac nimic de unul singur.

Am luat-o pe coridorul îngust dintre cele două rânduri de paturi, ţinându-mi răsuflarea să nu inspir fumul dezgustătorului şi amorţitorului drog, în căutarea proprietarului speluncii. Când treceam pe lângă bărbatul înalt care şedea lângă vasul plin de cărbuni, am simţit cum cineva mă trage brusc de haină, iar o voce joasă mi-a şoptit: "Treci pe lângă mine, iar apoi întoarce-te şi uită-te la mine". Am auzit cuvintele cât se poate de desluşit. M-am uitat în jos. Puteau veni numai de la bătrânul de lângă mine, şi totuşi acesta şedea la fel de absorbit ca înainte, foarte slab, plin de riduri, încovoiat de bătrâneţe, cu o pipă cu opiu atârnându-i între picioare ca şi cum ar fi scăpat-o din mână din pricina slăbiciunii. Am făcut doi paşi înainte şi m-am uitat înapoi. Am avut nevoie de toată stăpânirea de sine de care dispuneam să nu izbucnesc într-un strigăt de uimire. Şi-a întors spatele, astfel încât să nu-l poată vedea nimeni altcineva decât mine. Înfăţişarea i s-a împlinit, ridurile dispăruseră, ochii stinşi îşi regăsiseră strălucirea. şi acolo, şezând lângă foc şi rânjind la surprinderea mea, nu se afla nimeni altul decât Sherlock Holmes. A făcut o mişcare uşoară către mine să

mă apropii, şi, când şi-a întors pe jumătate faţa către ceilalţi din nou, s-a lăsat imediat cuprins de o senilitate tremurândă, cu buzele lăsate.

- Holmes!, am şoptit eu, ce naiba faci în această speluncă?

- Vorbeşte cât mai încet posibil, mi-a răspuns el; am urechi foarte bune. Dacă ai avea amabilitatea să scapi de prietenul acela drogat al dumitale, aş fi extrem de fericit să am o discuţie cu tine.

- Mă aşteaptă o birjă afară.

- Atunci, te rog, trimite-l acasă cu ea. Poţi să-l laşi singur în deplină siguranţă, căci pare a fi prea slăbit să facă vreo prostie. Ţi-aş recomanda, de asemenea, să-i trimiţi soţiei tale un bilet pe birjar, în care să-i spui că ai plecat cu mine. Dacă mă aştepţi afară, vin şi eu în cinci minute.

Era greu să refuzi cererile lui Sherlock Holmes, dat fiind că erau întotdeauna atât de clare, şi exprimate cu un aer atât de liniştit şi stăpân pe sine. Am simţit, dealtfel, că odată ce Whitney a fost pus în birjă, misiunea mea fusese practic îndeplinită; iar în ceea ce priveşte restul, nu doream nimic mai mult decât să-l însoţesc pe prietenul meu într-una din acele aventuri ciudate, care erau condiţia firească a existenţei sale. În câteva minute mi-am scris biletul, am plătit nota de plată a lui Whitney, l-am condus la birjă şi l-am văzut îndepărtându-se în întuneric. Într-un timp foarte scurt, o figură decrepită a apărut din spelunca consumatorilor de opiu şi am luat-o pe stradă însoţit de Sherlock Holmes. Pe parcursul a două străzi, s-a târât cu spatele încovoiat şi mersul nesigur. Apoi, aruncând o privire rapidă în jurul lui, şi-a îndreptat spatele şi a izbucnit într-un hohot puternic de râs.

- Presupun, Watson, mi-a spus el, că îţi imaginezi că

acum fumez şi opiu pe lângă injecţiile de cocaină şi toate celelalte slăbiciuni în privinţa cărora beneficiez de opiniile tale medicale.

- Am fost cu siguranţă surprins să te găsesc acolo.

- Dar nu mai surprins decât mine să te văd acolo.

- Am venit în căutarea unui prieten.

- Şi eu a unui duşman.

- Un duşman?

- Da, unul din duşmanii mei naturali, ori poate ar trebui să spun prada mea naturală. Pe scurt, Watson, sunt în mijlocul unei investigaţii extrem de interesante, şi am sperat să găsesc un indiciu în vorbirea dezlânată a acestor drogaţi, aşa cum am făcut-o înainte. Dacă aş fi fost recunoscut în acea speluncă, viaţa mea n-ar mai fi făcut un ban; căci am folosit-o şi înainte în scopuri personale, iar ticălosul acela de marinar indian a jurat să se răzbune pe mine. Există o trapă la spatele clădirii, în apropiere de colţul debarcaderului lui Paul, care, dacă ar putea vorbi, ar mărturisi nişte lucruri ciudate despre ceea ce a trecut prin ea în nopţile fără lună.

- Ce! Nu vrei să spui cadavre?

- Ba da, cadavre, Watson. Am fi devenit bogaţi dacă am fi primit câte 1.000 de lire pentru fiecare drac împieliţat care şi-a găsit moartea în acea speluncă. Este cea mai dezgustătoare cursă criminală de pe întregul mal al fluviului, şi mi-e teamă că Neville St. Clair a căzut în ea pentru totdeauna. Dar brişca noastră trebuie să fie aici. Şi-a pus cele două degete arătătoare între dinţi şi a *fluierat ascuţit – un semnal căruia i-a răspuns o fluierătură similară din depărtare, urmată la scurt timp de huruitul unor roţi şi de zgomotul copitelor cailor.*

- Acum, Watson, a spus Holmes, când un docar înalt s-a ivit repezindu-se spre noi în întuneric, şi proiectând

două tunele aurii de lumină galbenă cu felinarele lui laterale. Vii cu mine, nu-i aşa?

- Dacă pot fi de vreun folos.

- Oh, un tovarăş de încredere este întotdeauna de folos; iar un cronicar, chiar şi mai mult. Camera mea de la The Cedars are două paturi.

- The Cedars?

- Da; adică locuinţa domnului St. Clair. Stau acolo în timpul investigaţiei.

- Unde se află asta?

- În apropiere de Lee, în Kent. Ne aşteaptă o călătorie de peste unsprezece kilometri.

- Dar nu mai înţeleg nimic.

- Fireşte că nu. O să afli imediat totul despre asta. Urcă-te aici. În regulă, John; nu mai avem nevoie de tine. Poftim o jumătate de coroană. Caută-mă mâine pe la unsprezece. Las-o pe mine. La revedere atunci!

A tras un bici calului, şi ne-am năpustit prin succesiunea nesfârşită de străzi întunecate şi pustii, care s-au lăţit treptat până când ne-am trezit străbătând cu repeziciune un pod lat cu balustrade, sub care curgea leneş fluviul murdar. Dincolo de el se întindea o altă încâlceală monotonă de cărămizi şi mortar, liniştea fiind întreruptă numai de paşii apăsaţi şi regulaţi ai poliţistului sau de cântecele şi strigătele vreunui grup întârziat de petrecăreţi. Un nor întunecat aluneca încet pe cer, iar o stea sau două luceau vag ici şi colo, prin spărturile norilor. Holmes mâna în tăcere, având capul căzut pe piept şi aerul unui om pierdut în gânduri, în timp ce eu şedeam alături, curios să aflu în ce consta noua lui investigaţie, care părea să-i pună la încercare puterile atât de teribil, şi totuşi temător să-i întrerup şirul gândurilor. Am străbătut câţiva kilometri astfel, şi tocmai

ce ajunsesem la marginea şirului de vile suburbane, când s-a scuturat, a strâns din umeri, şi şi-a aprins pipa cu aerul unui om convins că face tot ce poate.

- Ai marele dar de a tăcea, Watson, mi-a spus el. Te face de nepreţuit ca însoţitor. Pe cuvântul meu, este un lucru extraordinar pentru mine să am pe cineva căruia să-i vorbesc, căci propriile-mi gânduri nu sunt prea plăcute. Mă întrebam ce să-i spun acestei femei în seara asta când mă va întâmpina în cadrul uşii.

- Ai uitat că nu ştiu nimic despre asta.

- Am exact timpul care-mi trebuie să-ţi prezint faptele acestui caz, înainte de a ajunge la Lee. Pare absurd de simplu şi totuşi cumva nu pot obţine nici un indiciu pe care să-l urmez. Există o mulţime de fire, fără îndoială, dar nu pot să ajung la capătul lor. Acuma, Watson, o să-ţi prezint clar şi concis cazul, şi poate tu poţi vedea o lumină unde pentru mine totul este întuneric.

- Fă-o atunci.

- Acum câţiva ani, pentru a fi mai precis, în mai 1884, a sosit în Lee un domn, numit Neville St. Clair, care părea a avea o mulţime de bani. A cumpărat o vilă mare, a aranjat domeniul foarte frumos şi, pe ansamblu, trăia elegant. Treptat, şi-a făcut prieteni în împrejurimi, şi în 1887 s-a căsătorit cu fata unui fabricant de bere din partea locului, şi au acum doi copii. Nu avea o ocupaţie, dar era interesat de câteva companii, şi de regulă mergea dimineaţa în oraş, întorcându-se în fiecare seară cu trenul de 5,14 din Cannon. Dommul St. Clair are acum treizeci şi şapte de ani, este un om cu obiceiuri potolite, un soţ bun, un tată foarte afectuos şi un om care este îndrăgit de toţi cei care-l cunosc. Pot adăuga că, atâta cât am putut afla, întreaga lui datorie la momentul de faţă se ridică la 88 de lire şi 10 şilingi, în timp ce are 220 de lire în cont la

Banca Capitalei şi Comitatelor. Nu există prin urmare nici un motiv să credem că nişte necazuri băneşti îi stăteau pe suflet.

- Lunea trecută, domnul Neville St. Clair a plecat în oraş ceva mai devreme decât de obicei, remarcând înainte de a porni că avea două comisioane importante de făcut, şi că îi va aduce băieţelului lui o cutie cu blocuri de jucărie. Acuma, din pură întâmplare, soţia lui a primit o telegramă în aceeaşi luni, la scurt timp după ce plecase el, ce o înştiinţa că un pachet de mare valoare pe care îl aştepta sosise la birourile companiei de transport Aberdeen. Acuma dacă eşti familiar cu Londra, ştii că birourile companiei se află pe strada Fresno, care se întinde până în aleea Upper Swandam, unde m-ai găsit în această seară. Doamna St. Clair a servit prânzul, a pornit spre centru, a făcut nişte cumpărături, a luat-o spre biroul companiei, şi-a ridicat pachetul şi la 4,35 exact străbătea aleea Swandam pe drumul înapoi spre gară. M-ai urmărit până acum?

- Este foarte clar.

- Dacă îţi aminteşti, luni a fost extrem de cald, iar doamna St. Clair mergea încet, uitându-se în jur, în speranţa de a vedea o birjă, întrucât nu-i plăceau împrejurimile în care se afla. În timp ce mergea astfel de-a lungul aleii Swandam, a auzit dintr-odată o exclamaţie sau un strigăt, şi a îngheţat să-şi vadă soţul uitându-se în jos la ea şi, după câte i s-a părut, chemând-o de la o fereastră de la etajul doi. Fereastra era deschisă şi ea i-a văzut clar faţa, pe care o descrie ca fiind teribil de agitată. El a fluturat din mâini nebuneşte spre ea, iar apoi a dispărut atât de brusc de la fereastră că acesteia i s-a părut că a fost tras înapoi de vreo forţă irezistibilă din spate. Un lucru ciudat care i-a şocat

privirea ascuțită de femeie, a fost că, deși purta haina închisă în care plecase de dimineață, nu avea nici guler nici legătura de gât.

- Convinsă că ceva nu era în regulă cu el, s-a năpustit pe trepte, căci casa nu era alta decât spelunca în care m-ai găsit în seara asta, și, fugind prin camera din față, a încercat să urce scările ce duceau la etajul întâi. La piciorul scărilor, însă, s-a întâlnit cu jigodia de marinar indian de care ți-am vorbit, care a împins-o înapoi și, ajutat de un danez care este ajutorul lui, au scos-o în stradă. Plină de cele mai înnebunitoare bănuieli și temeri, a fugit pe alee și printr-un noroc rar a întâlnit pe strada Fresno câțiva polițiști și un inspector, care se duceau la schimb. Inspectorul și doi oameni au însoțit-o înapoi și, în ciuda împotrivirii continui a proprietarului, au pătruns în camera în care fusese văzut domnul St. Clair. Nu exista nici urmă de el acolo. De fapt, pe tot etajul nu se găsea nimeni, cu excepția acelui nenorocit schilod cu înfățișare hidoasă, care se pare, locuiește acolo. Atât el cât și marinarul indian au jurat cu putere că nimeni altcineva nu s-a aflat în camera din față în acea după-amiază. Negarea lor era atât de hotărâtă că inspectorul a început să șovăie, și aproape că ajunsese să creadă că doamna St. Clair a avut o iluzie, când aceasta s-a repezit cu un țipăt la o cutiuță de carton care se afla pe masă, smulgându-i capacul. Din ea a căzut o avalanșă de blocuri de construit pentru copii. Erau jucăriile pe care acesta promisese să le aducă acasă.

- Această descoperire și tulburarea evidentă a schilodului l-au făcut pe inspector să realizeze că problema era serioasă. Camerele au fost examinate cu multă atenție, iar rezultatele indicau toate o crimă oribilă. Camera din față era mobilată simplu ca un salon, și

ducea într-un mic dormitor, care dădea în spatele unuia din debarcadere. Între debarcader şi fereastra dormitorului se afla o fâşie îngustă de pământ care este uscată în timpul refluxului, dar este acoperită în timpul fluxului cu aproape un metru şi jumătate de apă. Fereastra dormitorului era lată şi se deschidea de dedesubt. Când a fost examinată, s-a văzut că pe pervaz se aflau urme de sânge, iar câţiva picuri împrăştiaţi erau vizibili şi pe podeaua de lemn a dormitorului. În spatele unei draperii din camera din faţă se aflau toate hainele domnului Neville St. Clair, cu excepţia hainei. Cizmele, ciorapii, pălăria şi ceasul – toate erau acolo. Nu existau urme de violenţă pe aceste haine, şi nu existau alte urme ale domnului Neville St. Clair. După toate aparenţele, trebuia să fi dispărut pe fereastră, căci n-a putut fi descoperită nici o altă ieşire, iar petele de sânge rău prevestitoare de pe pervaz nu prea arătau că acesta s-ar fi putut salvat înotând, căci în momentul tragediei fluxul era la maximum.

- Iar acum, în ceea ce-i priveşte pe răufăcătorii care păreau să fi fost direct implicaţi în această poveste. Marinarul indian era cunoscut ca un om cu cele mai rele antecedente, dar, cum potrivit doamnei St. Clair, se afla la piciorul scărilor la câteva secunde de la apariţia soţului acesteia la fereastră, nu putea fi mai mult decât complice la crimă. S-a apărat pretextând o neştiinţă deplină, şi susţinând că nu avea habar ce făcuse Hugh Boone, chiriaşul său, şi că nu putea să-şi explice în nici un fel prezenţa hainelor domnului dispărut. Asta în ce-l priveşte pe marinarul indian, proprietarul speluncii. Acuma în ce-l priveşte pe schilodul sinistru care locuieşte la etajul doi al speluncii, şi care a fost cu siguranţă ultima fiinţă care l-a văzut pe Neville St. Clair. Numele său este Hugh Boone,

iar fața lui hidoasă este una familiară oricărui om care circulă des în oraș. Este un cerșetor profesionist, deși, pentru a evita problemele cu poliția, pretinde că face un mic comerț cu chibrituri de ceară. La mică distanță în josul străzii Threadneedle, pe partea stângă, există, cum poate ai observat, o adâncitură în perete. În fiecare zi, această creatură se așează în acest loc, cu picioarele încrucișate și stocul său minuscul de chibrituri în poală, iar, dat fiind că este un spectacol demn de milă, o ploaie de mărunțiș coboară în șapca de piele unsuroasă pusă pe trotuar lângă el. Am privit individul nu o dată, înainte chiar de a mă gândi că o să fac cunoștință cu el, și am fost surprins de recolta pe care a strâns-o în scurt timp. Înfățișarea lui, vezi, este atât de neobișnuită că nimeni nu poate trece pe lângă el fără să-l observe. O chică de păr portocaliu, o față palidă, desfigurată de o cicatrice oribilă, care datorită contracției, a făcut să i se răsucească în sus buza superioară, o bărbie de bulldog și o pereche de ochi întunecați și foarte pătrunzători, care contrastează ciudat cu părul, toate îl scot în evidență în mulțimea obișnuită de cerșetori, precum și spiritul său, căci are întotdeauna pregătită o replică pentru trecătorii care aruncă cu resturi în el. Acesta este omul despre care am aflat că este chiriaș în spelunca respectivă, și care a fost ultima persoană care l-a văzut pe domnul pe care îl căutăm.

- Dar e un schilod!, am spus eu. Ce ar fi putut face singur împotriva unui om în floarea vârstei?

- Este schilod în sensul că șchiopătează; dar în alte privințe pare a fi puternic și bine-dezvoltat. Cu siguranță, experiența ta medicală te poate informa, Watson, că slăbiciunea unui membru este adesea compensată de o forță excepțională a celorlalte.

- Te rog continuă-ţi povestea.

- Doamna St. Clair a leşinat la vederea sângelui de pe pervaz, şi a fost luată acasă într-o birjă, de poliţie, întrucât prezenţa ei nu putea fi de nici un folos investigaţiei. Inspectorul Barton, care era însărcinat cu rezolvarea cazului, a făcut o examinare foarte atentă a clădirii, dar fără să găsească nimic ce să arunce o lumină asupra cazului. A făcut o greşeală nearestându-l imediat pe Boone, şi lăsându-i astfel câteva minute în care putea să fi comunicat cu prietenul său, marinarul indian, dar această greşeală a fost curând îndreptată, şi acesta a fost arestat şi percheziţionat, fără să se găsească asupra lui ceva ce ar fi putut să-l incrimineze. Existau, e drept, nişte pete de sânge pe mâneca dreaptă a cămăşii sale, dar le-a arătat degetul inelar la care se tăiase lângă unghie, şi a explicat că sângele provenea de acolo, adăugând că fusese la fereastră nu cu mult înainte, şi că petele care au fost observate acolo proveneau fără îndoială din aceeaşi sursă. A negat energic că l-ar fi văzut vreodată pe domnul Neville St. Clair, şi a jurat că prezenţa hainelor acestuia în camera sa era tot atât de misterioasă pentru el ca şi pentru poliţie. În ceea ce priveşte afirmaţia doamnei St. Clair că îl văzuse pe soţul ei la fereastră, a declarat că trebuia să fie sau nebună sau să fi visat. A fost luat, protestând zgomotos, la secţia de poliţie, în timp ce inspectorul a rămas la faţa locului în speranţa ca refluxul să ofere vreun nou indiciu.

Şi a făcut-o, deşi nu au găsit pe malul noroios ceea ce le era frică că vor găsi. Doar haina lui Neville St. Clair, şi nu persoana lui, a rămas vizibilă când mareea s-a retras. Şi ce crezi că au găsit în buzunarele acesteia?

- Nu-mi pot imagina.

- Nu, nu cred să poţi ghici. Fiecare buzunar era

burduşit cu pennies şi jumătăţi de pennies – 421 de pennies şi 270 de jumătăţi de pennies. Nu era de mirare că nu fusese luată de apă. Dar lucrurile stau altfel în cazul unui corp omenesc. Există un bulboană teribilă între debarcader şi casă. Părea destul de probabil că haina cea grea rămăsese, în timp ce corpul dezbrăcat fusese absorbit de fluviu.

- Dar înţeleg că toate celelalte haine au fost găsite în cameră. Putea corpul să fie îmbrăcat doar în haină?

- Nu, domnule, dar faptele pot fi explicate destul de plauzibil. Presupune că acest om Boone l-a împins pe Neville St. Clair pe fereastră, nu există nimeni care să fi putut vedea asta. Ce ar face atunci? Fireşte şi-ar da seama imediat că trebuie să scape de hainele incriminatoare. Ar înşfăca haina, atunci, şi ar fi gata s-o arunce, când ar realiza că aceasta ar pluti şi nu s-ar lăsa la fund. Are puţin timp la dispoziţie, căci a auzit conflictul de la parter când soţia a încercat să urce, şi poate ştie deja de la complicele lui, marinarul indian, că poliţia vine în grabă pe stradă. N-are o clipă de pierdut. Se repede la un loc secret unde şi-a strâns roadele cerşetoriei, şi îngrămădeşte toate monedele pe care le poate găsi în buzunarele acesteia, pentru a se asigura că se va scufunda. O aruncă pe fereastră, şi ar fi făcut acelaşi lucru cu celelalte haine, dacă nu ar fi auzit paşii grăbiţi de dedesubt, de abia având timp să închidă fereastra până la apariţia poliţiei.

- Sună cu siguranţă posibil.

- Ei bine, o s-o luăm ca o ipoteză de lucru din lipsă de alta mai bună. Boone, aşa cum ţi-am spus, a fost arestat şi luat la secţie, dar nu s-a putut demonstra că ar fi existat vreodată ceva împotriva lui. A fost cunoscut de ani de zile ca cerşetor de meserie, însă viaţa lui pare să fi

fost una foarte liniştită şi inocentă. Astfel stau lucrurile la momentul de faţă, iar întrebările cărora li se caută răspunsul – ce făcea Neville St. Clair în speluncă, ce i s-a întâmplat acolo, unde se află el acum şi ce are de-a face Hugh Boone cu dispariţia sa – sunt toate la fel de departe de o soluţie ca la început. Mărturisesc că nu-mi pot aminti nici un caz din experienţa mea care să arate la prima vedere atât de simplu, şi totuşi să prezinte asemenea dificultăţi.

În timpul în care Sherlock Holmes detalia această serie neobişnuită de evenimente, străbăteam val-vârtej periferia marelui oraş, până când ultimele case răzleţe au fost lăsate în urmă, şi hurducăiam înainte cu câte un gard viu de ţară de fiecare parte a trăsurii. Exact când acesta încheiase, am trecut prin două sate risipite, unde câteva lumini încă mai licăreau la ferestre.

- Suntem la periferia lui Lee, a spus tovarăşul meu. Am trecut prin trei comitate englezeşti în scurta noastră călătorie, începând cu Middlesex, trecând printr-un colţ din Surrey şi sfârşind în Kent. Vezi lumina aceea printre copaci? Acolo este The Cedars, iar lângă lampa aceea şade o femeie ale cărei urechi neliniştite au auzit deja, nu mă îndoiesc, zgomotul copitelor calului.

- Dar de ce nu te ocupi de caz la tine acasă?, l-am întrebat.

- Pentru că există multe cercetări care trebuie făcute aici. Doamna St. Clair a fost atât de amabilă să-mi pună la dispoziţie două camere şi pot să te asigur că te va întâmpina bucuroasă, fiind prietenul şi colegul meu. Îmi displace s-o întâlnesc, Watson, când n-am nici o noutate despre soţul ei. Iată-ne ajunşi. Hoo, hoo!

Am oprit în faţa unei vile mari înconjurate de un parc. Un grăjdar s-a repezit să ia calul şi, sărind jos, l-am

urmat pe Holmes pe cărarea de pietriş mică şi şerpuită ce ducea spre casă. Când ne-am apropiat, uşa s-a deschis larg şi o femeie scundă şi blondă a apărut în cadrul ei, îmbrăcată într-un fel de muselină de mătase, cu o idee de volănaşe roz şi pufoase la gât şi încheieturi. Cu silueta conturată clar de lumina ce se revărsa, stătea cu o mână pe uşă şi cealaltă pe jumătate ridicată de nerăbdare, cu trupul uşor aplecat, capul şi faţa înainte, cu ochii curioşi şi buzele întredeschise, întruchiparea vie a unui semn de întrebare.

- Ei bine?, a strigat, ei bine? Iar apoi, văzând că suntem doi, a scos un strigăt de speranţă, ce a devenit geamăt când a văzut că tovarăşul meu a scuturat din cap şi a strâns din umeri.

- Nici o veste bună?

- Nici una.

- Nici proaste?

- Nu.

- Mulţumesc lui Dumnezeu pentru asta. Dar intraţi. Trebuie să fiţi obosit căci aţi avut o zi lungă.

- Acesta este prietenul meu, doctorul Watson. Mi-a fost de un ajutor vital în câteva din cazuri şi şansa a făcut să-l pot aduce ca să mă ajute la această investigaţie.

- Sunt încântată să vă cunosc, a spus ea, apăsându-mi călduros mâna. Veţi ierta, sunt sigură, orice neajuns în găzduirea dumneavoastră, luând în considerare lovitura care s-a abătut atât de brusc asupra noastră.

- Draga mea doamnă, am spus eu, sunt un vechi combatant şi, chiar dacă nu aş fi, pot înţelege foarte bine că nu e necesară nici o scuză. Dacă pot fi de vreun ajutor, fie dumneavoastră sau prietenului meu, aş fi într-adevăr fericit.

- Acum, domnule Sherlock Holmes, a spus doamna când am intrat în sufrageria bine luminată, pe masa căreia fusese întinsă cina, aş dori foarte mult să vă pun două sau trei întrebări clare, la care vă rog să-mi daţi un răspuns sincer.

- Cu siguranţă, doamnă.

- Nu vă faceţi griji în privinţa sentimentelor mele. Nu sunt isterică, şi nici nu sunt înclinată să leşin. Pur şi simplu vreau să aud opinia dumneavoastră adevărată.

- În ce privinţă?

- În străfundul sufletului, credeţi că Neville mai trăieşte?

Sherlock Holmes a părut a fi încurcat de această întrebare.

- Sincer, acum!, a repetat ea, stând în picioare pe covor şi uitându-se intens la el, în timp ce acesta s-a lăsat pe spate pe un scaun de nuiele.

- Sincer, atunci, doamnă, nu cred.

- Credeţi că a murit?

- Da.

- Ucis?

- Nu spun asta. Poate.

- Şi când a murit?

- Luni.

- Atunci poate, domnule Holmes, veţi fi atât de bun să-mi explicaţi cum de am primit o scrisoare de la el astăzi.

Sherlock Holmes a sărit de pe scaun ca şi cum ar fi fost galvanizat.

- Ce? A răcnit el.

- Da, azi. Stătea zâmbind, ţinând o bucăţică de hârtie în aer.

- Pot s-o văd?

- Firește.

I-a smuls-o nerăbdător și, întinzând-o pe masă, a tras lampa acolo și a examinat-o cu atenție. M-am ridicat de pe scaun și mă uitam la ea peste umărul său. Plicul era unul foarte grosolan și avea ștampila poștei din Gravesend și data din ziua respectivă, sau mai degrabă a zilei dinainte, căci era deja trecut bine de miezul nopții.

- Scris neîngrijit, a murmurat Holmes. Cu siguranță acesta nu este scrisul soțului dumneavoastră, doamnă.

- Nu, dar cel dinăuntru este.

- Observ că persoana care a scris adresa pe plic a trebuit să meargă și să afle adresa.

- De unde știți asta?

- Numele, vedeți, este scris cu cerneală perfect neagră, care s-a uscat singură. Restul are o culoare gri, ce indică că s-a folosit sugativa. Dacă totul ar fi fost scris la început, iar apoi ar fi fost aplicată sugativa, nici un cuvânt n-ar fi avut nuanța negru intens. Acest om a scris numele, iar apoi a existat o pauză înainte de a scrie adresa, ceea ce înseamnă că nu o știa. Este firește, un nimic, dar nu există ceva mai important decât mărunțișurile. Haideți să vedem acum scrisoarea. Ha!, a fost ceva înăuntru!

- Da, un inel. Inelul său cu sigiliu.

- Și sunteți sigură că acesta este scrisul soțului dumneavoastră?

- Unul din ele.

- Unul?

- Scrisul său când este grăbit. Este foarte deosebit de scrisul lui obișnuit, dar totuși îl cunosc bine.

"Draga mea, nu fi speriată. Totul se va sfârși cu bine. Există o greșeală imensă a cărei îndreptare poate lua ceva timp. Așteaptă cu răbdare. NEVILLE".

- Scrisă cu creionul pe pagina de gardă a unei cărți, format in octavo, fără filigran. Hm! Trimisă azi din Gravesend de către un om cu degetul mare murdar. Ha! Iar plicul a fost lipit, dacă nu mă înșel foarte tare, de către o persoană care mesteca tutun. Și nu aveți nici o îndoială că este scrisul soțului dumneavoastră, doamnă?

- Nici una. Neville a scris aceste cuvinte.

- Iar ele au fost trimise azi din Gravesend. Ei bine, doamnă St. Clair, norii se ridică, deși n-aș îndrăzni să afirm că pericolul a trecut.

- Dar trebuie să fie viu, domnule Holmes.

- Dacă nu cumva aceasta este o imitație inteligentă pentru a ne pune pe o pistă greșită. Inelul, la urma urmei, nu dovedește nimic. Putea să-i fie luat.

- Nu, nu; este propriul lui scris!

- Foarte bine. Putea cu toate acestea să fi fost scrisă luni și trimisă numai azi.

- Aceasta este posibil.

- Dacă este așa, se puteau întâmpla multe între timp.

- Oh, nu trebuie să mă descurajați, domnule Holmes. Știu că este bine. Există o empatie atât de intensă între noi că aș ști dacă i s-ar fi întâmplat ceva rău. Exact în ziua în care l-am văzut ultima dată, s-a tăiat în dormitor și totuși eu, care eram în sufragerie, m-am repezit imediat sus, fiind absolut sigură că i s-a întâmplat ceva. Credeți că aș simți un astfel de mărunțiș, și nu mi-aș da seama de moartea lui?

- Am văzut prea multe ca să nu știu că impresiile unei femei pot fi mult mai valoroase decât concluzia unui gânditor analitic. Iar această scrisoare este cu siguranță o dovadă foarte bună în sprijinul ideei dumneavoastră. Dar dacă soțul dumneavoastră trăiește și poate scrie

scrisori, de ce stă departe de dumneavoastră?

- Nu-mi pot imagina. Este de neconceput.

- Iar luni n-a făcut nici o remarcă înainte de apleca?

- Nu.

- Şi aţi fost surprinsă să-l vedeţi în aleea Swandam?

- Foarte tare.

- Fereastra era deschisă?

- Da.

- Atunci ar fi putut să vă strige?

- Ar fi putut.

- Din câte înţeleg, a scos numai un strigăt nearticulat?

- Da.

- Un strigăt de ajutor, aţi crezut?

- Da. A dat din mâini.

- Dar putea fi un strigăt de surpriză. Uimirea la vederea dumneavoastră neaşteptată l-ar fi putut determina să-şi ridice mâinile?

- Este posibil.

- Şi aţi crezut că a fost tras înapoi?

- A dispărut brusc.

- Ar fi putut sări înapoi. Nu aţi văzut pe nimeni altcineva în cameră?

- Nu, dar acest om îngrozitor a mărturisit că a fost acolo, iar marinarul indian se afla la piciorul scării.

- Exact. Soţul dumneavoastră, din câte pot să-mi dau seama, era îmbrăcat cu hainele sale obişnuite?

- Dar fără guler sau cravată. Am văzut clar gâtul său gol.

- V-a vorbit vreodată de aleea Swandam?

- Niciodată.

- Manifesta vreun simptom că s-ar fi drogat cu

opiu?

- Niciodată.

- Mulţumesc, doamnă St. Clair. Acestea sunt principalele puncte în privinţa cărora am vrut să fiu absolut sigur. Acum vom lua masa, iar apoi ne vom retrage, căci s-ar putea ca mâine să avem o zi foarte încărcată.

O cameră mare şi confortabilă cu două paturi a fost pusă la dispoziţia noastră, şi am intrat repede în aşternut căci eram extenuat după noaptea plină de aventuri. Sherlock Holmes era însă o persoană care atunci când avea o problemă nerezolvată în minte, rezista zile întregi, chiar şi o săptămână fără somn, examinând-o pe toate părţile, rearanjând faptele, privind-o din toate punctele de vedere, până când fie o pătrundea sau se convingea că avea informaţii insuficiente. Mi-a fost curând clar că acum se pregătea pentru o noapte de veghe. Şi-a scos haina şi vesta, a îmbrăcat un halat mare albastru, iar apoi a început să se plimbe prin cameră, strângând pernele de pe pat şi perniţele de pe sofa şi fotolii. Cu acestea şi-a construit un fel de divan oriental pe care s-a cocoţat cu picioarele încrucişate, cu o uncie de mahorcă şi o cutie de chibrituri în faţa lui. În lumina neclară a lămpii, l-am văzut şezând acolo, cu o pipă veche din lemn de măceş între buze, cu privirea goală fixată în colţul tavanului, fumul albastru răsucindu-se în sus, iar el rămânând tăcut şi nemişcat, cu lumina strălucind pe trăsăturile sale bine pronunţate şi ascuţite. Astfel şedea în timp ce eu adormisem, şi tot astfel l-am găsit când o exclamaţie bruscă m-a făcut să mă trezesc, şi am văzut soarele strălucind în cameră. Pipa era încă între buzele sale, fumul se răsucea încă în sus, iar camera era plină de pâcla deasă de tutun, dar nu mai rămăsese nimic din

grămada de mahorcă pe care o zărisem acolo în noaptea dinainte.

- Te-ai trezit, Watson?, a întrebat el.

- Da.

- Eşti gata de o călătorie de dimineaţă?

- Cu siguranţă.

- Atunci, îmbracă-te. Nimeni nu se mişcă încă, dar ştiu unde doarme grăjdarul, şi o să avem în curând scoasă careta. A chicotit în barbă în timp ce vorbea, ochii îi scânteiau şi părea a fi un cu totul alt om decât gânditorul sumbru din noaptea precedentă.

În timp ce mă îmbrăcam, m-am uitat la ceas. Nu era de mirare că nimeni nu se mişca. Era patru şi douăzeci şi cinci. De abia ce terminasem, când Holmes s-a întors cu ştirea că băiatul tocmai ce înhăma calul.

- Vreau să testez o mică teorie de-a mea, a spus el, trăgându-şi cizmele. Cred, Watson, că te afli acum în prezenţa unuia dintre cei mai mai mari tâmpiţi din Europa. Aş merita să fiu lovit cu picioarele de aici până în Charing Cross. Dar cred că acum am găsit cheia problemei.

- Şi unde este?, l-am întrebat zâmbind.

- În baie, mi-a răspuns. Oh, da, nu glumesc, a continuat el, văzându-mi privirea neîncrezătoare. Tocmai ce am fost acolo, şi am luat-o şi pus-o în această geantă. Vino, băiete, şi vom vedea dacă se va potrivi în încuietoare.

Am coborât scările cât de încet am putut, şi am ieşit afară în lumina strălucitoare a dimineţii. Calul şi careta noastră se aflau în drum, iar grăjdarul pe jumătate îmbrăcat îl ţinea de hăţuri. Am sărit amândoi în ea şi ne-am năpustit pe drumul Londrei. Câteva căruţe de ţară cu legume porniseră spre metropolă, dar şirurile de vile

de pe fiecare parte a drumului erau tăcute şi inerte ca într-un oraş din vis.

- A fost un caz neobişnuit sub câteva aspecte, a spus Holmes, biciuind calul până ce acesta a luat-o la galop. Mărturisesc că am fost orb ca o cârtiţă, dar este mai bine să devii înţelept mai târziu decât niciodată.

În oraş, chiar şi cei care se trezeau devreme de obicei de abia de începuseră să privească somnoroşi de la ferestre, când noi treceam pe străzile din Surrey. Străbătând drumul de pe podul Waterloo am traversat fluviul, şi, năpustindu-ne pe strada Wellington, am cotit-o repede spre dreapta, trezindu-ne în strada Bow. Sherlock Holmes era bine cunoscut de poliţişti, şi cei doi de la uşă l-au salutat. Unul dintre ei ţinea calul, iar celălalt ne-a condus înăuntru.

- Cine este de serviciu?, a întrebat Holmes.

- Inspectorul Bradstreet, domnule.

- Ah, Bradstreet, ce mai faci?

Un poliţist înalt şi solid, purtând un chipiu ascuţit şi o haină cu brandenburguri, s-a îndreptat spre noi pe holul cu dale de piatră,.

- Vreau să schimb două vorbe cu tine, Bradstreet.

- Firește, domnule Holmes. Veniţi aici în biroul meu. Era o cameră mică cu un registru imens pe masă şi un telefon ieşind din perete. Inspectorul s-a aşezat la birou.

- Cu ce vă pot ajuta?, domnule Holmes.

- Am venit în legătură cu cerşetorul acela, Boone – cel care a fost acuzat ca fiind implicat în dispariţia domnului Neville St. Clair, din Lee.

- Da. A fost ridicat şi adus la închisoare pentru investigaţii suplimentare.

- Aşa am auzit. Îl aveţi aici?

- În celulă.

- Este liniştit?

- Oh, nu ne face probleme. Dar este un ticălos tare murdar.

- Murdar?

- Da, tot ceea ce am putut face a fost să-l convingem să se spele pe mâini, dar faţa îi este la fel de neagră ca a unui spoitor de cazane. Ei bine, odată ce cazul va fi rezolvat, va trebui să facă o baie aşa cum se obişnuieşte în închisoare; şi cred că, dacă l-aţi vedea, aţi fi de acord cu mine că are mare nevoie.

- Aş vrea foarte mult să-l văd.

- Doriţi asta? Uşor de făcut. Veniţi pe aici. Puteţi să vă lăsaţi geanta.

- Nu, cred că o s-o iau.

- Foarte bine. Veniţi pe aici, vă rog. Ne-a condus printr-un hol, a deschis o uşă cu gratii, a luat-o în jos pe o scară în spirală, şi ne-a adus într-un coridor văruit cu un şir de uşi pe fiecare parte.

- A treia pe dreapta este a lui, a spus inspectorul. Iat-o! A tras tăcut înapoi un paravan din partea de sus a uşii şi s-a uitat înăuntru.

- Doarme, a spus el. Puteţi să-l vedeţi foarte bine.

Ne-am uitat amândoi prin grilaj. Prizonierul stătea întins cu faţa spre noi, într-un somn adânc, respirând încet şi greu. Era un bărbat de mărime mijlocie, îmbrăcat grosolan potrivit ocupaţiei sale, cu o cămaşă colorată ieşindu-i prin ruptura hainei zdrenţuite. Era, aşa cum spusese inspectorul, extrem de murdar, dar murdăria ce-i acoperea faţa nu putea ascunde urâţenia-i dezgustătoare. O bubă lată de la o cicatrice veche o traversa de la ochi la bărbie, şi datorită contracţiei, îi răsucise în sus o parte a buzei superioare, astfel încât trei dinţi erau dezgoliţi

într-un rânjet continuu. O chică de păr roşu foarte intens i se lăsa peste ochi şi frunte.

- Este o frumuseţe, nu-i aşa?, a spus inspectorul.

- Cu siguranţă are nevoie de o baie, a remarcat Holmes. M-am gândit că s-ar putea să aibă nevoie de aşa ceva, şi mi-am luat libertatea de a aduce cu mine tot ceea ce este necesar. A deschis geanta în timp ce vorbea, şi, spre uimirea mea, a scos din ea un burete foarte mare de baie.

- He! He! Dacă nu sunteţi amuzant, a chicotit inspectorul.

- Acuma, dacă o să aveţi marea amabilitate să deschideţi foarte încet uşa, îl vom face să arate mult mai respectabil în curând.

- Păi, de ce nu, a spus inspectorul. Nu prea face cinste celulelor de pe strada Bow, nu-i aşa? A introdus uşor cheia în broască, şi am intrat cu toţii foarte încet în celulă. Cel adormit s-a întors pe jumătate, iar apoi s-a cufundat din nou într-un somn adânc. Holmes s-a aplecat spre caraţa cu apă, şi-a înmuiat buretele, iar apoi a frecat cu el viguros faţa prizonierului.

- Daţi-mi voie să vă fac cunoştinţă, a strigat el, cu domnul Neville St. Clair din Lee, comitatul Kent.

N-am văzut niciodată în viaţă o asemenea privelişte. Faţa omului s-a desprins sub acţiunea buretelui ca o scoarţă de pe copac. Murdăria de nuanţă cafenie de pe faţă a dispărut! La fel cicatricea oribilă care o traversa de-a curmezişul, precum şi buza răsfrântă care îi dădea rânjetul acela respingător! O mişcare a îndepărtat părul roşcat încâlcit, şi acolo pe pat se afla acum un bărbat palid, rafinat, cu faţa tristă, cu părul negru şi pielea netedă, frecându-se la ochi şi holbându-se în jurul lui cu o uimire somnoroasă. Apoi, realizând brusc că fusese

demascat, a început să țipe și s-a aruncat cu fața în jos pe pernă.

- Doamne Dumnezeule!, a strigat inspectorul, este realmente cel dispărut. Îl știu din fotografie.

Prizonierul s-a întors spre noi cu aerul impulsiv al omului care se lasă în voia sorții.

- Așa să fie, a spus el. Și de ce mă acuzați, vă rog?

- De faptul că ai scăpat de domnul Neville St.... Haide, omule, nu poți fi acuzat de asta, dacă nu cumva e luată ca o încercare de sinucidere, a spus inspectorul cu un rânjet. Ei bine, am lucrat douăzeci și șapte de ani în poliție, dar asta realmente întrece orice imaginație.

- Dacă eu sunt domnul Neville St. Clair, atunci e clar că nu a fost comisă nici o crimă și că, prin urmare, sunt deținut în mod ilegal.

- Nici o crimă, da, însă a fost comisă o eroare foarte mare, a spus Holmes. Ai fi făcut mai bine să fi avut încredere în soția dumitale.

- N-a fost vorba de soție; a fost vorba de copii, a gemut prizonierul. Așa să-mi ajute Dumnezeu, n-am vrut să le fie rușine de tatăl lor. Dumnezeule! Ce demascare! Ce pot face?

Sherlock Holmes s-a așezat lângă el pe canapea și l-a bătut prietenește pe umăr.

- Dacă ajungi la tribunal ca să se elucideze situația, a spus el, firește, că nu poți evita publicitatea. Pe de altă parte, dacă convingi poliția că nu există nici un caz împotriva ta, nu există nici un motiv ca detaliile să ajungă în ziare. Inspectorul Bradstreet o să ia notițe, sunt sigur, despre tot ceea ce spui, și o să le înainteze autorităților competente. Astfel, cazul n-o să ajungă niciodată la tribunal.

- Dumnezeu să vă binecuvânteze!, a strigat

prizonierul cu ardoare. Aş fi suportat să fiu închis, chiar şi executat, mai degrabă decât să las secretul meu mizerabil să devină un stigmat pe viaţa copiilor mei.

- Dumneavoastră sunteţi primii care aud povestea mea. Tata a fost director de şcoală în Chesterfield, unde am primit o educaţie excelentă. Am călătorit în tinereţe, am devenit actor şi în final reporter la un ziar de seară din Londra. Într-o zi, redactorul meu a dorit să aibă o serie de articole despre cerşetoria din metropolă, şi m-am oferit să le scriu. Acesta a fost începutul aventurilor mele. Numai încercând să cerşesc ca amator puteam procura faptele pe care să-mi bazez articolele. Ca actor, învăţasem, firește, toate secretele machiajului, şi eram faimos în foaierul artiştilor pentru îndemânarea mea. Acum am profitat de talentele mele. Mi-am vopsit faţa şi, ca să să par cât mai demn de milă cu putinţă, am făcut o cicatrice bună şi mi-am răsucit o parte a buzei cu ajutorul unei bucăţele de plasture de culoarea cărnii. Apoi, cu o perucă roşcată şi hainele potrivite m-am postat în centrul oraşului, în aparenţă ca vânzător de chibrituri, dar în realitate ca cerşetor. Mi-am practicat meseria timp de şapte ore, iar când m-am întors acasă seara am descoperit spre surpriza mea că primisem nu mai puţin de 26 de şilingi şi 4 pence.

- Mi-am scris articolele şi nu m-am mai gândit la această poveste, până când ceva mai târziu am girat o cambie pentru un prieten şi am primit o citaţie pentru 25 de lire. Nu ştiam ce să mai fac pentru a procura banii, când mi-a venit o idee neaşteptată. Am cerut de la creditor o amânare de două săptămâni, le-am cerut angajatorilor mei un concediu, şi am petrecut timpul cerşind deghizat, în centrul oraşului. În zece zile aveam banii şi am plătit datoria.

- Ei bine, vă puteţi imagina cât de dificil mi-a fost să continui o muncă obositoare pentru două lire pe săptămână, când ştiam că puteam câştiga atâta într-o singură zi, mânjindu-mi faţa cu puţină vopsea, punându-mi căciula pe jos şi şezând liniştit. Lupta dintre mândria mea şi bani a fost îndelungată, dar banii au câştigat în cele din urmă, şi am renunţat la reportaje; am stat zi după zi în colţul pe care l-am ales la început, inspirând cu faţa mea îngrozitoare mila trecătorilor, şi umplându-mi buzunarele cu mărunţiş. Numai un singur om îmi ştia secretul. Era proprietarul unei spelunci ordinare în care obişnuiam să locuiesc, în aleea Swandam, de unde puteam apărea în fiecare dimineaţă ca un cerşetor mizerabil, transformându-mă serile într-un orăşean bine îmbrăcat. Acest individ, un marinar indian, era bine plătit de mine pentru camerele închiriate, aşa încât ştiam că secretul meu era în siguranţă.

- Ei bine, foarte curând am realizat că economiseam sume mari de bani. Nu vreau să spun că orice cerşetor de pe străzile Londrei poate câştiga 700 de lire pe an – ceea ce e mai puţin decât încasările mele obişnuite – însă eu aveam nişte avantaje excepţionale datorită îndemânării în a mă machia şi facilităţii de a găsi replici spirituale; ambele s-au îmbunătăţit datorită practicii şi m-au făcut să devin un personaj faimos în oraş. Întreaga zi un torent de pennies, amestecaţi cu monede de argint se revărsau asupra mea, şi era într-adevăr o zi foarte proastă aceea în care nu reuşeam să adun două lire.

- Pe măsură ce am devenit mai bogat, am devenit mai ambiţios, am cumpărat o casă la ţară, şi în cele din urmă m-am căsătorit, fără ca nimeni să bănuiască care era ocupaţia mea adevărată. Scumpa mea soţie ştia că aveam o afacere în oraş. Nu prea ştia în ce constă

aceasta.

- Lunea trecută, îmi făcusem treaba şi mă îmbrăcam în camera mea deasupra speluncii, când m-am uitat pe fereastră şi am văzut, spre groaza şi uimirea mea, că soţia mea stătea pe stradă, cu privirea fixată asupra mea. Am scos un ţipăt de surpriză, mi-am ridicat braţele să-mi acopăr faţa, şi, repezindu-mă la confidentul meu, marinarul indian, l-am implorat să o împiedice să urce la mine. I-am auzit vocea jos, dar ştiam că nu poate urca. Repede, mi-am dat jos hainele, le-am îmbrăcat pe cele de cerşetor şi mi-am vopsit faţa, punându-mi apoi peruca. Nici măcar privirea unei soţii nu putea străpunge o deghizare atât de deplină. Dar am realizat apoi că se putea face o percheziţie în cameră şi că hainele mă puteau da de gol. Am deschis fereastra, redeschizându-mi în pripă o mică tăietură pe care mi-o făcusem în dormitor în acea dimineaţă. Apoi am înşfăcat haina, care era îngreunată de bănuţii pe care tocmai ce-i transferasem în ea din geanta de piele în care îmi duceam încasările. Am azvârlit-o pe fereastră şi a dispărut în Tamisa. Aş fi făcut acelaşi lucru şi cu celelalte haine, dar în acel moment s-au auzit pe scări paşii grăbiţi ai unor poliţişti, şi, câteva minute mai târziu, am descoperit, mărturisesc mai degrabă uşurat, că în loc să fiu identificat ca domnul Neville St. Clair, am fost arestat ca criminalul acestuia.

- Nu cred că mai am de explicat ceva. Am fost hotărât să-mi păstrez deghizarea cât de mult timp posibil, de unde preferinţa mea pentru o faţă murdară. Ştiind că soţia mea va fi teribil de neliniştită, într-un moment în care nici un poliţist nu se uita la mine, mi-am scos inelul şi i l-am încredinţat marinarului indian, împreună cu o mâzgăleală grăbită, în care îi spuneam că nu avea nici un motiv de teamă.

- Biletul acela a ajuns la ea numai ieri, a spus Holmes.

- O Doamne! Ce săptămână trebuie să fi petrecut!

- Poliția l-a ținut sub supraveghere pe acest marinar indian, a spus inspectorul Bradstreet, și pot înțelege că i-a fost dificil să pună o scrisoare fără să fie observat. Probabil a dat-o vreunui client de-al său marinar, care a uitat de ea câteva zile.

- Chiar așa a fost, a spus Holmes, dând din cap aprobator. Nu mă îndoiesc de asta. Dar n-ați fost niciodată acuzat pentru cerșit?

- De multe ori; dar ce era o amendă pentru mine?

- Trebuie să vă opriți acum, însă, a spus Bradstreet. Dacă poliția urmează să mușamalizeze acest lucru, Hugh Boone trebuie să dispară.

- Jur pe cele mai solemne legăminte pe care le poate face un om.

- În acest caz, cred că probabil nu vor fi luate alte măsuri. Dar dacă sunteți găsit din nou, atunci totul trebuie dat în vileag. Sunt sigur, domnule Holmes, că vă suntem foarte îndatorați pentru a fi elucidat această poveste. Aș vrea să știu cum ați ajuns la aceste rezultate.

- Am ajuns la acesta, a spus prietenul meu, șezând pe cinci perne și consumând o uncie de mahorcă. Cred, Watson, că dacă pornim acum spre strada Baker, o să ajungem exact la timp pentru micul dejun.

tiparul executat la

Saeculum trading ltd

decembrie 2004